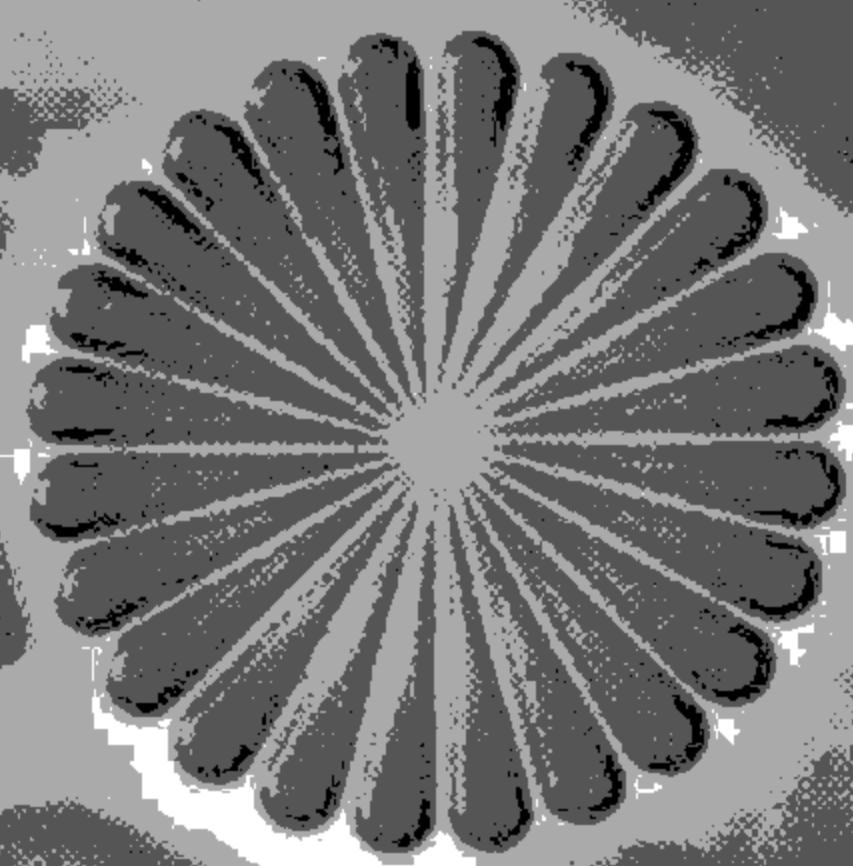

သာသနာရေးဝန်ကြီးဌာန

နေ့စဉ်ထုတ်သတင်းစာများတွင်
ရေးသား ဖော်ပြထားပြီးဖြစ်သည့်

လောကလူသားများအား

လိမ္မာယဉ်ကျေးစေရန်

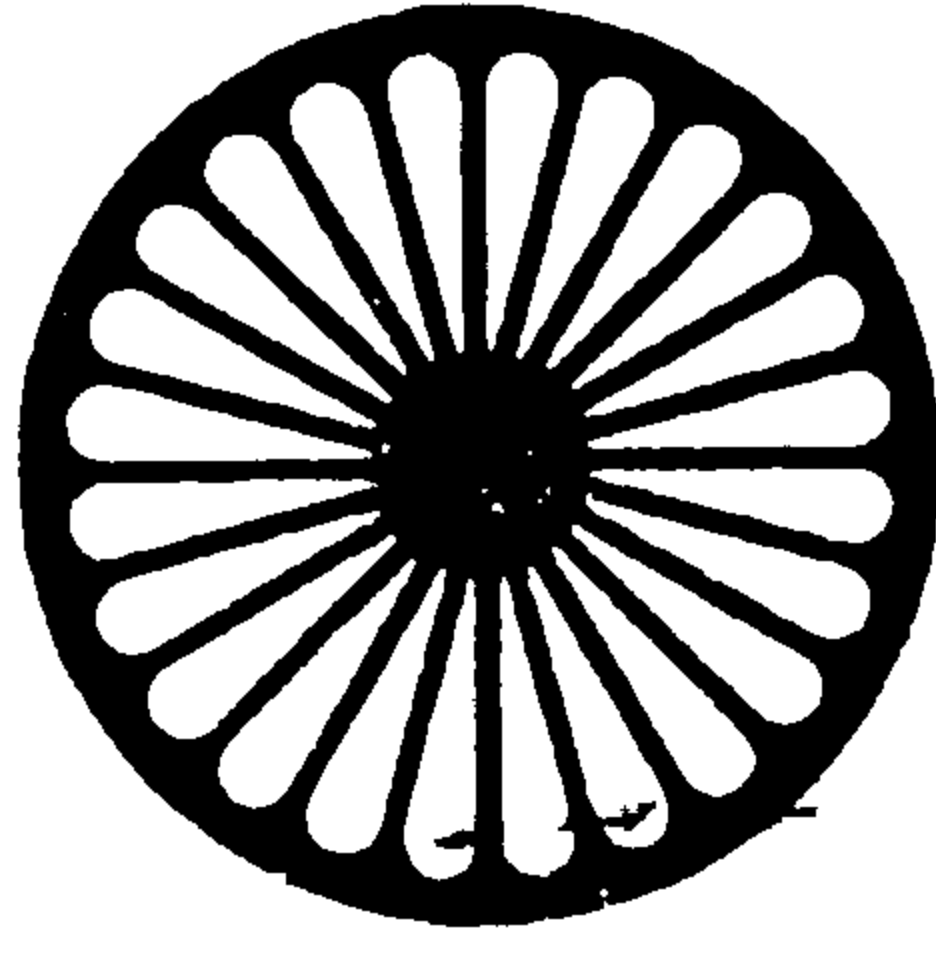
ရည်ရွယ်ပေးကြားထားသော

မြတ်ဗုဒ္ဓ၏ တရားစုများ

(ပထမတွဲ)

၂၀၀၇-ခုနှစ်၊ မေလ

သာသနာရေးဝန်ကြီးဌာန

နေ့စဉ်ထုတ်သတင်းစာများတွင်
ရေးသား ဖော်ပြထားပြီးဖြစ်သည်

လောကလူသားများအား
လိမ္မာယဉ်ကျေးစေရန်
ရည်ရွယ်ပေးကြားထားသော
မြတ်ဗုဒ္ဓ၏ တရားစုများ

(ပထမတွဲ)

၂၀၀၇-ခုနှစ်၊ မေလ

ဥပယျာဇဉ်

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

ဂေါတမဘုရားလောင်း သုမေဓာ ရှင်ရသေ့သည် ဒီပင်္ကရာမြတ်စွာဘုရား ပွင့်တော်မူသည်ကို ကိုယ်တိုင် ကြံကြိုက်ခဲ့သောကြောင့် တစ်ဘဝတည်းဖြင့် နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ရှိအောင် ကျင့်ကြံအားထုတ် ဆောင်ရွက်နိုင်သည့် အခွင့်အရေး ရှိခဲ့သော်လည်း သတ္တဝါများအား ကယ်တင် လိုသောဆန္ဒ ပြင်းပြတော်မူလှသဖြင့် လေးအသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်း ဒုက္ခဆင်းရဲခံ၍ ဘုရားဖြစ်ကြောင်း ပါရမီ တော်တို့ကို ဖြည့်ကျင့်ခဲ့ရာ နောက်ဆုံး၌ ဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်ရှိခဲ့ပြီး သတ္တဝါများအား သံသရာဝဋ်ဒုက္ခမှ လွတ် မြောက်အောင် ကယ်တင်ရာတွင် ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါတို့၏ ပါရမီဓာတ်ခံ အနုအရင့်ကိုလိုက်၍ သုတ်၊ ဝိနည်း၊ အဘိဓမ္မာ စသည့် တရားများကို အသီးသီး အသက အသက ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါသည်။

ဘုရားရှင်သည် တစ်ဘဝတည်းဖြင့် ကျွတ်ထိုက်သူ များကို လမ်းတိုနည်းဖြင့် ဟောကြားမှုပြုသကဲ့သို့ သံသရာ အဆက်ဆက် လည်ပတ်နေကြဦးမည့် သတ္တဝါများကို လည်း လောကအတွင်း တရားဓမ္မနှင့်အညီ နေထိုင်ကျင့်

ကြံခြင်းဖြင့် နောင်သောကာလတွင် နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက် ပြုနိုင်စေရန် ရည်သန်၍ နိဗ္ဗာန်သို့ သွားရောက်ရာ လမ်းကြောင်းလမ်းမှန် အခြေခံတရားများကို ဟောကြားတော်မူခဲ့ရာတွင် ဒီဃနိကာယ်၊ ပါထိကဝဂ္ဂပါဠိတော် သိင်္ဂါလောဝါဒသုတ်၌ သိင်္ဂါလလုလင်အား အကြောင်းပြု၍ လူ့ယဉ်ကျေးမှု တရားများကို ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါသည်။

နိုင်ငံတော်အကြီးအကဲသည် ခေတ်မီဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်သော နိုင်ငံတော်သစ်တစ်ရပ် ထူထောင်ရာတွင် ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ တိုးတက်မှုများကို ဆောင်ရွက်ပေးသကဲ့သို့ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အနေဖြင့်လည်း ယဉ်ကျေးသော လူ့အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ် ပေါ်ထွန်းလာစေရန်အတွက် လူ့အများ ဗဟုသုတရရှိ လိုက်နာကျင့်သုံး ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် ရည်ရွယ်၍ လူ့ယဉ်ကျေးမှု တရားစုများကို ပညာပေး ရေးသားဖော်ပြရန် လမ်းညွှန်ခဲ့သဖြင့် ဤ “ယဉ်ကျေးမှုစာစု” များကို ဖော်ထုတ်ပြုစုတင်ပြခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

လူမျိုးမရွေး ဘာသာမရွေး၊ ဆင်းရဲချမ်းသာမရွေး လေ့လာ ဖတ်ရှု လိုက်နာ ကျင့်သုံးပါက ငြိမ်းချမ်းသော မိသားစုမှသည် ငြိမ်းချမ်းသောကမ္ဘာ ဖြစ်ပေါ်လာသည် အထိ အထောက်အကူပြုသွားစေနိုင်ရန်အတွက် စေတနာမေတ္တာ အရင်းခံ၍ ဖော်ထုတ်ပြုစု ရေးသားတင်ပြအပ်ပါသည်။

မောင်မြင့်မောင် (သာသနာရေး)

မာတိကာ

စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၁။	ဗုဒ္ဓအလိုကျ အဆုံးအမတော်	၁
၂။	မြတ်ဗုဒ္ဓ၏ တန်ဖိုးကြီးမား အသိပေးတရား	၂
၃။	လူ့ကျင့်ဝတ်များ (အရပ်ခြောက်ပါး)	၃
၄။	သားသမီးကျင့်ဝတ် (၅)ပါး	၄
၅။	မိဘကျင့်ဝတ် (၅)ပါး	၅
၆။	တပည့်ကျင့်ဝတ် (၅)ပါး	၆
၇။	ဆရာကျင့်ဝတ် (၅)ပါး	၇
၈။	ခင်ပွန်းယောက်ျားကျင့်ဝတ် (၅)ပါး	၈
၉။	ဇနီးမယားကျင့်ဝတ် (၅)ပါး	၉
၁၀။	ဒါယကာကျင့်ဝတ် (၅)ပါး	၁၀
၁၁။	ရဟန်းကျင့်ဝတ် (၆)ပါး	၁၁
၁၂။	မေတ္တာအာနိသင်	၁၂
၁၃။	မေတ္တာသည် ရန်ကင်းငြိမ်း၏	၁၃
၁၄။	မေတ္တာ၏အကျိုးအာနိသင်	၁၄
၁၅။	မေတ္တာသည်အတ္တမဟုတ်	၁၅

စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၁၆။	မေတ္တာသည် ဒါန, သီလ, ဘာဝနာ, ပညာ	၃၇
၁၇။	မေတ္တာမှန်	၃၈
၁၈။	ဒေါသကို မေတ္တာဖြင့်ဖြေသိမ့်	၃၉
၁၉။	မေတ္တာမိုး ရွာသွန်းဖြိုး	၄၀
၂၀။	မေတ္တာသည် သီတာရေစင်	၄၁
၂၁။	လောကကိုအလှဆင်နေသည့်	၄၂
	အကြောင်းတရား (၄)ပါး	
၂၂။	ဒါနတော ဘောဂဝါ အကြောင်း(၂)ဖြာ	၄၄
၂၃။	စကားအရာ အင်္ဂါ (၄)တန်	၄၈
၂၄။	စကားအရာ အင်္ဂါ (၅)တန်	၅၀
၂၅။	စကား(၆)ခွန်း လှည့်ထွန်း	၅၂
၂၆။	သူတော်ကောင်းဥစ္စာတရား (၇)ပါး	၅၄
၂၇။	ကံ၏အကျိုး	၅၅
၂၈။	ဝီရိယနှင့် ဆန္ဒအကျိုး	၅၆
၂၉။	ဘုရားဟောကျမ်းလာ ဥစ္စာရှိကြောင်း	၅၇
	နည်းလမ်းကောင်း	

စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၃၀။	သစ်ပင်စိုက်ပျိုး ရရှိအကျိုး	၅၈
၃၁။	အဆင်းလှခြင်း၊ မလှခြင်း စသည့် အကြောင်းများ	၆၀
၃၂။	သူတော်ကောင်း ယောက်ျားမြတ်တို့၏ လက္ခဏာ (၄)ပါး	၆၁
၃၃။	လူတို့ရှောင်ကြဉ်သင့်သော မကောင်းမှု (၆)ပါး	၆၃
၃၄။	ဥစ္စာပျက်ကြောင်း တရား(၆)ပါး	၆၅
၃၅။	အရက်သေစာသောက်စားခြင်းနှင့် မူးယစ်ဆေးဝါး သုံးစွဲခြင်း၏အပြစ်(၆)ပါး	၆၇
၃၆။	အခါမဲ့သွားလာခြင်း အပြစ် (၆)ပါး	၆၉
၃၇။	ပျင်းရိခြင်း အပြစ် (၆)ပါး	၇၁
၃၈။	လောင်းကစားခြင်း အပြစ် (၆)ပါး	၇၃
၃၉။	အကြီးအကဲကျင့်ဝတ် (၆)ပါး	၇၅
၄၀။	ကိုယ်ကျိုးသာငဲ့သော အဆွေခင်ပွန်းတု (၄)ယောက်	၇၇

(ဃ)

စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၄၁။	ချစ်ဖွယ်ကိုသာဆိုတတ်သော အဆွေခင်ပွန်းတု (၄)ယောက်	၇၉
၄၂။	ကျေးဇူးရွက်ဆောင်သော အဆွေခင်ပွန်းစစ် (၄)ယောက်	၈၁
၄၃။	ဆင်းရဲမကွာ ချမ်းသာမပစ်သော အဆွေခင်ပွန်းစစ် (၄)ယောက်	၈၃
၄၄။	အကျိုးစီးပွားကို ပြောတတ်သော အဆွေခင်ပွန်းစစ် (၄)ယောက်	၈၅
၄၅။	ပျက်စီးလွယ်သောသူ (၄)ယောက်	၈၇
၄၆။	မြန်မာတို့၏ဆိုရိုးစကား၊ စကားကြီး(၁၀)မျိုး	၈၉
၄၇။	ရေကူးညာတင်စကားပြောနည်း	၉၀
၄၈။	ကောက်ပင်ရိတ်လှီး စကားပြောနည်း	၉၂
၄၉။	ရေစီးဖောင်ဆန် စကားပြောနည်း	၉၄
၅၀။	အိုးတန်ဆန်ခတ် စကားပြောနည်း	၉၆
၅၁။	ဆီပွတ်ကျည်ပွေ့ စကားပြောနည်း	၉၈

(c)

စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၅၂။	ဆင်ဝှေ့ရန်ရှောင် စကားပြောနည်း	၁၀၀
၅၃။	တောင်သူယာခုတ် စကားပြောနည်း	၁၀၂
၅၄။	ကြက်ဆုတ်ခွပ်ပစ် စကားပြောနည်း	၁၀၅
၅၅။	ရေစစ်ပမာ စကားပြောနည်း	၁၀၈
၅၆။	ခက်တင်မောင်းနင်း စကားပြောနည်း	၁၁၂
၅၇။	နိုင်ငံဝန်ထမ်းရွေးချယ်ရာ၌ ပြည့်စုံရမည့် အင်္ဂါရပ်များ	၁၁၄
၅၈။	သခင် (အလုပ်ရှင်) ကျင့်ဝတ် (၅)ပါး	၁၁၆
၅၉။	လုပ်သား (အလုပ်သမား) ကျင့်ဝတ် (၅)ပါး	၁၁၈
၆၀။	သီးလုံးဆရာတော်ကြီး၏ ဆုံးမဩဝါဒ	၁၂၀
၆၁။	ဆရာတော်ဦးဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသ၏ ဆုံးမဩဝါဒ (၁)	၁၂၁
၆၂။	ဆရာတော်ဦးဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသ၏ ဆုံးမဩဝါဒ (၂) (ပြာဖုံးမီးခဲ လောင်မစဲ)	၁၂၂
၆၃။	ဆရာတော်ဦးဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသ၏ ဆုံးမဩဝါဒ (၃) (စောင့်ကြည့်ပါ)	၁၂၃

စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၆၄။	ရွှေဟင်္သာဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ဆုံးမဩဝါဒ (၁) (အောင်မြင်ရေးတရား ၄-ပါး)	၁၂၄
၆၅။	ရွှေဟင်္သာဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ဆုံးမဩဝါဒ (၂)	၁၂၅
၆၆။	ဆရာတော်ဘဒ္ဒန္တမာနိတသိရိဘိဝံသ၏ ဩဝါဒ (ဆန်ပါလေ)	၁၂၆
၆၇။	မန္တလေးမြို့တောင်ကျောင်းတိုက် ဆရာတော် ဘဒ္ဒန္တသာသနာဘိဝံသ၏ ဆုံးမစာ (ချမ်းသာချင်လျှင် စိတ်ကောင်းထားပါ)	၁၂၇
၆၈။	၃၈-ဖြာ မင်္ဂလာတရားတော်	၁၂၈

ဗုဒ္ဓအလိုကျ အဆုံးအမတော်

သဗ္ဗပါပဿ အကရဏံ၊
 မကောင်းတာ (အကုသိုလ်) ဟူသမျှ
 ဘာမျှ မလုပ်ပါနှင့်။
 ကုသလဿ ဥပသမ္ပဒါ၊
 ကောင်းတာ (ကုသိုလ်) မှန်သမျှ အားလုံး ပြုလုပ်ပါ။
 သစိတ္တပရိယောဒပနံ၊
 မိမိစိတ်ကို မိမိ နိုင်အောင် ထိန်းပါ။
 “(မကောင်းတာမလုပ်ဖြစ်အောင် စိတ်ကို ထိန်းပါ)”
 ဧတံ ဗုဒ္ဓါန သာသနံ၊
 ဤသုံးမျိုးသည် ဗုဒ္ဓ၏အလိုတော်ကျ အဆုံးအမ
 တည်း။

(ဓမ္မပဒ-၄၁။)

(သာသနာရေး)

(၂၄-၆-၂၀၀၆)

မြတ်ဗုဒ္ဓ၏ တန်ဖိုးကြီးမား အသိပေးတရား

အပ္ပမာဒေန သမ္မာဒေထ၊

မမေ့မလျော့၊ မပေါ့ မတန် အစဉ်သဖြင့် သတိ
တရားဖြင့် နေကြလော့။

“သတ္တဝါအများ အို ချစ်သားတို့၊ ကံ၊ စိတ်၊ ဥတု၊
အာဟာရတည်းဟူသော အကြောင်းတရား လေးပါးတို့
ပြုပြင်သမျှ စီရင်သမျှ ခံနေကြရကုန်သော ရုပ်နာမ်နှစ်ပါး
သင်္ခါရတရားတို့သည် ဖြစ်လျှင်ပျက်သော သဘော ရှိကုန်
၏။ မြဲမြံသောသတိဖြင့် သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာတရားတို့ကို
ပြည့်စုံ တိုးပွားအောင် အားထုတ်ရစ်ကုန်လော့”

(ဒိဃနိကာယ်၊ မဟာဝဂ္ဂပါဠိ-၁၂၈။)

(သာသနာရေး)

(၂၆-၆-၂၀၀၆)

သားသမီးကျင့်ဝတ် (၅) ပါး

အရှေ့အရပ်ဟု ဆိုအပ်သော မိဘတို့အပေါ်၌ သားသမီးတို့က ပြုကျင့်ရမည့် တာဝန်ဝတ္တရား(၅)ပါး ရှိကုန်၏။

သားသမီးကျင့်ဝတ် (၅) ပါး လင်္ကာ

ကျေးမွေးမပျက်၊
ဆောင်ရွက်စီမံ
မွေခံထိုက်စေ
လှူမျှဝေ၍
စောင့်လေမျိုးနွယ်
ဝတ်ငါးသွယ်
ကျင့်ဖွယ်သားတို့တာ။

- ၁။ မိဘတို့အား ကျေးမွေးပြုစုခြင်း၊
- ၂။ မိဘတို့၏ လုပ်ငန်းကိစ္စများကို စီမံဆောင်ရွက် ပေးခြင်း၊
- ၃။ မိဘတို့ ဆိုဆုံးမသည့်အတိုင်း လိုက်နာ ကျင့်သုံးခြင်း ဖြင့် အမွေခံထိုက်အောင် နေထိုင်ခြင်း၊
- ၄။ ကွယ်လွန်သွားသော မိဘတို့အတွက် အလှူဒါန ပြုလုပ်၍ ကုသိုလ်အဖို့ အမျှဝေခြင်း၊
- ၅။ မိဘတို့၏ အမျိုးအနွယ်ကို စောင့်ထိန်းခြင်းတို့ ဖြစ်သည်။

ပုဂံရာဇဝင်တွင် ရှုရိတြိဘုဝနာဒိတျဓမ္မရာဇာဘွဲ့
 အမည်ခံသော ကျန်စစ်မင်းကြီး၏ သားတော် ရာဇကုမာရ
 သည် မိဘကျေးဇူးသိတတ်သည့်အရာ၌ စံထားလောက်
 ပေသည်။ ရာဇကုမာရသည် တြိလောကဝဋ်သကာဒေဝီ
 ဘွဲ့ခံ အပယ်ရတနာမိဖုရား၏ သားတော်ဖြစ်၏။ ကျန်စစ်
 သား မင်းကြီးသည် ထီးမွေနန်းမွေကို သားတော်
 ရာဇကုမာရအား မပေးခဲ့ဘဲ မြေးတော် အလောင်းစည်သူ
 အား ထီးနန်းလွှဲအပ်ခဲ့သည်။ သားတော် ရာဇကုမာရမှာ
 ထီးမွေ နန်းမွေကို မရသည့်အတွက် မကျေနပ်သည့်
 အရိပ်အယောင် မတွေ့ရဘဲ ခမည်းတော် ကျန်စစ်မင်းကြီး
 အား အနန္တကျေးဇူးရှင်အဖြစ် သတ်မှတ်၍ ကျေးဇူး
 ဆပ်ရန် အခွင့်အလမ်းကိုသာ စောင့်စားနေခဲ့သည်။
 ခမည်းတော် ကျန်စစ်သားမင်းကြီး မကျန်းမာ၍ နတ်ရွာ
 စံတော်မူခါနီးဆဲဆဲတွင် ရွှေဆင်းတုတော်တစ်ဆူ သွန်းလုပ်
 ပြီး ရေစက်သွန်းချ လှူဒါန်းရန် ခမည်းတော်လက်သို့
 အပ်နှံခဲ့လေသည်။ ခမည်းတော် ကျန်စစ်သား မင်းကြီး
 သည် ဆရာတော်ကြီး ခုနစ်ပါးကိုပင့်၍ ရေစက်သွန်းချ
 လှူဒါန်းလေသည်။ ယင်း ရွှေဘုရားကို ဌာပနာ၍
 တည်ထားသော စေတီတော်မှာ မြင်းကပါရွာအနီး၌တည်ရှိ
 ၍ “ဝူပြောက်ကြီးဘုရား”ဟု ဘွဲ့အမည် တွင်ခဲ့သည်။

ဤမျှဖြင့် မိအို ဖအို ပြုစုစောင့်ရှောက် လုပ်ကျွေးခြင်း
သည် ရှေးသူဟောင်းတို့ အစဉ်အဆက် ကျင့်သုံးခဲ့ကြသည့်
ကောင်းမြတ်သော မင်္ဂလာကျင့်စဉ်တစ်ရပ်ဖြစ်ကြောင်း
သိသာ ထင်ရှားလေသည်။

(ပါထိကဝဂ္ဂပါဠိ-၁၅၄။)

(သာသနာရေး)
(၂၄-၆-၂၀၀၆)

သိင်္ဂါလောဝါဒသုတ္တန်မှ
မိဘကျင့်ဝတ် (၅) ပါး

[မိဘတိုင်းသည် မိမိရင်သွေး သားသမီးများ
အား လိမ္မာယဉ်ကျေးစေရန် ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး၊
အိမ်ထောင်ရေး ကိစ္စများပါမကျန် အဆင်ပြေ
ချောမွေ့စေရန်အတွက် အောက်ဖော်ပြပါ တာဝန်
ငါးရပ်ကို မိဘဝတ္တရားအဖြစ် သိင်္ဂါလောဝါဒသုတ္တန်
တွင် ဂေါတမဘုရားရှင်က ထည့်သွင်းဟောကြား
တော်မူခဲ့ပါသည်။]

- မကောင်းမှု ဒုစရိုက်ကိုမပြုမိစေရန် တားမြစ်
ဆုံးမခြင်း၊
- ကောင်းမှုသုစရိုက်ကိုသာ ပြုမိစေရန် ညွှန်ကြား
ဆုံးမခြင်း၊
- စက်မှု၊ လက်မှု၊ နှုတ်မှု၊ အသက်မွေးမှု အတတ်ပညာ
သင်ကြားပေးခြင်း၊
- အရွယ်ရောက် လူလားမြောက်သောအခါ လုပ်ငန်း
တစ်ခုခု လုပ်ကိုင်နိုင်စေရန် အရင်းအနှီး ထုတ်
ပေးခြင်း၊
- သင့်လျော်သည့် အိမ်ထောင်ဖက်နှင့် ယိမ်းမြား
ပေးခြင်း၊

မိဘကျင့်စဉ် (၅)ပါး လင်္ကာ

မတောင်းမြစ်ထား၊ ကောင်းရာညွှန်လတ်
 အတတ်သင်စေ၊ ပေးဝေနှိုးရင်း
 ထိမ်းမြားခြင်းလျှင် ဝတ်ငါးအင်
 ဖခင်မယ်တို့ကာ။

မိဘမေတ္တာကို ဖော်ကြားရပါက မြင်းမိုရ်တောင်ဦး
 မက ကြီးမားကြောင်း မြင်းမိုရ်တောင်နှင့်ပင် ခိုင်းနှိုင်းခဲ့
 ကြပါသည်။ သာဓကအားဖြင့် ပေါ်လွင်အောင် တင်ပြ
 ရလျှင် ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီးသည် မိဖုရားခေါင်ကြီးတွင် ပဋိ
 သန္ဓေ သားဦးတည်စ ကာလကပင် ပညာရှိပုဂ္ဂိုလ်
 များအား သားလောင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ဗေဒင်ကိန်းခန်း
 မေးမြန်းရာတွင် ပုဂ္ဂိုလ်များက “အရှင်မင်းကြီး ယခုမွေး
 ဖွားလာမည့် ဤသားတော်သည် နောင်တစ်ချိန်တွင်
 အဖအား သတ်မည်သား ဖြစ်လိမ့်မည်”ဟု ဟောကြားခဲ့ပါ
 သော်လည်း သားသမီးကပေါ်တွင် ထားရှိသော မိဘ၏
 ချစ်ခြင်းမေတ္တာကြောင့် သန္ဓေသားကို ဖျက်ဆီးခြင်း မပြုဘဲ
 မွေးဖွားစေခဲ့ပါသည်။

ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီး၏ သားတော်အလာကသတ်
 မင်းသားမှာလည်း ဆရာ (ဒေဝဒတ်) ကို ကိုးကွယ်မှုများ
 သဖြင့် အဖကို နည်းမျိုးစုံဖြင့် အကြိမ်ကြိမ် ညှဉ်းပန်း
 နှိပ်စက်ခဲ့ရာတွင် နောက်ဆုံး ခြေဖဝါးကို ဓားဖြင့်ခွဲစေပြီး

ဆားပက်မီးကင်၍ သတ်ဖြတ်ခဲ့သည့် အဆင့်တိုင်အောင် ပြုမူသော်လည်း ဝိမ္ဗိသာရမင်းကြီးသည် သားတော်အပေါ် မေတ္တာမပျက် စိတ်မကွက်ဘဲ ဝေဒနာကို တရားဓမ္မဖြင့် ရှုမှတ်ပြီး သားတော်အပေါ် အစွမ်းကုန် ခွင့်လွှတ်ခဲ့ပါသည်။

သားတော် အဇာတသတ်မင်းသားသည် ၎င်း ကိုယ်တိုင် ဖခင်ဘဝရောက်ရှိ၍ သားတော်လေး ဖွားမြင် သည် ဟူသော သတင်းလေး ကြားရုံဖြင့် သားသမီးအပေါ် ချစ်ခြင်းဂုဏ် နှလုံးသား၌ ရိုက်ခတ်လာသည့်အခါ ကျမှသာ ၎င်း၏ဖခင်က ၎င်းအပေါ် မည်မျှ ချစ်ခင် မြတ်နိုးသည်ကို သိလိုသဖြင့် မိခင်ကြီးအား မေးမြန်းခဲ့ရာ ဝိမ္ဗိသာရမင်းကြီးသည် သားတော်အဇာတသတ် မင်းသား ကို မည်မျှချစ်သည် ဆိုပါလျှင် အဇာတသတ် မင်းသား ငယ်စဉ်က လက်ညှိုးခုနာမှ ပြည်များ ပေါက်ထွက်ရာတွင် သားတော်နိုးမည်စိုး၍ လက်ညှိုးငုံထားသော အာခံတွင်းကို ဟခြင်းမပြုဘဲ ပြည်များကို ရင်တွင်းသို့ မျှီချလိုက်သည် အထိ သားတော်အပေါ် ချစ်မြတ်နိုးခဲ့ကြောင်း မိခင်မှ တစ်ဆင့် သိရှိခဲ့၍ နောင်တကြီးစွာ ရရှိခဲ့ရသည်။ ထို့အပြင် ဆရာစစ် ဆရာမှန်ဖြစ်သော မြတ်စွာဘုရား၏ တရားတော် များကို နာကြားရသောအခါတွင်မှ အဇာတသတ်မင်းသား သည် စိုးရိမ်သောကမှ သက်သာရာ ရရှိခဲ့ရပါသည်။

သို့သော်လည်း နောင်တကား နောက်ကျခဲ့ပြီး ဖြစ်သဖြင့် ဖခင်အား ပြစ်မှုကျူးလွန်သည့် ပြစ်ဒဏ်ကြောင့် တစ်ဘဝတည်းဖြင့် သောတာပန်ရရှိနိုင်မည့် အခွင့်အရေးကြီးကို ဆုံးရှုံးလက်လွှတ်ခဲ့ရပြီး အပါယ်ငရဲတွင် ခံစားနေရရှာပါသည်။

မျက်မှောက်ကာလ ခေတ်သားသမီးများ သိသင့်သည်မှာ ပမာအားဖြင့် မိဘတို့အား အစဉ်ရှိသေ မြတ်နိုး ပြုစုခဲ့သော ဘုရားလောင်း သုဝဏ္ဏသာမမင်းသားသည် မြားဆိပ်ဒဏ်ရာဖြင့် မေ့မြောနေရာမှ မိဘကို လုပ်ကျွေးခဲ့သည့် ကောင်းမှုကုသိုလ်ကြောင့် အသက် ပြန်လည် ရှင်သန်ခွင့် ရနိုင်ခဲ့ပါသည်။ သို့သော် မိဘတို့အား သတိတရ ပြုစုစောင့်ရှောက်ခြင်းမရှိ၊ ပြစ်မှားစော်ကား မိပါက အလောတသတ်မင်းသားကဲ့သို့ (လောဟကုမ္ဘီ) ငရဲတွင် ဒုက္ခခံစားရတတ်ကြောင်းကို သတိပြုသင့် လှပေသည်။

(ပါထိကဝဂ္ဂပါဠိ-၁၅၄။)

(သာသနာရေး)
(၂-၈-၂၀၀၆)

သိင်္ဂါလောဝါဒသုတ္တန်မှ

တပည့်ကျင့်ဝတ် (၅) ပါး

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် သူကြွယ်သား သိင်္ဂါလ လူငယ်အား “တောင်အရပ်မည်သော ဆရာတို့ကို တပည့် များအနေဖြင့် ပြုစုစောင့်ရှောက်အပ်သောတရား ငါးပါး ရှိကုန်သည်” ဟု ဟောကြားခဲ့ပါသည်။ တပည့်များ အနေ ဖြင့် အောက်ပါ တာဝန်ဝတ္တရားများကို ဆရာသမားများ အပေါ်တွင် ကျေပွန်စွာ ရိုသေမှုပြုကြရန် လိုအပ်ပါသည်-

- ဆရာလာသည်ကို မြင်သော် နေရာမှထ၍ ခရီးဦး ကြိုဆိုခြင်းဖြင့် လည်းကောင်း၊
- ဆရာ့ထံပါး ခစားဆည်းကပ်ခြင်းဖြင့် လည်း ကောင်း၊
- ဆိုဆုံးမသော စကားကို ရိုသေစွာနာယူခြင်းဖြင့် လည်းကောင်း၊
- အရိုအသေ ပြုစုလုပ်ကျွေးခြင်းဖြင့် လည်း ကောင်း၊
- ဆရာသမားများသင်ကြားသည့် စာပေကျမ်းဂန် နှင့် အတတ်ပညာများကို အမြဲမပြတ် သင်အံ့

လေ့ကျက် မှတ်သားခြင်းဖြင့် လည်းကောင်း
တပည့်ဝတ်ကို ကျေပွန်ကြကုန်ရာ၏။

တပည့်ကျင့်ဝတ် (၅) ပါး လင်္ကာ
ညီညာထကြွ၊ ဆုံးမနာယူ၊
လာမူကြိုဆီး၊ ထံနီးလုပ်ကျွေး၊
သင်ထွေးအံ့ရွတ်၊ တပည့်ဝတ်၊
မချွတ်ငါးခုသာ။

(ပါထိကဝဂ္ဂပါဠိ-၁၅၄။)

(သာသနာရေး)

(၁၃-၈-၂၀၀၆)

သိင်္ဂါလောဝါဒသုတ္တန်မှ

ဆရာကျင့်ဝတ်(၅)ပါး

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် သူကြွယ်သား သိင်္ဂါလ လူငယ်အား “တောင်အရပ်မည်သော ဆရာတို့သည် တပည့်များအပေါ်၌ ပြုစုစောင့်ရှောက်အပ်သော တရား (၅)ပါး ရှိကုန်သည်” ဟု ဟောကြားခဲ့ပါသည်။ ဆရာများ အနေဖြင့် တပည့်များအပေါ်တွင် မိမိမှမွေးသော ရင်ဝယ် သားနှင့်မခြား စိတ်ကောင်း စေတနာကောင်းဖြင့် ပြုစု စောင့်ရှောက်သွားရန် လိုအပ်ပါသည်။

- မိမိထံသို့ တပည့်ခံ၍ ပညာသင်ကြားရန် လာ ရောက်ကြသည့် တပည့် များအား မိမိ တတ်သည့်ပညာများကို ကောင်းမွန်စွာ တတ်မြောက်အောင် သင်ကြားပေးရပါမည်။
- အတတ်ပညာ သင်စဉ်မှာပင် လောကီ လောကုတ္တရာ နှစ်ဖြာသော အကျိုးစီးပွားကို တပည့် များ ရရှိခံစားနိုင်စေရန်အတွက် ယဉ်ကျေးအောင် ဆုံးမ ပြုပြင်ပေးရန်လည်း တာဝန်ရှိပါသည်။

- မိမိတတ်သမျှ ပညာများကို ဆရာစားမချန် ကုန်စင်အောင် သင်ကြားပေးရပါမည်။
- အတတ်ပညာ သင်ပေးခြင်းနှင့် ယဉ်ကျေး လိမ္မာအောင် သွန်သင်ဆုံးမ ပြုပြင်ပေးရုံ သာမက တပည့်များ ဘေးဖြစ်စေမည့် အရာ များကို ဘေးကင်းလွတ်အောင် သွန်သင် ညွှန်ပြပေးနိုင်ရပါမည်။
- တပည့်များအပေါ်တွင် ထားရှိရမည့် ဆရာ ကောင်းတို့၏ စေတနာမှာ မိမိတပည့်အား မိမိ ထက်ပင် တတ်သိလိမ္မာစေရန်အတွက် မိမိ ထက် ထူးချွန်သော သင့်တော်သည့် ဆရာ သမားကြီးများထံသို့ ပေးပို့အပ်နှံပေးရမည်။ သို့မှသာ ရတနာသုံးပါးနှင့် တစ်ဂိုဏ်းတည်း ထား ပူဇော်ထိုက်သော ဆရာများ ဖြစ်ပေမည်။ ဆရာများ ပြုလုပ်အပ်သော တာဝန်ဝတ္တရား များကို ကောင်းစွာ မှတ်သားနိုင်စေရန်အတွက် သင်္ဂဏဆရာတော်ကြီးက အောက်ပါအတိုင်း လင်္ကာဖွဲ့၍ မှတ်တမ်းတင်ခဲ့ပါသည်။

ဆရာကျင့်ဝတ် (၅) ပါးလင်္ကာ

အတတ်လည်းသင်၊ ပဲပြင်ဆုံးမ၊
 သိပ္ပမချန်၊ ဘေးရန်ဆီးကာ၊
 သင့်ရာအပ်ပို့ ဆရာတို့၊
 ကျင့်ဖို့ဝတ်ငါးဖြာ။

“ဘုရား၊ တရား၊ သံဃာ၊ မိဘ၊ ဆရာ”ဟူ၍ အနန္တော အနန္တငါးပါးနှင့် တစ်တန်းတစ်စားတည်းထား၍ တပည့်များ၏ ကိုးကွယ်မှုကို ခံယူရသောဆရာများသည် အားကိုးဆည်းကပ် ကိုးကွယ် အပူဇော်ခံထိုက်အောင် ဆရာများဘက်မှလည်း တာဝန်ကျေပွန်ရန် လိုအပ်လှ ပေသည်။

ဘုရားဟောကျမ်းဂန်လာ ဒေသနာတွင် ဆရာ၏ အမှားကြောင့် တပည့်သားနှစ်ဦး ဒုက္ခရောက်ခဲ့ရသည့် သာဓကရှိခဲ့ပါသည်။

ဒေဝဒတ်မည်သော ဆရာသမားသည် မိမိ၏ အတ္တကိုယ်ကျိုးအတွက် အလာတသတ်မင်းသားကို အသုံးချပြီး ဖခင်အား သတ်စေသည်အထိ လမ်းမှားသို့ ရောက်အောင် ပို့ဆောင်ပေးသကဲ့သို့ မိမိနှင့်လက်အောက်ခံ ဂိုဏ်းသံဃာများကိုလည်း ဘုရားနှင့်ယှဉ်ပြိုင်၍ ဂိုဏ်းကွဲ၊ သင်းကွဲ ဖြစ်အောင် လမ်းမှားသို့ ပို့ဆောင်ခဲ့သည့် ဆရာ

မိုက်ကြောင့် အဇာတသတ်နှင့် ဒေဝဒတ်၏ တပည့် ရဟန်းများ အပါယ်ငရဲသို့ လားခဲ့ရပါသည်။

အခြားဖော်ပြရမည့် သာဓကတစ်ခုမှာ ဒိသာ ပါမောက္ခ ဆရာကြီးသည် လောကီပညာ တတ်မြောက် ထူးချွန်သဖြင့် မိမိချစ်ခင်မြတ်နိုး တန်ဖိုးထားခဲ့သော တပည့်အဟိသကအား မိမိဇနီးနှင့် ဖောက်ပြန်နေ သည်ဟူသော အခြားကျောင်းသားများ၏ သွေးထိုးစကား ကို ယုံမှားသံသယဖြင့် တပည့်အား လူဆိုးကြီး အင်္ဂုလိ မာလ အဖြစ် ပုံဖော်ပြီး လူပေါင်းတစ်ထောင် သတ်၍ ဆရာအား ပူဇော်ရန် ပညာရှိနှိပ်စက်နည်းမျိုးဖြင့် နှိပ်စက် သည့်အနေဖြင့် တပည့်အား ရန်သူများပြီး သေနိုင်လောက် သည့် သေရွာသို့ပင် ပို့ဆောင်ပေးခဲ့ပါသည်။ အဟိသက သည် ဆရာ့စကားကို နားထောင်ပြီး လူတစ်ယောက် သတ်ပြီးတိုင်း လက်ညှိုးတစ်ချောင်းဖြတ်ကာ ကြိုးဖြင့်သိ၍ လည်မှာဆွဲထားခြင်းကြောင့် အင်္ဂုလိမာလ (လက်ညှိုးပန်း ရှိသူ)ဟု ကျော်ကြားခဲ့သည်။

ဤကဲ့သို့ တပည့်များကို အန္တရာယ်များသည့် လမ်း မှားသို့ ပို့ဆောင်ပေးတတ်သည့် ဆရာများလည်း ရှိတတ် သောကြောင့် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာက ကေသမုတ္တိ သုတ်တွင် “ငါတို့ဆရာ၏(အချို့ဆရာများကို ဆိုလိုပါသည်)စကား”

ဟူ၍လည်း တပည့်များအတွက် အမှန်မယူသင့်ကြောင်း
ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါသည်။

ဆရာများနှင့်တွေ့ခဲ့ရသဖြင့် ဒုက္ခရောက်ခဲ့ရသော
အဇာတသတ်မင်းသားနှင့် အင်္ဂုလိမာလတို့သည် ဆရာ
ကောင်း သမားကောင်း ဖြစ်သော ဗုဒ္ဓမြတ်စွာအား ဖူးတွေ့
ရသောအခါ အဇာတသတ်မင်းသားအဖို့ ပေးဆပ်ရန်
ရှိသော ဝဋ်ကြွေးများ ကုန်ဆုံးသည့် နောက်ဆုံးဘဝ၌
ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ သူတော်ကောင်းအဖြစ်သို့ ပြန်လည် ရောက်ရှိ
နိုင်မည့် အလင်းရောင်ရရှိသကဲ့သို့ အင်္ဂုလိမာလသည်
လည်း ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ဟောကြားသည့် ဓမ္မတရားကို နာကြား
ရသည့်အခါ နောက်ဆုံး ရဟန္တာကြီး ဖြစ်သွားခဲ့ပါသည်။

ဆရာမိုက်များ၏ လမ်းပြညွှန်ကြားမှုကို ကံမကောင်း
အကြောင်းမလှ၍ နာယူမှတ်သားခဲ့ရသော တပည့်များ
ရှိပါက နည်းမှန်လမ်းမှန် ညွှန်ပြနိုင်သည့် ဆရာသမားများ
ထံ ချဉ်းကပ်ပြီး မိမိကိုယ်မိမိ ပြုပြင်သွားအပ်လှပေသည်။

(ပါထိကဝဂ္ဂပါဠိ-၁၅၄။)

(သာသနာရေး)
(၁-၉-၂၀၀၆)

သိင်္ဂါလောဝါဒသုတ္တန်မှ

ခင်ပွန်းယောက်ျား ကျင့်ဝတ် (၅) ပါး

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် လောကီရေးကို အခြေခံ၍ လောကုတ္တရာရေးကိုပါ ရှင်သန်ကြိုးကုတ် အားထုတ် နိုင်ရန်အတွက် လောက၏ အရေးအရာများကိုပင် ဓမ္မနှင့်ယှဉ်၍ ဟောကြားတော်မူခဲ့သည်မှာ သိင်္ဂါလောဝါဒ သုတ်၌ လောကီလူသား သူတော်ကောင်း ခင်ပွန်း ယောက်ျား၏ ဇနီးသား မယားအပေါ်တွင် ထားရှိရမည့် တာဝန်ဝတ္တရားများကို ကျင့်ဝတ် (၅) ပါးအဖြစ် ဟောကြား တော်မူခဲ့ပါသည်-

- အိမ်ထောင်ဖက် ခင်ပွန်းသည်တို့သည် မိမိတို့ ဇနီး သားမယားအပေါ်တွင် မထိမဲ့မြင် နိုင်ထက် စီးနင်း မပြုလုပ်ရာ၊
- အမျိုးသားခင်ပွန်းယောက်ျားသည် မိမိတို့ရှာဖွေ ရရှိသော ဥစ္စာပစ္စည်းများကိုလည်း ဘဝ ကြင်ဖော် ဇနီးသားမယားထံ အပ်နှံကြရမည်၊
- အမျိုးသားခင်ပွန်းယောက်ျားသည် မိမိဇနီးသား မယားအပေါ်တွင် အမြဲတမ်း သစ္စာထား၍ အခြားသော အမျိုးသမီးများအပေါ် တိမ်းညွတ် သစ်မှူး ပျော်ပါးခြင်း မပြုလုပ်ရာ၊

- အမျိုးသား ခင်ပွန်း ယောက်ျားသည် မိမိလန်း သားမယားအား သင့်တင့်လျောက်ပတ်သော ရတနာပစ္စည်း အဝတ်အစားများကို ဆင်မြန်း ချီးမြှင့်ပေးရမည်။

- အမျိုးသား ခင်ပွန်းယောက်ျားသည် မိမိလန်း သားမယား ကြင်သူသက်ထားအပေါ်တွင် အမြတ်တနိုး ကြင်နာသမှု ပြုစုယုယကြရမည်- ဟု လင်သားတို့၏ ပြုကျင့်အပ်သော ဝတ္တရား(၅)ပါးကို ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါသည်။

အမျိုးသား ခင်ပွန်းယောက်ျားတို့ ပြုလုပ်အပ်သော တာဝန်ဝတ္တရားများကို ကောင်းစွာ မှတ်သားရ လွယ်ကူ စေရန်အတွက် သင်္ဂဏဆရာတော်ကြီးက အောက်ပါ အတိုင်း လင်္ကာဖွဲ့၍ မှတ်တမ်းတင်ခဲ့ပါသည်-

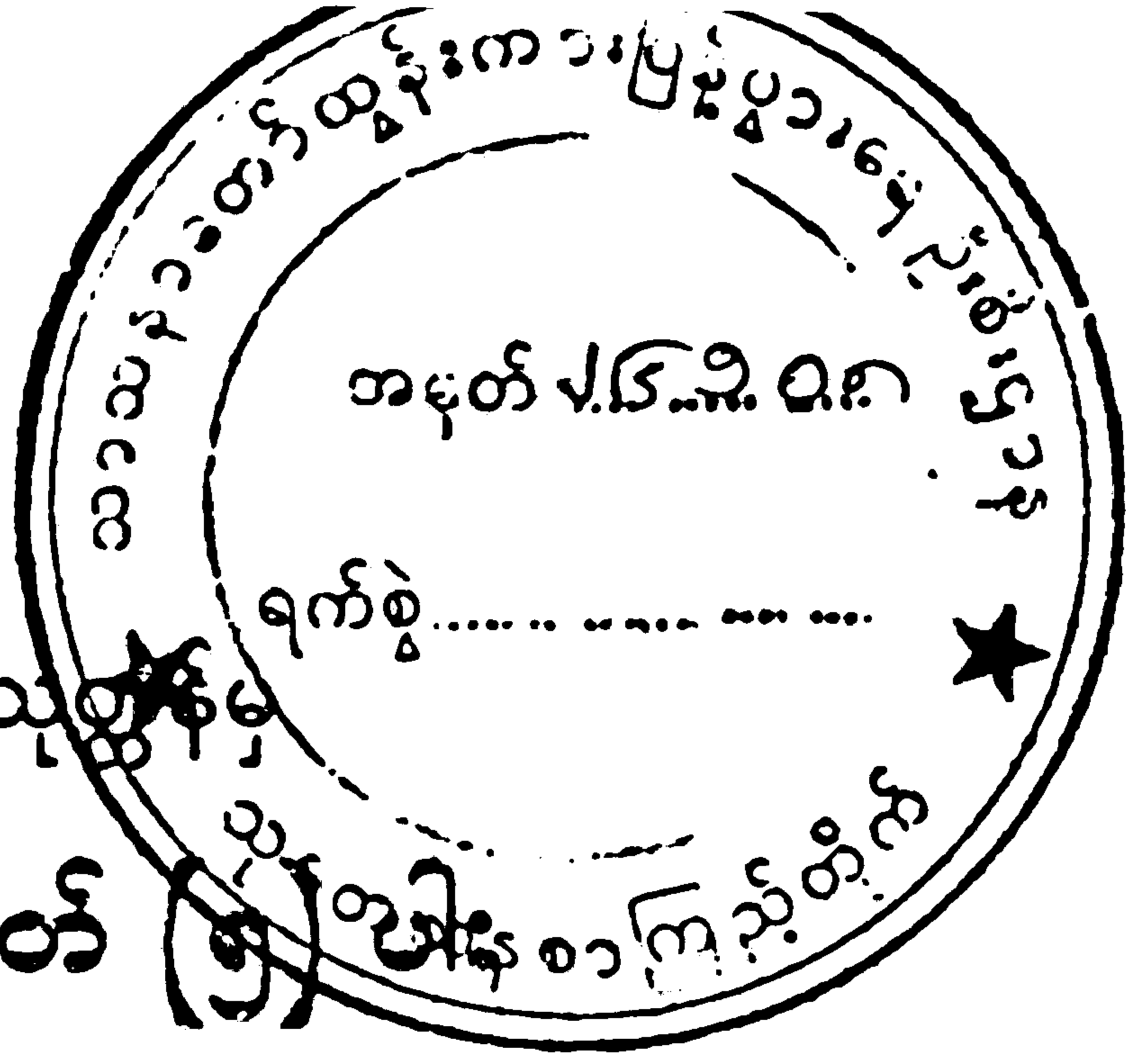
လင့်ကျင့်ဝတ် (၅) ပါး လင်္ကာ
မထိမဲ့ကင်း၊ အပ်နှင်းဥစ္စာ၊ မိစ္ဆာမမှား၊
ဝတ်စားဆင်ယင်၊ မြတ်နိုးကြင်၊
ငါးအင်လင်ကျင့်ရာ။

မိသားစု တစ်ခုတွင် အမျိုးသားတို့သည် အိမ်ထောင် ဦးစီးအခန်းကဏ္ဍမှ တာဝန်ယူကြရသော်လည်း မိမိက ရှာဖွေ လုပ်ကိုင်ကျွေးမွေးရသည်ဟု မာန်မာနမထားဘဲ လန်း သားမယားအပေါ်၌ ကျင့်ဝတ်ငါးဖြာနှင့်အညီ တာဝန်

ကျေပွန်စွာ ဆောင်ရွက်ပါမူ အိမ်ထောင်ရေး သာယာသည့် “သိရီဂေဟာ” ဖြစ်လာသည့်အပြင် မွေးဖွားလာမည့် သား သမီးရတနာတို့မှာလည်း ဖခင်မိခင်တို့၏ အမှုအကျင့် အတိုင်း သူတော်ကောင်းတရားကို သိရှိ နားလည်လာ ကြမည် ယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့သော ကလေးများသာ ဖြစ်လာ ကြပါလိမ့်မည်။ ဤမိသားစုမျိုးကို “သိရီဂေဟာ”ဟု အများ က ချီးမွမ်းထောမနာ ပြုကြပါလိမ့်မည်။

(ပါထိကဝဂ္ဂပါဠိ-၁၅၄။)

(သာသနာရေး)
(၉-၉-၂၀၀၆)

သိင်္ဂါလောဝါဒသုတ္တန်

ဇနီးမယားကျင့်ဝတ် (၅) ပါး

မြတ်စွာဘုရားရှင် ဟောကြားတော်မူခဲ့သည့် သိင်္ဂါလောဝါဒသုတ္တန်တွင် ခင်ပွန်းယောက်ျားတို့ ပြုကျင့်ကြရမည့် လင့်ကျင့်ဝတ်(၅)ပါး ရှိသကဲ့သို့ သူတော်ကောင်း ဇနီးသားမယားများကလည်း မိမိလင်သားများ အပေါ်တွင် ထားရှိကျင့်သုံးကြရမည့် ဇနီးမယားကျင့်ဝတ် (၅) ပါးတို့ကို အောက်ပါအတိုင်း ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါသည်-

- အိမ်တွင်းမှုကိစ္စမှန်သမျှကို ဇနီးသားမယားကောင်း ပီသစွာ ကျွမ်းကျင်နိုင်နင်းစွာ ပြုလုပ်ပေးကြရမည်၊
- မိမိ၏လင်သား ရှာဖွေပေးအပ်ထားသော ဥစ္စာပစ္စည်းကိုလည်း မပျောက်မပျက် အလေအလွင့်မရှိအောင် သေချာစွာ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက် သုံးစွဲကြရမည်၊
- မိမိလင်သားမှတစ်ပါး အခြားသောယောက်ျားများအပေါ်တွင် သာယာခြင်း၊ နှစ်သက်ခြင်း၊ ပျော်ရွှင်မှု ခံစားမှုများ မပြုလုပ်ကြရန်၊

ဥစ္စာပစ္စည်းများကို မိမိ မိသားစုအတွက်
သုံးစွဲသကဲ့သို့ နှစ်ဘက်သော မိဘဆွေမျိုး
များကိုလည်း သင့်တင့်လျောက်ပတ် ညီမျှ
အောင် ဖြန့်ဝေပေးကမ်း လှူဒါန်း ကြရမည်၊
ပျင်းရိခြင်းမရှိဘဲ မိမိလင်သား အိပ်ရာမှ
မထမီ စောစောထ၍ ဝတ်ကြီးဝတ်ငယ်
အမှုကို ကျေပွန်အောင် ပြုစုကြရမည်။

အထက်ဖော်ပြပါ ကျင့်ဝတ် (၅) ပါးကား သူတော်
ကောင်း ဇနီးမယားတို့ ပြုကျင့်ရမည့် မယားကျင့်ဝတ် (၅)ပါး
တည်း။

မယားကျင့်ဝတ် (၅)ပါး လင်္ကာ

အိမ်တွင်းမှုလုပ်၊ သိမ်းထုပ်သေချာ၊
မိစ္ဆာကြည်ရွှောင်၊ လျော်အောင်ဖြန့်ချိ၊
ပျင်းရိမမှု၊ ဝတ်ငါးဆူ၊
အိမ်သူကျင့်အပ်စွာ။

မယားဝတ္တရား ကျေပွန်ရာတွင် စံတင်လောက်
သည့် ပုဂ္ဂိုလ်များဖြစ်သည့် အမရာ၊ ကိန္နရီ၊ မဒ္ဒိ၊ သမ္ဘူလ
ဆိုသည့် လင်သားများအပေါ် တာဝန်ကျေသည့် ဇနီး

ကောင်း လေးဦးအနက် ဝေဿန္တရာမင်းကြီး၏ ဇနီး
 မယားဖြစ်သည့် မဒ္ဒိဒေဝီ မိဖုရားကြီးသည် ထင်ရှားလှ
 ပေသည်။ ဝေဿန္တရာမင်းကြီး ဟိမဝန္တာအရပ်သို့
 ပြည်နှင့်ဒဏ်ခတ်ခံရသည့်အခါတွင် မဒ္ဒိဒေဝီ မိဖုရား
 ကြီးသည် နန်းတော်တွင် မနေရစ်ခဲ့ဘဲ ဆိုးတူကောင်းဖက်
 မိမိလင်သားနှင့်အတူ တောမြိုင်ရပ်သို့ အတူ လိုက်ပါခဲ့ပြီး
 လင်သားနှင့် သားသမီးများကို ဆင်းရဲပင်ပန်းခံ၍
 သစ်သီးဝလံများ ရှာဖွေကျွေးမွေးခဲ့သည်မှာ စံတင်လောက်
 ပါသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် တော်ဝင်သည့် မိန်းမကောင်း
 မိန်းမမြတ်အဖြစ် မှတ်တမ်းတင်ခံရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

(ပါထိကဝဂ္ဂပါဠိ-၁၅၅။)

(သာသနာရေး)

(၁၁-၁၀-၂၀၀၆)

သိင်္ဂါလောဝါဒသုတ္တန်မှ

ဒါယကာကျင့်ဝတ် (၅) ပါး

မြတ်စွာဘုရားသည် ဒါယကာ၊ ဒါယိကာမများအား ရဟန်းသံဃာတော်များအပေါ် ယုံကြည် ကိုးစားအားထား ကိုးကွယ်ရာ၌ “သဒ္ဓါလွန်၍ တဏှာကျံသည်”ဟူသော တွယ်တာမှုလောဘကို အခြေခံသော ကိုးကွယ်ဆည်းကပ်မှုမျိုး မဖြစ်စေရန် ကိုးကွယ် ဆည်းကပ်ရန် နည်းလမ်းမှန်ကို သွန်သင်ညွှန်ပြ ဟောကြားခဲ့ပါသည်။

- ရဟန်းသံဃာတော်များအား ကိုးကွယ်ရာတွင် မေတ္တာနှင့်ယှဉ်သော ကာယကံမှုဖြင့် တရားတော်နှင့်အညီ ဆည်းကပ် ကိုးကွယ်ရမည်။
- မေတ္တာနှင့်ယှဉ်သော ဝစီကံမှုဖြင့် တရားတော်နှင့်အညီ သံဃာတော်များကို ဆည်းကပ် ကိုးကွယ်ကြရမည်။
- မေတ္တာနှင့်ယှဉ်သော မနောကံမှုဖြင့် တရားတော်နှင့်အညီ သံဃာတော်များကို ဆည်းကပ် ကိုးကွယ်ကြရမည်။
- အမြဲမပြတ် လှူဒါန်းလိုသော အလောဘစိတ်ထားရှိ၍ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်အား တံခါးဖွင့်ကာ

မျှော်လင့် စောင့်ဆိုင်းနေသည့် စေတနာ သဒ္ဓါ
တရားမျိုး ဖြစ်ရမည်၊

- ဆွမ်း၊ သင်္ကန်း၊ ကျောင်း၊ ဆေးစသော
အာမိသတို့ကို ပေးလှူခြင်းဖြင့် သံဃာတော်
များကို ပြုစုစောင့်ရှောက်ကြရမည်။

သိင်္ဂါလသုက္ကယ်သား ဤငါးပါးသောအကြောင်း
တို့ဖြင့် အမျိုးကောင်းသားတို့သည် သာသနာတော်ကို ပြုစု
စောင့်ရှောက်ကုန်လော့။

ဒါယကာကျင့်ဝတ် ငါးပါးကို မှတ်သား လွယ်ကူ
စေရန်အတွက် သင်္ဂဇာဆရာတော်က လင်္ကာဖွဲ့၍ ထားရှိ
သည်မှာ-

ဒါယကာကျင့်ဝတ် (၅)ပါး လင်္ကာ

မေတ္တာစိတ်သက်၊ ဆောင်ရွက်ချစ်ခင်၊
ခင်မင်နှုတ်ချို၊ လိုလျှင်ဖိတ်ထား၊
တတ်အားလှူစေ၊ ဝတ်ငါးထွေ၊
ပြုလေ ဒါယကာ။

မြတ်စွာဘုရားရှင်ကိုယ်တော်တိုင် သာသနာတော်
အမွန်ရှည်ရန်အတွက် သံဃာ့အဖွဲ့အစည်းကြီးကို အလေး
ထား ပြုစုပျိုးထောင်ခဲ့ကြောင်း ထင်ရှားသည့် သာဓက

တစ်ခုမှာ မိထွေးတော်ဂေါတမိသည် မြတ်စွာဘုရားအား လှူဒါန်းရန် ရည်စူး၍ ရွှေကြာသင်္ကန်းကို ကိုယ်တိုင် ရက်လုပ်ပြီး မြတ်စွာဘုရားအား ဆက်ကပ်ရန် လျှောက်ထားသည့်အခါ မြတ်စွာဘုရားက မိန့်ကြားသည်မှာ “မိထွေးတော်ဂေါတမိ ငါဘုရားအား လှူဒါန်းခြင်းထက် သံယံက (သံဃာတော်များအား)လှူဒါန်းခြင်းက ပိုမို အကျိုးစီးပွား ပွားများအပ်ပေသည်” ဟု မိန့်ကြားတော်မူခဲ့ပါသည်။

မြတ်စွာဘုရား၏ သာသနာတော်ကို အရှည်ခံ၍ တည်တံ့ရန်မှာ မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူသော တရားတော်များကို ပရိယတ္တိစာပေဖြင့် ထိန်းသိမ်းခြင်းသည် ပိုမို အခွန်ရှည်ကြာစေပါသည်။ ပရိယတ္တိကို ကြိုးစားအားထုတ်မည့် ပုဂ္ဂိုလ်များမှာ သံဃာတော်များ ဖြစ်ခြင်းကြောင့် သံဃာတော်များအား ဆည်းကပ် ကိုးကွယ် ဆီးမြှောက်ခြင်းသည် မြတ်ဗုဒ္ဓ၏ သာသနာကို အခွန်ရှည်ကြာအောင် ပြုစုစောင့်ရှောက်ခြင်းမည်သည့်အတွက် ကုသိုလ်တရား လွန်စွာ များပြားလှပါသည်။

အချို့သောနိုင်ငံတို့တွင် ပဋိပတ္တိအကျင့်တရား အားထုတ်သူများ ရှိခဲ့သဖြင့် ရှေးယခင်က ဈာန်တန်ခိုး အဘိညာဉ်ရရှိသူ အများအပြား ရှိခဲ့သော်လည်း ပရိယတ္တိ

စာပေနှင့် သံဃာတော်ကို အားပေးအားမြှောက်သူ တဖြည်း
ဖြည်း လျော့နည်းကျဆင်းလာသဖြင့် ဗုဒ္ဓသာသနာသည်
ပျောက်ကွယ်လုမတတ် မှေးမှိန်လာခဲ့ရပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင်မူ ကိုယ်တိုင်နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်
ပြုနိုင်သည့် ပဋိပတ္တိအားထုတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်များရှိသကဲ့သို့
ဗုဒ္ဓသာသနာတော်ကြီး အရှည်ခံ၍ တည်တံ့ပြန့်ပွားစေရန်
ရည်သန်၍ ပရိယတ္တိသာသနာတော်ကို ကြိုးပမ်းအားထုတ်
နေသော သံဃာတော်များကို ပစ္စည်းလေးပါးဖြင့် လိုလေ
သေးမရှိ လှူဒါန်းပြုစုစောင့်ရှောက်ကြသော ဒါယကာ
ဒါယိကာမများ ရှိနေခြင်းကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံတွင်
ဗုဒ္ဓသာသနာသည် ယခုထက်တိုင် နေလိုလလို ထွန်းလင်း
တောက်ပနေခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

(ပါထိကဝဂ္ဂပါဠိ-၁၅၆။)

(သာသနာရေး)

(၂၂-၁၀-၂၀၀၆)

သိင်္ဂါလောဝါဒသုတ္တန်မှ
ရဟန်းကျင့်ဝတ် (၆) ပါး

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသာသနာ ရောင်ဝါနေသို့ ထွန်းနိုင်ရန် အတွက် သာသနာတော်ကို ပြုစုစောင့်ရှောက်သည့် ရဟန်း သံဃာတော်များ လိုအပ်သကဲ့သို့ ရဟန်းသံဃာတော်များ အား ကြောင့်ကြစိုးရိမ်ခြင်းမရှိဘဲ ပရိယတ္တိစာပေ သင်ကြား လေ့လာကျက်မှတ် သာသနာပြုနိုင်ရန် ဒါယကာ၊ ဒါယိကာမ တို့၏ ဆွမ်း၊ သင်္ကန်း၊ ကျောင်း၊ ဆေးဟူသည့် ပစ္စည်းလေးပါးပံ့ပိုးကူညီလှူဒါန်းမှုသည် အဓိကကျလှ ပါသည်။

ဤကဲ့သို့ ပစ္စည်းလေးပါး လှူဒါန်းကြကုန်သော ဒါယကာ၊ ဒါယိကာမတို့အား အကျိုးစီးပွား ကုသိုလ်တရား များ ရရှိစေရန် ရဟန်းတော်များဘက်မှ လိုက်နာ စောင့်ထိန်း ပြုစုစောင့်ရှောက်ရမည့် ကျင့်ဝတ်ခြောက်ပါးကို မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါသည်။

- မကောင်းမှု မပြုလုပ်မိစေရန် တရားပြု၍ တားမြစ်ကုန်ရ၏။

၂၉

- ကောင်းမှုတရား၌ သက်ဝင်ယုံကြည်စေရန် အတွက် တရားဖြင့် လမ်းညွှန်ရ၏။
- ကောင်းသော မေတ္တာစိတ်ဖြင့် ဒါယကာ၊ ဒါယိကာမတို့အား စောင့်ရှောက်ကုန်ရ၏။
- မကြားဖူး၊ မသိဖူးသေးသော တရားစကားများ ကိုလည်း ဟောကြားရ၏။
- ကြားဖူး၊ သိဖူးသော တရားစကားများကိုလည်း အသိအမြင် ဖြူစင်သန့်ရှင်းစေရန်အတွက် အဖန်ဖန်အထပ်ထပ် ဟောကြားရ၏။
- နတ်ပြည်နိဗ္ဗာန်သို့ သွားရောက်မည့်ခရီးအား ညွှန်ပြကုန်ရ၏။

ဤရဟန်းကျင့်ဝတ်ခြောက်ပါးအား မှတ်သားရ လွယ်ကူစေရန်အတွက် သင်္ဂဏဆရာတော်ကြီးက အောက်ပါ လင်္ကာဖြင့် ဖွဲ့ဆိုခဲ့ပါသည်-

ရဟန်းကျင့်ဝတ် (၆) ပါး လင်္ကာ
 မကောင်းမြစ်ထား၊ ကောင်းရာညွှန်လစ်၊
 အသစ်ဟောကျ၊ နာဖူးထပ်မံ၊

နတ်ထံတင်ရာ၊ မေတ္တာလည်းပြု၊

ရဟန်းမှု၊ ခြောက်ခုလွန်သေချာ။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဗုဒ္ဓသာသနာ စည်ပင်ပြန့်ပွား
 တည်တံ့ ခိုင်မြဲနေခြင်းမှာ မြတ်စွာဘုရား ဟောကြား
 တော်မူခဲ့သော တရားတော်များကို မလိုအပ်ဟူ၍
 နှုတ်ပယ်ခြင်းလည်းမရှိ၊ ကာလဒေသနှင့် ကိုက်ညီအောင်
 အကြောင်းပြု၍ ထပ်မံဖြည့်စွက်ခြင်းလည်းမရှိဘဲ
 ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဟောကြားခဲ့သည့် အတိုင်း တိတိကျကျ
 လိုက်နာစောင့်ထိန်းသည့် ထေရဝါဒဗုဒ္ဓဘာသာ ဟူသော
 ဘုရားဟောကြား ကျမ်းဂန်စစ်စစ်များကို ရဟန်း သံဃာ
 တော်များက တိတိကျကျလိုက်နာ စောင့်ထိန်းခဲ့ခြင်း
 ကြောင့် စစ်မှန်သော ထေရဝါဒဗုဒ္ဓဘာသာ မြန်မာနိုင်ငံ၌
 တည်ရှိနေခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်ကို
 ပရိယတ္တိ၊ ပဋိပတ္တိတို့ဖြင့် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက် လေကြ
 ကုန်သော အင်အားငါးသိန်းခန့်ရှိသည့် ရဟန်းသံဃာတော်
 အပေါင်းကို ပစ္စည်းလေးပါးဖြင့် ထောက်ပံ့လှူဒါန်းနေကြ

သည့် ဒါယကာ၊ ဒါယိကာမတို့၏ သဒ္ဓါတရားသည်လည်း
အံ့မခန်းနိုင်ပါပေ။

ထိုကဲ့သို့ ဒါယကာ၊ ဒါယိကာမများသည် ရဟန်း
သံဃာတော်များအား ကြည်ညိုလေးစား သဒ္ဓါပွားရသည့်
အကြောင်းတရားသည်ကား ဒါယကာ၊ ဒါယိကာမများ
လောကဓံတရားနှင့် တွေ့ကြုံရ၍ စိတ်ဖိစီးမှုဒဏ်ခံရသော
အခါ ရဟန်းတော်များက တရားရေအေး တိုက်ကျွေးခြင်း
ဖြင့် သောကကင်းပျောက်၍ စိတ်ချမ်းသာမှုကို ရောက်ရှိ
စေခဲ့ပါသည်။ လောဘလွန်ကျူးသော သူကိုလည်း
ဒါနပြုစေခြင်းဖြင့် လောဘကို ကန့်သတ်ပေးနိုင်ခဲ့ပါသည်။
ဒေါသကြီးသူကိုလည်း မေတ္တာဟူသော ဓမ္မတရားဖြင့်
ဖြည့်ဆည်းဟန့်တား ပြေပျောက်စေပါသည်။

ဤကဲ့သို့ ဒါယကာ၊ ဒါယိကာမများ၏ စိတ်လိုအပ်
ချက်ကို ရဟန်းသံဃာတော်များဘက်မှ ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်
ခြင်းကြောင့် ဒါယကာ၊ ဒါယိကာမများဘက်မှလည်း ရဟန်း
သံဃာ မည်မျှပင်များစေကာမူ အခက်အခဲမရှိ လှူဒါန်း
ထောက်ပံ့နေခြင်းစသည့် ဆရာဒကာ လက်တွဲညီစွာ

သာသနာတော်ကို ပြုစုစောင့်ရှောက်နေခြင်းသည်ပင်လျှင်
ဗုဒ္ဓသာသနာတော်ကြီး အရှည်ခံ၍ တည်တံ့စေရန်
အကြောင်းတရားဖြစ်ပါပေသည်။

(ပါထိကဝဂ္ဂပါဠိ-၁၅၆။)

(သာသနာရေး)

(၂၄-၁၀-၂၀၀၆)

မေတ္တာတန်ဖိုး နှင့် မေတ္တာတန်ဖိုးများ

မေတ္တာအာနိသင်

(အမှတ်စဉ်-၁)

မေတ္တာတရားကို ပွားများခြင်းသည် အကျိုးစီးပွားကို အလိုရှိသူတို့အတွက် လည်းကောင်း၊ အလိုမရှိသူတို့အတွက်လည်းကောင်း၊ ကုသိုလ်ကျေးဇူးကို ဆောင်ရွက်နိုင်၏။

လူတိုင်း လူတိုင်းသည် အာနိသင်ကြီးမားလှသော မေတ္တာပွားများခြင်းကို ကောင်းစွာမှီဝဲအပ်၏။

(မိလိန္ဒပဉ္စာ၊ မေတ္တာဘာဝနာနိသံသ-၁၉၇။)

(သာသနာရေး)

(၂၈-၆-၂၀၀၆)

မေတ္တာသည် ရန်ကင်းငြိမ်း၏

(အမှတ်စဉ်-၂)

အကြင်သူသည် သတ္တဝါအားလုံးတို့အပေါ်၌
မေတ္တာစိတ် အဖို့အစုရှိသည်ဖြစ်၍
တစ်စုံတစ်ယောက်ကိုမျှ မိမိကိုယ်တိုင်လည်း
မညှဉ်းဆဲ၊ သူတစ်ပါးကိုလည်း မသတ်ဖြတ်စေ။

မိမိကိုယ်တိုင်လည်း အနိုင်မယူ၊
သူတစ်ပါးတို့ကိုလည်း အနိုင်မကျင့်စေ။

ထိုမေတ္တာပွားသူအား တစ်စုံတစ်ခုသော
အတွင်းရန် အပြင်ရန်ဟူ၍ မရှိနိုင်။

(အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်၊ ပထမတွဲ၊ မေတ္တသုတ်-၄၄၃။)

(သာသနာရေး)
(၃၀-၆-၂၀၀၆)

မေတ္တာ၏ အကျိုးအာနိသင်

(အမှတ်စဉ်-၃)

မေတ္တာ၏ အကျိုးအာနိသင်သည် အလွန်များပြား ကြီးမားမြင့်မြတ်၏။ ဘဝသမ္ပတ္တိအကျိုးပေးသန်သော ကောင်းသော ကံတကာထဲတွင် ဤမေတ္တာကံသည် အထွတ် မြတ်ဆုံး အသာဆုံးတည်း။ မေတ္တာကံကို တုပြိုင်နိုင်သော ကံဟူ၍ မရှိပေ။

သေကျွတောင်ဆရာတော် ဦးတိလောက

(သာသနာရေး)

(၁-၇-၂၀၀၆)

မေတ္တာသည် အတ္တမဟုတ်

(အမှတ်စဉ်-၄)

- မေတ္တာသည် စိတ်ရှည်တတ်၏။
- မေတ္တာသည် ကျေးဇူးပြုတတ်၏။
- မေတ္တာသည် ဂုဏ်ပြိုင်တတ်ခြင်းမရှိ။
- မေတ္တာသည် ဝါကြွားတတ်ခြင်းမရှိ။
- မေတ္တာသည် မာန်မာနထားခြင်းမရှိ။
- မေတ္တာသည် မလျော်သော အကျင့်ကို မကျင့်။
- မေတ္တာသည် ကိုယ်ကျိုးမရှာတတ်။

(သာသနာရေး)

(၃-၇-၂၀၀၆)

မေတ္တာသည် ဒါန၊ သီလ၊ ဘာဝနာ၊ ပညာ

(အမှတ်စဉ်-၅)

မေတ္တာသည် ဒါနနှင့်သီလ အပေါင်းမျှသာ မဟုတ်
 မေတ္တာကိုယ်၌ပင် ဘာဝနာတစ်မျိုး ဖြစ်သည်။
 ဘာဝနာ၏ ရလဒ်ကား ပညာတည်း။
 ထို့ကြောင့် မေတ္တာသည် ဒါန၊ သီလ၊ ဘာဝနာ၊ ပညာ
 မည်၏။

(သာသနာရေး)

(၅-၇-၂၀၀၆)

မေတ္တာမှန်

(အမှတ်စဉ်-၆)

မေတ္တာသည် ပါရမီဆယ်ပါးဝင် အထက်တန်း
တရားမျိုးဖြစ်သည်။

မေတ္တာမှန်အနက်မှာ- အပြစ်ကင်းစင်ပြီး ငြိမ်းချမ်း
ရေး၊ အေးချမ်းရေး၊ ညီညွတ်ရေး၊ ချစ်ခင်ကြည်ဖြူရေး
သဘောကို ခြွင်းချက်မရှိ ဆောင်၏။

မေတ္တာမှန်သည် ကျောသားရင်သား မခွဲခြားဘဲ
ကြည်ဖြူချစ်ခင်ခြင်း၊ အနှစ်သာရရှိ၏။

မေတ္တာမှန်သည် ချမ်းမြေ့ကြည်နူးမှု ထုံမွေး၍ မွေးယုံ
စိုပြည်၏။

(သာသနာရေး)

(၇-၇-၂၀၀၆)

ဒေါသကို မေတ္တာဖြင့် ဖြေသိမ့်

(အမှတ်စဉ်-၇)

ဒေါသကို သူယုတ်တို့ မှီဝဲ၏။

မေတ္တာကို သူတော်ကောင်းတို့ မှီဝဲ၏။

မေတ္တာသည် အရှုံးပေးခြင်းမဟုတ်။

ဒေါသသည်သာ ဆုံးရှုံးခြင်းဖြစ်၏။

ဒေါသဟူသည် ထွက်စရိလျှင် ထွက်ချင်၏။

မေတ္တာဖြင့် ဖြေသိမ့်နိုင်ကွပ်ဖန်များလျှင်

ဒေါသသည် အပိုးသေ၍လာ၏။

ခြံခုန်တတ်သော နွားကို နှိပ်ကွပ်ဖန်များလျှင်

ခြံမခုန်တော့သကဲ့သို့ ဖြစ်၏။

(ဒေါသကဏာ၊ မောင်းယောင်ဆရာတော်)

(သာသနာရေး)

(၁၈-၇-၂၀၀၆)

မေတ္တာမိုး ရွာသွန်းဖြိုး

(အမှတ်စဉ်-၈)

မေတ္တာတရားသည် မိုးရေပေါက်တို့နှင့် တူ၏။
သတ္တဝါတို့မှာ မိုးရေ မိုးပေါက်တို့ကို အစဉ်
မျှော်လင့်တောင့်တနေကြရသော သစ်ပင်ပန်းမန်
တို့နှင့် အလားတူ၏။

မေတ္တာမိုး ရွာသွန်းဖြိုးမှသာ သတ္တဝါတို့သည်
ကြည်လင် လန်းဆန်းရ၏။

မေတ္တာမိုး ဆိတ်သုဉ်းသောအခါ မိုးဦး၊ မိုးလယ်
ကောင်းလျက် မိုးနှောင်းမကောင်းသော လယ်ယာ
ကဲ့သို့ ဘဝဖြစ်သမျှ အချည်းနှီးသာတည်း။

(သာသနာရေး)
(၁၂-၇-၂၀၀၆)

မေတ္တာသည် သိတာရေစင်

(အမှတ်စဉ်-၉)

မေတ္တာတရားတည်ရှိရာ ထွန်းကားရာအရပ်များ၌
 မည်သို့သော ချမ်းသာမှုမျိုးနှင့်မျှ မတူသော
 ချမ်းမြေ့မှုများ ကိန်းဝပ်နေမြဲ ဖြစ်၏။
 ထို့ကြောင့် သီလကို ပန်းရနံ့နှင့် နှိုင်း၏။
 မေတ္တာကို သိတာရေစင်နှင့် ဥပမာပြုကြသည်။

(သာသနာရေး)

(၁၄-၇-၂၀၀၆)

လောကကို အလှဆင်နေသည့် အကြောင်းတရား (၄) ပါး

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားရှင်သည် မဟာသက္ကရာဇ် ၁၀၃-ခုနှစ်
ကဆုန်လပြည့် ဗုဒ္ဓဟူးနေ့၌ သဗ္ဗညုတ ရွှေဘက်တော်ကြီး
ရ၍ ဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူပြီး လောကအကြောင်းကို
ဆင်ခြင်သုံးသပ်ရာ လောကတွင် အကျိုးပေး ကောင်းရန်
အတွက် အကြောင်းတရားကောင်းဖို့ လိုကြောင်း၊
ထိုအကြောင်းတရားကောင်းများမှာ သမ္မတ္တိစက် (၄)ပါးပင်
ဖြစ်ကြောင်း ဟောကြားခဲ့ပါသည်။

- ယင်းလေးပါးမှာ-
- ကာလသမ္မတ္တိ
- ခေတ်အခါကောင်းနှင့် ကြံ့တွေ့ချခြင်း၊
- ဂတိသမ္မတ္တိ
- လူ့ဘဝ၊ နတ်ဘဝကဲ့သို့ ကောင်းသော ဂတိနှင့်
- ကြံ့တွေ့ချခြင်း၊
- ဥပဓိသမ္မတ္တိ
- ခြေလက်အင်္ဂါ ညီညာပြည့်စုံပြီး ရုပ်ရည် ရူပကာ
- တင့်တယ်ခြင်း၊

ပယောဂသမ္ပတ္တိ

ကာယကံ၊ ဝစီကံ၊ မနောကံ (၃)ပါး ဖြူစင်

ကောင်းမွန်၍ အားထုတ်မှု လုံ့လရှိခြင်း-

တို့ ဖြစ်ပေသည်။

အကြောင်းတရား သမ္ပတ္တိ (၄)ပါး ပြည့်စုံပါလျှင်
ကောင်းသော အကျိုးတရားများကို ခံစားရပါမည်။

ခေတ်အခါကောင်းနှင့် ကြံ့တွေ့ကြရပြီး မျက်မှောက်
ကာလ လူ့ဘဝကို ရရှိပိုင်ဆိုင်ထားကြသည့် သူတော်
ကောင်းအပေါင်းတို့သည် ကောင်းသော သမ္ပတ္တိတရား
(၄)ပါးနှင့် ပြည့်စုံအောင် အစဉ်သဖြင့် သတိတရား
လက်ကိုင်ထား၍ ဒါန၊ သီလ၊ ဘာဝနာများကို အခါမလပ်
ကျင့်ကြံကြိုးကုတ် အားထုတ်ကြပါကုန်လော့။

(အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်၊ ပထမတွဲ-၃၄၁။)

(သာသနာရေး)
(၁၅-၈-၂၀၀၆)

ဒါနတော ဘောဂဝါ အကြောင်း (၂) ပြာ

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာရှင်တော်ဘုရားက “ဒါနတော ဘောဂဝါ ဒါနပြုခြင်းကြောင့် ဖြစ်လေရာ ဘဝမှာ ပစ္စည်းဥစ္စာပေါများ ကြွယ်ဝ ချမ်းသာတတ်၏” ဟု ဟောကြားတော်မူခဲ့သည်။ ဒါနဟုဆိုရာ၌ ဒါနနှစ်မျိုး ရှိသည်။

- ၁။ ဝဋ္ဋနိဿိတဒါန
သံသရာလည်ကြောင်း ဒါန
- ၂။ ဝိဝဋ္ဋနိဿိတဒါန
သံသရာမှ လွတ်မြောက်ကြောင်း ဒါန

ဝဋ္ဋနိဿိတဒါနဟူသော သံသရာလည်ကြောင်း ဒါနတွင် ဒါနငါးမျိုး ခွဲခြားထားပါသည်။

(က) သဒ္ဓါဒါန

ကံ ကံ၏ အကျိုးကို ယုံကြည်၍ အလှူခံ ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား စိတ်ကြည်ကြည်လင်လင် ပေးလှူခြင်း။

အကျိုးမှာ- ဖြစ်လေရာ ဘုံဘဝမှာ ဥစ္စာပစ္စည်း ပေါများကြွယ်ဝခြင်း၊ ကျားမ မမွေး ရုပ်ရည် နှစ်ပါး အဆင်းသဏ္ဍာန် ပြည့်စုံခြင်း၊ နူးသွပ် စိတ်နောက်ခြင်းမရှိ စိတ်ကြည်လင်ခြင်း။

(ခ) သက္ကစွဒါန

လှူဖွယ်ဝတ္ထုကို ကောင်းကောင်းမွန်မွန်
သပ်သပ်ရပ်ရပ် သန့်သန့်ရှင်းရှင်းပြုပြင်၍
အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ရှိရှိသေသေလှူခြင်း။

အကျိုးမှာ - ဖြစ်လေရာဘုံဘဝမှာ ဥစ္စာပစ္စည်း
ပေါများကြွယ်ဝခြင်း၊ သားမယား၊ ကျေးကျွန်၊
အခြွေအရံတို့အပေါ် သြဇာတည်ခြင်း၊
အိမ်ထောင်စု ပျော်ရွှင် ချမ်းမြေ့စေခြင်း။

(ဂ) ကာလဒါန

လှူဖွယ်ပစ္စည်းကို အချိန်ကာလနှင့် အခါအား
လျော်စွာ ဖြစ်ပေါ်လာသော ဝတ္ထုပစ္စည်းဖြင့်
လှူဒါန်းခြင်း။

အကျိုးမှာ - ဖြစ်လေရာ ဘုံဘဝမှာ ဥစ္စာပစ္စည်း
ပေါများကြွယ်ဝခြင်း၊ မိမိတွင် အလိုရှိသည့်
အချိန်အခါ၌ မိမိအလိုရှိသော ရာထူး၊
ဂုဏ်သိန်၊ စည်းစိမ်ဥစ္စာများ အခါကာလကို
လိုက်၍ ဖြစ်ပေါ်ရရှိစေခြင်း။

(ဃ) အနုဂ္ဂဟိတဒါန

အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်အား ချီးမြှောက်လို၍ ပုဂ္ဂလ
အစွဲမထားဘဲ လှူခြင်း။

အကျိုးမှာ- ဖြစ်လေရာဘုံဘဝမှာ ဥစ္စာပစ္စည်း
ပေါများကြွယ်ဝပြီး စည်းစိမ်ဥစ္စာများအပေါ်
သုံးဆောင်လိုစိတ်ရှိကာ သုံးဆောင်နိုင်ခြင်း၊
(ဒါနပြုရာတွင် ချီးမြှောက်လိုခြင်းမရှိဘဲ
ပေါ့ပေါ့တန်တန် လှူဒါန်းပါက နောင်ဘဝတွင်
ဥစ္စာပစ္စည်း ရှိသော်လည်း ကိုယ်တိုင် သုံးစွဲ
လိုစိတ် မရှိဟု မှတ်ယူရမည်)

(င) အနုပဟတ္တဒါန

မိမိကိုယ်ကိုလည်းကောင်း၊ သူတစ်ပါးကို
လည်းကောင်း၊ မငြိစွန်း မထိခိုက်စေဘဲ
လှူဒါန်းခြင်း၊

အကျိုးမှာ - ဖြစ်လေရာဘုံဘဝမှာ ဥစ္စာပစ္စည်း
ပေါများကြွယ်ဝခြင်း၊ ရန်သူမျိုးငါးပါးဘေးမှ
ကင်းဝေးခြင်း၊ အမွေခံသားဆိုး သမီးဆိုးတို့
ဘေးရန်မှ ကင်းဝေးခြင်း၊

(မသန့်ရှင်းသော ဒါန - ဥပမာ ကြက်သတ်၍
လှူဒါန်းဥပုသ်ပြုလုပ်ခြင်းမျိုးသည် စည်းစိမ်
ဥစ္စာရှိငြားသော်လည်း ရန်သူမျိုးငါးပါးနှင့်
တွေ့ကြုံရနိုင်ကြောင်း သတိပြုရမည်)

အထက်ဖော်ပြပါ ဝဋ္ဋနိဿိတဒါနမဂ္ဂါးသည် ကောင်းကျိုးချမ်းသာကို ပေးစွမ်းသော်လည်း သံသရာလည်ကြောင်း တရားများ ပါနေသဖြင့် ပြီးပြည့်စုံသော ကောင်းမှုဒါနဟု မဆိုနိုင်ပါ။

ဝိဝဋ္ဋနိဿိတဒါနမဂ္ဂါးဖြစ်သော “ဇာတိဒုက္ခစသည် လွတ်ရာကွတ်ရာဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်ကို ရောက်ရပါလိမ့်”ဟု သံသရာပြတ်သည့် ဒါနမဂ္ဂါးသာလျှင် ဒါန အနှစ်အစစ်ဖြစ်သဖြင့် ပိုမိုမွန်မြတ်လှသည်ကို သတိနှင့်ယှဉ်၍ သူတော်စင်တို့ အလှူဒါနပြုနိုင်ကြပါသည်။

(အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်၊ ပထမတွဲ-၁၅၂၆)

(သာသနာရေး)
(၁၇-၇-၂၀၀၆)

မြတ်စွာဘုရားဟောကြားတော်မူခဲ့သည့် စကားအရာ အင်္ဂါ (၄) တန်

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားရှင်သည် သတ္တဝါတို့အား လောကီ လောကုတ္တရာ နှစ်ဖြာသော အကျိုးစီးပွားများကို ရရှိစေရန်အတွက် ဗုဒ္ဓကနိကာယ်၊ သုတ္တနိပါတ်ပါဠိတော် သုဘာသိတသုတ်တွင် အင်္ဂါ (၄) တန်နှင့် ပြည့်စုံသော စကားအကြောင်း ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါသည်။

သုဘာသိတ - ကောင်းသော စကားကိုသာ ပြောဆိုရ၏။ ဆိုးရွားယုတ်မာသော စကားကို မပြောဆိုရာ။

ဓမ္မ - တရားနှင့်လျော်သော စကားကိုသာ ပြောဆိုရ၏။ တရားမဲ့သော စကားကို မပြောဆိုရာ။

ပီယ - ချစ်ဖွယ်သော စကားကိုသာ ပြောဆိုရ၏။ ရွံ့မုန်းဖွယ်ဖြစ်သော စကားကို မပြောဆိုရာ။

သမ္မ - မှန်ကန်သော စကားကိုသာ ပြောဆိုရ၏။ ချွတ်ချော်တိမ်းပါးလွှဲမှားသော စကားကို မပြောဆိုရာ။

ဤကား လူသားတို့အတွက် လောကီ
လောကုတ္တရာ အကျိုးနှစ်ဖြာကို ရရှိစေနိုင်သော
“စကားအရာ အင်္ဂါ (၄) တန်”တည်း။

(သုတ္တန်ပါတ်ပါဠိတော်-၃၄၄။)

(သာသနာရေး)
(၃-၉-၂၀၀၆)

မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူခဲ့သည့် စကားအရာ အင်္ဂါ (၅) တန်

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားရှင်သည် လောကီဘုံသား
လူအများတို့အား ကောင်းကျိုးချမ်းသာ ရရှိစေရန်
ရည်ရွယ်၍ အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်၊ ပဉ္စကနိပါတ်တွင်
“စကားအရာ အင်္ဂါ (၅) တန်” ရှိကြောင်း ဟောကြား
တော်မူခဲ့ပါသည်။

- ကာလ - ပြောသင့်သော အခါမှ
ပြောရ၏။ အချိန်မတန်
လျှင် မပြောဆိုရာ။
- သစ္စ - အမှန်ကိုသာ ပြောဆိုရ၏။
မမှန်မကန် လုပ်ကြံ မပြော
ဆိုရာ။
- သက္က - နူးညံ့ချို့သာသော စကားကို
သာပြောဆိုရ၏။ ခက်ထန်
ရင့်သီးသောစကားကို မပြော
ဆိုရာ။
- အတ္ထသံဟိတ - အကျိုးစီးပွားဖြစ်မည့် စကား
ကိုသာ ပြောဆိုရ၏။ အကျိုး
ယုတ်စေမည့် စကားကို မပြော
ဆိုရာ။

မေတ္တာစိတ္တ - မေတ္တာရွှေ့ထား ပြောဆို
ရာ၏။ ဒေါသမောင်း တင်၍
မပြောဆိုရာ။

ဤကား “စကားအရာ အင်္ဂါ (၅) တန်” တည်း။

(အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်၊ ဒုတိယတွဲ-၁၇၂။)

(သာသနာရေး)

(၅-၉-၂၀၀၆)

စကား (၆) ခွန်း လှည့်ထွန်း

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားရှင် ဟောကြားသည့် မဇ္ဈိမ-
 ပဏ္ဏာသ၊ အဘယရာဇကုမာရသုတ်လာ “စကား
 ခြောက်ခွန်း လှည့် ပြောလေ့ပြောထ ရှိခဲ့ကြသဖြင့်
 ထိုစကားခြောက်ခွန်းအနက် မည်သည့်စကားကို
 ပယ်ထိုက်သည်၊ မည်သည့်စကားကို လူသားတို့အတွက်
 အသုံးပြုရန် သင့်မြတ်လှပေသည်” ဟု အောက်ပါအတိုင်း
 ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါသည်-

သူတစ်ပါးတို့ မနှစ်သက်သောစကား(၃)ခွန်း

- မဟုတ်မမှန်၊ အကျိုးမရှိ၊ သူတစ်ပါးတို့လည်း
မနှစ်သက်သောစကား။
- ဟုတ်မှန်၊ အကျိုးမရှိ၊ သူတစ်ပါးတို့လည်း
မနှစ်သက်သောစကား။
- ဟုတ်မှန်၊ အကျိုးရှိ၊ သူတစ်ပါးတို့လည်း မနှစ်သက်
သောစကား။

သူတစ်ပါးတို့ နှစ်သက်သောစကား(၃)ခွန်း

- မဟုတ်မမှန်၊ အကျိုးမရှိ၊ သူတစ်ပါးတို့လည်း
နှစ်သက်သောစကား။

- ဟုတ်မှန်၊ အကျိုးမရှိ သူတစ်ပါးတို့လည်း နှစ်သက်
သောစကား။

- ဟုတ်မှန်၊ အကျိုးရှိ သူတစ်ပါးတို့လည်း နှစ်သက်
သောစကား။

ယနေ့လူသားတို့ နေ့ရှိသရွေ့ ပြောဆိုနေကြသော
စကားတို့ကို ချဲ့လိုက်လျှင် စကားခြောက်မျိုး၌သာ
အကျိုးဝင်လေသည်။ ဘုရားကိုယ်တော်မြတ်ကြီးတို့သည်
“ဟုတ်မှန်၊ အကျိုးရှိ၊ သူတစ်ပါးနှစ်သက်သောစကား”
နှင့် သူတစ်ပါးတို့ မနှစ်သက်သော်လည်း တစ်ခါတစ်ရံ
အကျိုးကိုမျှော်၍ “ဟုတ်မှန်၊ အကျိုးရှိသော စကား”
နှစ်ခွန်းကိုသာ မိန့်ဆိုတော်မူကြသည်။ ထို့ကြောင့်
“စကားခြောက်ခွန်း လူ၌ထွန်း၊ လေးခွန်းကိုပယ်၊
နှစ်ခွန်းတွယ်” ဟု မိန့်ဆိုကြသည်။

(မဇ္ဈိမပဏ္ဍာသပါဠိတော်-၅၇၈)

(သာသနာရေး)

(၇-၉-၂၀၀၆)

သူ့တော်ကောင်းဥစ္စာတရား (၅) မါး

မြတ်စွာဘုရားသည် သူ့တော်ကောင်းဥစ္စာ တရား ခုနစ်ပါးနှင့်စပ်လျဉ်း၍ အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်၊ သတ္တကနိပါတ်၊ သံခိတ္တဓနသုတ်တွင် ရဟန်းတို့အား အောက်ပါအတိုင်း ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါသည်-

- (၁) ယုံကြည်မှု သဒ္ဓါ ဟူသော ဥစ္စာ၊
- (၂) စောင့်ထိန်းမှု သီလ ဟူသော ဥစ္စာ၊
- (၃) မကောင်းသည်ကို ကျူးလွန်ရန် ရှက်တတ်မှု ဟိရိ ဟူသော ဥစ္စာ၊
- (၄) မကောင်းသည်ကိုပြုလုပ်ရန် ကြောက်တတ်မှု ဩတ္တပ္ပ ဟူသော ဥစ္စာ၊
- (၅) အကြားအမြင်များမှု သုတ ဟူသော ဥစ္စာ၊
- (၆) ပေးကမ်းခွန်ကြေးလှူဒါန်းမှု ဇာဝ ဟူသော ဥစ္စာ၊
- (၇) ကောင်းမှု၊ မကောင်းမှု စသည်တို့ကို အသေးစိတ် သိကတ်သော ဝညာ ဟူသော ဥစ္စာ။

(ပါထိကဝဂ္ဂပါဠိ-၂၀၈။)

(သာသနာရေး)

(၂၆-၁၀-၂၀၀၆)

ကံ၏ အကျိုး

စေတနာဟံ ဘိက္ခဝေ ကမ္မံ ဝဒါမိ။

- မိမိ၏ စိတ်စေတနာသည်သာလျှင် ကံဟူ၍ နားလည်ကြရမည်။ ဤကံကို မိမိသာ ပိုင်ဆိုင်သည်။
- ကောင်းမှုပြုက ကောင်းကျိုး ခံစားရသည်။
- မကောင်းမှုပြုက မကောင်းကျိုး ခံစားရသည်။
- ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်နှစ်မျိုးစလုံးသည် အဟောသိကံ (အချည်းနှီးဟူ၍ မရှိ)။
- ကုသိုလ်ကံကြောင့် ရယူရမည်ဖြစ်ပြီး အကုသိုလ်ကံကြောင့် ပေးဆပ်မှုလည်း ပြုရမည်ဖြစ်သည်။

(အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်၊ ဒုတိယတွဲ-၃၆၃။)

(သာသနာရေး)
(၂၈-၁၀-၂၀၀၆)

ဝီရိယနှင့် ဆန္ဒအကျိုး

ဝီရိယဝတော ကိနာမ ကမ္မံ န သိဇ္ဈတံ။

ဝီရိယရှိသောပုဂ္ဂိုလ်များအတွက် မပြီးမြောက်
နိုင်သည့် အလုပ်ကိစ္စဟူသည် မရှိ။

ဆန္ဒဝတော ကိနာမ ကမ္မံ န သိဇ္ဈတံ။

ဆန္ဒရှိသောပုဂ္ဂိုလ်များအတွက် မပြီးမြောက်နိုင်
သည့် အလုပ်ကိစ္စဟူသည် မရှိ။

(မူလဋီ၊ ၃။၁၆၉။)

(သာသနာရေး)

(၃၀-၁၀-၂၀၀၆)

ဘုရားဟောကျမ်းလာ

ဥစ္စာရှိကြောင်း နည်းလမ်းကောင်း

ပစ္စည်းဥစ္စာ တည်လိုပါလျှင်

- ချွေတာ
- စုဆောင်း
- မိတ်ကောင်းရှိစေ
- သုံးလေမျှတ

ဤလေးဝ မှုချ ကြွယ်ဝချမ်းသာတည်း။

(သာသနာရေး)
(၁-၁၁-၂၀၀၆)

**သစ်ပင်စိုက်ပျိုး ရရှိအကျိုး
မဃဒေဝလင်္ကာ (၄၀၄-၅)**

သစ်ပင်စိုက်ပျိုး ကုသိုလ်ယူခြင်းသည် ဇရပ်၊ တန်ဆောင်း၊ ကျောင်းကန်၊ ရေတွင်း၊ သစ်ပင် စသော ထာဝရ ကုသိုလ် (၆)မျိုးတွင် တစ်မျိုးအပါအဝင် ဖြစ်သကဲ့သို့ သစ်ပင် စိုက်ပျိုး ကုသိုလ်ပြုပါက အပါယ်ငရဲနှင့် လွဲဖယ်နိုင်ကြောင်းကို မဃဒေဝလင်္ကာ(၄၀၄-၅)တွင် အတိအလင်း ဖော်ညွှန်း ပြဆိုထားပေသည်။

“တစ်ဖြာထိုမှ၊ မနုဿဟု၊ ဘဝအိမ်ထောင်၊ လူတို့ဘောင်တွင်၊ ညောင်ဗုဒ္ဓဟော၊ စိုက်လေတမာ၊ တစ်ပင်သာနှင့်၊ စိုက်ရသသူ၊ ထိုသည့်လူကား၊ နောင်မူ အမြဲ၊ ဘဝလွဲသော်၊ ငရဲမုချ၊ မကျနိုင်ရာ၊ မချွတ်စွာဟု၊ ကျမ်းလာအမှန်၊ ဟောပြည့်န်သည်၊ ပုရာဏ်ဇောတိ သံပိုင်းတည်း”

တိရစ္ဆာန်မှ စ၍ ရဟန်းရှင်လူ ခပ်သိမ်းသူတို့ အရိပ်ခိုရန် စားသုံးရန်အလို့ငှာ သစ်ပင်စိုက်လျှူဒါန်းသူတို့ အတွက် အလွန်အားတက်စရာကောင်းလှပေသည်။ ထို့ကြောင့် သက်ရှိသတ္တဝါအားလုံးတို့ အရိပ်ခို စားသုံးရန် အလို့ငှာ မိမိတို့ စွမ်းအားရှိသလောက် သစ်ပင်များကို စိုက်

၁၉

ပျိုးသင့်ကြပေသည်။ သူတစ်ပါးတို့ စိုက်ပျိုးထားသော
သစ်ပင်များကိုလည်း မဖျက်ဆီးမိကြရလေအောင် အထူး
သတိပြုကြရပေမည်။ သစ်ပင်စိုက်ပျိုးမှု ဒါနဖြင့် ကုသိုလ်
ယူကြရန် တိုက်တွန်းအပ်ပါသည်။

(သာသနာရေး)
(၂၀-၁-၂၀၀၇)

**အဆင်းလှခြင်း၊ မလှခြင်း
စသည့်အကြောင်းများ**

အင်္ဂုတ္တရနိကာယ်၊ စတုတ္ထနိပါတ်၊ မလ္လိကာ
ဒေဝီသုတ် ပါဠိ ၅၂၃၊ အဋ္ဌကထာ ၃၇၂-၌ အဆင်းလှခြင်း၊
မလှခြင်း၊ အကျိုးတရားများသည် အောက်ပါပြုမိသော
ကံတရားပေါ်တွင် တည်မှီ၍ ဖြစ်ပျက်တတ်ကြောင်း ဖော်ပြ
ထားပါသည်-

- ဒေါသကြီးသူသည် အဆင်းမလှဖြစ်ရတတ်၏။
- အမျက်မထွက် သည်းခံတတ်သူသည် ရုပ်အဆင်း
လှပတတ်၏။
- မလှူဒါန်း ပေးကမ်းတတ်သူသည် ဆင်းရဲ
တတ်၏။
- လှူဒါန်း ပေးကမ်းတတ်သူသည် ချမ်းသာ
တတ်၏-

ဟု ဟောကြားတော်မူသည်။

ရုပ်အဆင်းလှပတင့်တယ်၍ အခြွေအရံသင်းပင်းနှင့်
ဥစ္စာပစ္စည်းပေါများလိုပါလျှင် သီလဆောက်တည်၊ သည်းခံ
ခွင့်လွှတ် ပေးကမ်းလှူဒါန်းခြင်းဖြင့် မိမိတို့အလိုရှိသည့်
ဆန္ဒပြည့်ဝကြပါစေသတည်း။

(သာသနာရေး)
(၂၂-၁-၂၀၀၇)

သူတော်ကောင်း ယောက်ျားမြတ်တို့၏ လက္ခဏာ (၄) ပါး

- သူတော်ကောင်း ယောက်ျားမြတ်သည် သူတစ်ပါး၏ ဂုဏ်မဲ့စကား မကောင်းကြောင်းကို မပြောတတ်၊ မကောင်းကြောင်းကို မေးလာလျှင်သော်မှ ထင်ထင်ရှားရှား မပြောတတ်ပေ။ သို့ရာတွင် ပြဿနာတစ်ခုကို အကြောင်းပြုပြီး မဖြစ်မနေ မေးလာ၍ မပြောမဖြစ်သည့်အခါ ဆိုင်းဆိုင်းတွဲတွဲ အကျယ်မဖွင့်ဘဲ အမြွက်မျှသာ ပြောဆိုတတ်သည်။

သူတစ်ပါး၏ ဂုဏ်ရှိသည့် စကားကို မမေးသော်လည်း မုဒိတာပွား၍ ထင်ရှားစွာ ပြောတတ်သည်။

- မိမိအတွက်ကိုမူ ဂုဏ်တက်စကားပင်ဖြစ်စေ၊ ကြားဝါပြောဆိုခြင်းမရှိဘဲ အရှိကို အရှိအတိုင်း အနစ်နာခံ၍ ထင်ရှားအောင်ပြောဆိုတတ်သည်။

- မိမိ၏ ဂုဏ်ကို မြင့်တက်စေရန်အတွက် သူတစ်ပါးက မေးလာသော်လည်း ဂုဏ်ယူ

ဝင့်ကြားစွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခြင်းမျိုးမပြုဘဲ
မထင်မရှားသာ ပြောကြားတတ်သည်။

ဤသို့ အပြုအမူမျိုးဖြင့် ပြောဆိုနေထိုင်တတ်
သူများကို လောကတွင် သူတော်ကောင်း ယောက်ျားမြတ်
ဟု အသိအမှတ်ပြုကြပါသည်။

(စတုတ္ထအင်္ဂုတ္တိုရ်-၃၈၉။)

(သာသနာရေး)

(၁-၂-၂၀၀၇)

လူတို့ ရှောင်ကြဉ်သင့်သော မကောင်းမှု (၆) ပါး

ရှောင်ကြဉ်သင့်သော တရားများတွင် ဒေါသမီးသည် ကိလေသာ ၁၀-ပါးတွင် တစ်ပါးအပါအဝင် ဖြစ်သကဲ့သို့ မီး ၁၁-မီးတွင်လည်း တစ်ခုအပါအဝင်ဖြစ်သည်။ ထိုအထဲတွင် လူတို့ ရှောင်ကြဉ်သင့်သော အောက်ပါ မကောင်းမှုခြောက်မျိုးကို သတိပညာနှင့်ယှဉ်၍ အမြဲတမ်း လွတ်အောင် ရှောင်ကြရမည်-

- အမျက်ဒေါသကြီးခြင်း၊
- ဂုဏ်တုဂုဏ်ပြိုင်ခြင်း၊ ကျေးဇူးမဲ့ခြင်း၊
- ကောက်ကျစ်စဉ်းလဲ ဖြားယောင်းသွေးဆောင်တတ်ခြင်း၊
- မှားသောအယူ၊ မကောင်းသောဆန္ဒရှိခြင်း၊
- မနာလိုဝန်တို့ခြင်း၊
- ဆင်ခြင်မဲ့ပြုတတ်ခြင်း၊ တလောက်ကန်းပြုကျင့်ခြင်း-

ဟူသည့် ဒေါသကို အခြေခံ၍ ဖြစ်ပေါ်လာတတ်သော အဆိုး တရားခြောက်ပါးကို လူလိမ္မာသူတော်ကောင်းတို့ အမြဲမပြတ် သတိထား ရှောင်ကြဉ်အပ်ပေသည်။

ဓမ္မပဒတွင် ကာဠိဘိလူးမကို အကြောင်းပြု၍ မြတ်စွာဘုရားက ဟောကြားတော်မူခဲ့သည်မှာ “ဤ လောက၌ ရန်တို့သည် ရန်တုံ့မူခြင်းဖြင့် ဘယ်သောအခါမျှ မငြိမ်းကုန်၊ ရန်တုံ့မမူခြင်းဖြင့်သာ ငြိမ်းကုန်၏။ ဤသဘော သည် ရှေးရိုးစဉ်လာ တရားပင်တည်း”ဟူ၍ ဂါထာဖြင့် ဆုံးမဟောကြားတော်မူခဲ့ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ ရန်ငြိုးဖြစ် သော ဒေါသကို ထိန်းကြရပေမည်။

ဓမ္မပဒ-၂၂၂

(သာသနာရေး)

(၃-၂-၂၀၀၇)

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ ဒေသနာကျမ်းဂန်တော်မှ
ဂိဟိဝိနယဆုံးမစာ အမှတ်စဉ် (၁)

ဥစ္စာပျက်ကြောင်း တရား (၆) ပါး

- အရက်သေစာ သောက်စားမှုးယစ်ခြင်း။
- (အခါမဲ့ အကြောင်းခြင်းရာမခိုင်လုံဘဲ) ညအခါ အလေအလွင့် ခရီးသွားလာခြင်း။
- ပွဲလမ်းသဘင် (ကာရာအိုကေ အပါအဝင်)ကို အလွန်အကျွံ ပျော်ပါး လိုက်စားခြင်း။
- အလောင်းအစား (ချဲ့၊ နှစ်လုံးတိုက် အပါအဝင်) ဝါသနာအလွန်အကြူး ခုံမင်စွာ ပြုလုပ်ခြင်း။
- မကောင်းသော မိတ်ဖျင်း၊ ဆွေဖျင်းများကို မိတ်ဆွေကောင်းသဖွယ် ပေါင်းသင်းဆက်ဆံ နေထိုင်ခြင်း။
- မိမိတာဝန်ဝတ္တရားများကို ကျေပွန်စွာ ထမ်းဆောင် လိုစိတ်မရှိသည့်အပြင် ပျင်းရိခြင်းကို ခုံမင်မက်မော အရသာခံတတ်ခြင်း။

ဥစ္စာပျက်ကြောင်း တရား(၆)ပါးကို ဆရာတော် ဦးဗုဒ္ဓက မှတ်သားရလွယ်ကူစေရန် လင်္ကာဖြင့် စပ်ဆိုခဲ့သည်မှာ-

“သေစာသောက်စား၊ လမ်းသွားခါဖဲ့၊ ရွှင်
သဘင်၊ ပျော်ရွှင်အန်လောင်း၊ မကောင်း
မိတ်ဖျင်း၊ ပျင်းရိခြင်းကား ယိုယွင်းဥစ္စာ
ပျက်ကြောင်းတည်း” ဟူ၍ဖြစ်သည်။

အထက်ဖော်ပြပါ အကြောင်းတရား (၆)ပါးတို့သည်
လူတစ်ဦးချင်း အနေဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ မိသားစု
တစ်စု အနေဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ အနေ
ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ စီးပွားဥစ္စာပျက်စီး ဆုတ်ယုတ်ခြင်း
အကြောင်းများပင် ဖြစ်ပါသည်။

အထက်ဖော်ပြပါ လူသိမ်၊ လူဖျင်း၊ လူညံ့များ
ပေါများရာဒေသသည် ကြီးပွားလမ်းမမြင်သည့် မနေအပ်
သော ပစ္စန္တရစ်အရပ်ပင်ဖြစ်သည်။

(သာသနာရေး)
(၅-၂-၂၀၀၇)

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ ဒေသနာကျမ်းဂန်တော်မှ
ဂိဟိဝိနယဆုံးမစာ အမှတ်စဉ် (၂)

**အရက်သေစာ သောက်စားခြင်းနှင့်
မူးယစ်ဆေးဝါးသုံးစွဲခြင်း၏ အပြစ် (၆) ပါး**

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် သိင်္ဂီလလုလင်အား အရက်
သေစာ၊ မူးယစ်ဆေးဝါး သောက်စားခြင်းဖြင့် မူးယစ်
မေ့လျော့ခြင်း အကြောင်းတရားကိုအခြေခံ၍ အောက်ပါ
အပြစ်ခြောက်ပါး ရှိနိုင်ကြောင်း ဆုံးမ ဟောကြား
တော်မူခဲ့ပါသည်။

- ဥစ္စာပစ္စည်း ကုန်ခန်းဆုတ်ယုတ်ခြင်း၊
- အသိတရားဖြင့် ဆင်ခြင်နိုင်စွမ်းမရှိ၍ ခိုက်ရန်
ဖြစ်ပွားတတ်ခြင်း၊ (အသေးအဖွဲ ကိစ္စလေးကိုပင်
သည်းမခံနိုင်သဖြင့် ခိုက်ရန် များခြင်း)
- အနာရောဂါဖြစ်ပွားတတ်ခြင်း၊ (အားအင်
ယုတ်လျော့ အထွေထွေရောဂါဆိုးများ ဝင်
ရောက်နိုင်သည်)
- အရက်သေစာ၊ မူးယစ်ဆေးဝါးသုံးစွဲသူအား
မည်သူမျှ အယုံအကြည်မရှိသဖြင့် အရှိန်အဝါ
ဩဇာတိက္ကမမဲ့ခြင်း၊

- အရက်သေစာ၊ မူးယစ်ဆေးဝါးကြောင့် မူးယစ်မေ့လျော့၊ မူလစိတ်များ ပျောက်ကာ စိတ်ကို မထိန်းနိုင်သဖြင့် လျှို့ဝှက်ကိစ္စများကိုပင် ပြောဆိုမိခြင်း၊
- မူးယစ်ထုံထိုင်းခြင်းကြောင့် မူလရှိပြီးသား အသိပညာများသည်ပင်လျှင် မေ့လျော့ပျောက်ကွယ်သွားတတ်ခြင်း-

ဟူသည့် အပြစ်ခြောက်ပါးတို့သည် လူသားတို့အတွက် မကောင်းကျိုးတရားများကို ဖော်ဆောင်နိုင်သောကြောင့် အရက်သေစာ၊ မူးယစ်ဆေးဝါး သောက်စားခြင်းကို ရှောင်ကြဉ်အပ်ပေသည်။

သေရည်သေရက်၊ မူးယစ်ဆေးဝါး သုံးစွဲခြင်းကြောင့် အပြစ်ခြောက်ပါးကို ဆရာတော်ဦးဗုဒ္ဓက မှတ်သားရလွယ်ကူစေရန်အတွက် လင်္ကာဖွဲ့၍စပ်ဆိုခဲ့ပါသည်။

“ဥစ္စာယုတ်ခြင်း၊ ငြင်းခုံများစွာ၊ ရောဂါထူပြော၊ ကျော်စောမဲ့တုံ၊ မလုံအင်္ဂါ၊ ပညာနည်းရှား၊ ဤခြောက်ပါးကား သောက်စားမူးယစ်အပြစ်တည်း။”

(ပါထိကဝဂ္ဂပါဠိ-၁၄၈။)
 (သာသနာရေး)
 (၈-၁၂-၂၀၀၆)

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ ဒေသနာကျမ်းဂန်တော်မှ
ဂိဟိဝိနယဆုံးမစာ အမှတ်စဉ် (၃)

အခါမဲ့သွားလာခြင်း အပြစ် (၆) ပါး

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် သိင်္ဂီလလုလင်အား အခါမဲ့
(ညဉ့်နက်သန်းခေါင်) အကြောင်းမဲ့ သွားလာခြင်းဖြင့်
အောက်ပါ အပြစ်(၆)ပါး ရရှိနိုင်ကြောင်း ဟောကြားခဲ့
ပါသည်-

- အခါမဲ့ အပျော်အပါး ညဉ့်နက်သန်းခေါင် သွားလာ
သူအတွက် သူ့ကိုယ်သူပင် ကာကွယ် နိုင်စွမ်းမရှိ
(အကာအကွယ်မဲ့နိုင်သည်)။
- ထိုသူ၏အိမ်တွင် ကျန်ရစ်ခဲ့သော ဇနီး၊ သား
မယားအတွက်လည်း အစောင့်အရှောက်ကင်း
(အကာအကွယ် မဲ့နိုင်ပါသည်)။
- ထိုသူ၏ ဥစ္စာပစ္စည်းသည်လည်း အကာအကွယ်
အစောင့်အရှောက် မဲ့သွားနိုင်သဖြင့် သူ့ခိုး
သူဝှက်အန္တရာယ် ကျရောက် လာနိုင်သည်။
- ထိုသူသည် ညဉ့်နက်သန်းခေါင် စည်းကမ်းမရှိ
သွားလာ နေခြင်းဖြင့် (သူတစ်ပါး ပြုသော)

မကောင်းမှုတို့၌ (ထိုသူပြုမည်ဟု) ယုံမှား သံသယ ခံရတတ်သည်။

- ထိုသူ၌ မဟုတ်မမှန် စွပ်စွဲသော စကားလည်း ကျရောက်တတ်သည်။

- ဘဝပျက်ရာ ပျက်ကြောင်း ဆင်းရဲခြင်း အကြောင်း တရားတို့၏ ရှေ့ပြေးနိမိတ်လည်း ဖြစ်သည်။

ဆရာတော် ဦးဗုဒ္ဓက အခါမဲ့သွားလာခြင်း အပြစ် (၆) ပါးကို မှတ်သားဖွယ်ရာ လင်္ကာဖွဲ့၍ စပ်ဆိုခဲ့သည်မှာ-

“ကိုယ့်သားမယား၊ တစ်ခြားဥစ္စာ၊ လုံရာမဲ့ ရှောင်း၊ မကောင်းအရာ၊ ရွံရှာလေအပ်၊ ယိုးစွပ် ရောက်မှု၊ ဆင်းရဲစု၊ ခြောက်ခုခါမဲ့ သွားပြစ် တည်း။”

ဤခေတ် လူငယ်လူရွယ်များ ညဉ့်နက်သန်းခေါင် အပျော်အပါး လိုက်စား သွားလာခြင်းသည် မြန်မာ့ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် မကိုက်ညီသည့်အပြင် ထိုလူငယ်လူရွယ် များ၏ ဘဝပျက်စီးကြောင်း ရှေ့ပြေးနိမိတ်ဖြစ်နေသဖြင့် မိဘများက တရားနှင့်ယှဉ်၍ ဆုံးမသွန်သင်သင့်အပ်လှ ပေသည်။

(ပါထိကဝဂ္ဂပါဠိ-၁၄၈။)
(သာသနာရေး)
(၁၀-၁၂-၂၀၀၆)

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရား၏ ဒေသနာကျမ်းဂန်တော်မှ
ဂိဟိဝိနယဆုံးမစာ အမှတ်စဉ် (၄)

ပျင်းရိခြင်း အပြစ် (၆) ပါး

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် သိင်္ဂီလလုလင်အား
ပျင်းရိလေ့ရှိခြင်း၌လည်း အပြစ်(၆)ပါးရှိကုန်၏ဟု
ဟောကြားခဲ့ပါသည်။

- အေးလွန်းသည်ဟု အမှုကိစ္စကို မပြုသေးဘဲ နေခြင်း၊
- ပူလွန်းသည်ဟု အမှုကိစ္စကို မပြုသေးဘဲ နေခြင်း၊
- မိုးချုပ်လွန်းသည်ဟု အမှုကိစ္စကို မပြုသေးဘဲ နေခြင်း၊
- စောလွန်းသည်ဟု အမှုကိစ္စကို မပြုသေးဘဲ
နေခြင်း၊
- ဆာလွန်းသည်ဟု အမှုကိစ္စကို မပြုသေးဘဲ
နေခြင်း၊
- ပြည့်အင့်သည်ဟု အမှုကိစ္စကို မပြုသေးဘဲ
နေခြင်း၊

ပျင်းရိခြင်း အပြစ် (၆) ပါးကို မှတ်သားရ လွယ်ကူ စေရန် ဆရာတော် ဦးဗုဒ္ဓက လင်္ကာဖွဲ့၍ စပ်ဆိုခဲ့သည်မှာ-

“အချမ်းပြင်းဝှန်၊ အလွန်ပူနိုး၊ မိုးချုပ်
လှမော၊ စောလွန်းလှရောင်၊ ဆာလောင်
ပြင်းပြ၊ ဝမ်းပလွန်းထွေ၊ နေကပညာ၊ မပွားရာ
သည်၊ ခြောက်ဖြာပျင်းသူ အပြစ်တည်း”

ဤသို့ မခိုင်လုံသော ကိစ္စများကို ယိုးမယ်ဖွဲ့၍ နေသော ထိုသူအား မဖြစ်သေးသော စည်းစိမ်တို့လည်း မဖြစ်ကုန်၊ ဖြစ်ပြီးသော စည်းစိမ်တို့လည်း ပျက်စီးခြင်းထိ ရောက်ကုန်၏။

ဤပျင်းရိခြင်း (၆) ပါးရှိသောသူသည် အဘယ်မှာ ကြီးပွားချမ်းသာ ရအံ့နည်း။ ထိုပျင်းရိခြင်းနှင့် တွဲဖက် ရှိကုန်သော လူများရှိသည့် မိသားစု၌လည်းကောင်း၊ ပျင်းရိသည့် လူထုရှိသော နိုင်ငံသည်လည်းကောင်း အဘယ်မှာလျှင် ကြီးပွားနိုင်အံ့နည်း။

(ပါထိကဝဂ္ဂပါဠိ-၁၄၉။)

(သာသနာရေး)

(၁၆-၁၂-၂၀၀၆)

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ ဒေသနာကျမ်းဂန်တော်မှ
ဂိဟိဝိနယဆုံးမစာ အမှတ်စဉ် (၅)

လောင်းကစားခြင်း အပြစ် (၆) ပါး

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် သိင်္ဂီလလုလင်အား
မေ့လျော့ကြောင်းဖြစ်သော လောင်းကစားလေ့ရှိခြင်းသည်
အပြစ်(၆)ပါး ရှိကုန်၏ဟု ဟောကြားခဲ့ပါသည်-

- မိမိနိုင်သော် ရန်များ၏။
- မိမိရှုံးသော်မူ ဥစ္စာအတွက် ပူပန်ရ၏။
- ကိုယ်တွေ့မျက်မြင် ဥစ္စာဆုတ်ယုတ်၏။
- တရားရုံးများ၌ အရေးကြုံ၍ သက်သေလိုက်
ရပါက ထိုသူ၏စကားကို အတည်မယူကြပါ။
- အဆွေခင်ပွန်းတို့သည် မထိမဲ့မြင်ပြုအပ်၏။
- “ဤသူသည် ကစားသမားတည်း၊ မယားကို
ကျွေးမွေးရန် မစွမ်းနိုင်”ဟု သမီးပေး သားယူ
ပြုလိုကုန်သော သူတို့သည် အလိုမရှိအပ်။

လောင်းကစားခြင်း အပြစ် (၆)ပါးကို မှတ်သားရ
လွယ်ကူစေရန် ဆရာတော်ဦးဗုဒ္ဓက လင်္ကာဖွဲ့၍ ဂပ်ဆို
ခဲ့သည်မှာ-

“အောင်သူရန်ပွား၊ ရုံးသားစိုးရိမ်၊ စည်းစိမ်
လျော့ပါး၊ တရားသဘင်၊ မဝင်သက်သေ၊
မိတ်ဆွေနှိမ့်ဆို၊ မလိုထိမ်းမြား၊ ဤ ခြောက်ပါး
ကား၊ ပျော်ပါးကြွေအန် အပြစ်တည်း”

ထို့ကြောင့် လောင်းကစားသည် မိမိဆောင်ရွက်
ရန်ရှိသည့် ကောင်းမှုများကို မေ့လျော့ပျက်စီးစေသည့်
ဘဝပျက်ရာပျက်ကြောင်းအတွက် ရှေ့ပြေးနိမိတ်ပင်
ဖြစ်သောကြောင့် လောင်းကစားမှုကို နည်းသည်ဖြစ်စေ၊
များသည်ဖြစ်စေ အလေ့အကျင့် အလေ့အထ ဝါသနာ
မထုံအပ်ကုန်။

(ပါထိကဝဂ္ဂပါဠိ-၁၄၉။)

(သာသနာရေး)
(၂၀-၁၂-၂၀၀၆)

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရား၏ ဒေသနာကျမ်းဂန်တော်မှ
ဂိဟိဝိနယဆုံးမစာ အမှတ်စဉ် (၆)

အကြီးအကဲကျင့်ဝတ် (၆) ပါး

အကြီးအကဲဖြစ်မည့်သူများနှင့် အကြီးအကဲအဖြစ်
ဦးဆောင်သူများသည် အနည်းဆုံး အောက်ပါ နာယကဂုဏ်
ခြောက်ပါးနှင့် ပြည့်စုံရန် လိုအပ်ပါသည်။

- ထထကြွကြွ လုံ့လဝီရိယရှိခြင်း၊
- အမြဲတမ်းသတိဖြင့် နိုးကြားတက်ကြွခြင်း၊
- သနားကြင်နာစိတ်ရှိခြင်း၊
- သည်းခံခွင့်လွှတ်လိုစိတ်ရှိခြင်း၊
- ပစ္စည်းပစ္စယကို အောက်လက်ငယ်သားတို့အား
မျှတစွာ ခွဲဝေသုံးစွဲစေခြင်း၊
- အလျင်စလို ဆောင်ရွက်ခြင်းမျိုး မဟုတ်ဘဲ
အကြောင်းခြင်းများကို တောက်ရှု ဆောင်ရွက်
တတ်ခြင်း။

ဟူသည့် နာယကဂုဏ် ခြောက်ပါးနှင့် ပြည့်စုံသူတို့သည်
မိမိတို့ရှိရာ ပက်ပန်းကျင်အလိုက် အကြီးအကဲများအဖြစ်
ဆောင်ရွက်ကြရပါသည်။

(နာယကဂုဏ် ခြောက်ပါးဟု ဆိုသော်ငြားလည်း ထိုခြောက်ပါးထက် အဆ ရာထောင်မက ပြည့်စုံလုံလောက် အောင် သိရှိနားလည်မည်ဆိုပါက ပိုမိုကောင်းမွန်ပါသည်။)

ထကြွနိုးကြား သနား၊ သည်းခံ၊ ဝေဖန်ထောက်ခံ
ဤခြောက်ခုကား ကြီးသူကျင့်ရာ တရားတည်း။

ရပ်ကွက်အဆင့်မှ မြို့ပြနိုင်ငံအဆင့်ဆင့်အထိ အုပ်ချုပ် ကွပ်ကဲ တာဝန်ယူ ဆောင်ရွက်ကြရသော ပုဂ္ဂိုလ်များသည် နာယကဂုဏ် ခြောက်ပါးနှင့်အညီ စီမံကွပ်ကဲ အုပ်ချုပ်သွား မည်ဆိုပါက ထိုရပ်ကွက်၊ ထိုမြို့ရွာ၊ ထိုနိုင်ငံတို့သည် အတိုင်း မသိ စည်ပင်ဝပြော သာယာသော ဒေသများသာ ဖြစ်ကြ မည်မှာ မလွဲပါပေ။

(လောကနိတိ၊ ရာဇကဏ္ဍ၊ ဂါထာ-၈။)

(သာသနာရေး)
(၁၆-၁-၂၀၀၇)

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရား၏ ဒေသနာကျမ်းဂန်တော်မှ
ဂိဟိဝိနယဆုံးမစာ အမှတ်စဉ် (၇)

ကိုယ်ကျိုးသာဓုသော

အဆွေစင်ပွန်းတု (၄) ဝေယျာဏ်

လောကတွင် မိတ်ဆွေကောင်း မိတ်ဆွေစစ်များ ရှိသကဲ့သို့ မိမိအကျိုးကိုသာ မျှော်ကိုး၍ ပေါင်းသင်းတတ်သော မိတ်ဆွေတု၊ မိတ်ဆွေယောင်များလည်း ချွတ်တတ်ပါသည်။ ထို မိတ်ဆွေတုများအနက် အောက်ဖော်ပြပါ မိတ်ဆွေတု(၄)မျိုးသည် လွန်စွာသတိထား ပေါင်းသင်းရမည့် ပုဂ္ဂိုလ်များ ဖြစ်ပါသည်။

- မိမိထံသို့လာသောအခါတွင် လက်ချည်း သက်သက်သာလာ၍ မိမိထံမှ ပြန်သောအခါဝယ် ဥစ္စာပစ္စည်းများကို တောင်းရမ်းရယူသွားတတ်သောသူ၊
- သူပိုင်ပစ္စည်းလက်ဆောင် အနည်းငယ်ကိုသာ ပေးပြီး မိမိထံမှ ပစ္စည်းအများအပြားကို ပြန်လည် ရယူသွားတတ်သောသူ၊
- ၎င်း ဘေးဒုက္ခရောက်သည့်အခါတွင် မိမိထံသို့ အားမနာတမ်း ချဉ်းကပ် (အယူကပ်) ပြောဆိုတတ်သော်လည်း မိမိ ဘေးဒုက္ခ

ရောက်သည့်အခါတွင် မသိဟန်ဆောင်၍
ရှောင်ထွက်သွားတတ်သောသူ၊
ကိုယ်ကျိုးစီးပွားကိုသာကြည့်၍ လာရောက်
မို့မို့ ပေါင်းသင်းတတ်သောသူ၊

ဤလေးမျိုးတို့သည် လောကတွင် မပေါင်း
သင်းအပ်သော မိတ်ဆွေတု မိတ်ဆွေယောင်များသာ
ဖြစ်ပါသည်။

“လက်ချည်းလာ၍၊ ဥစ္စာဆောင်သယ်၊
နည်းငယ်ဖြင့်သာ၊ များစွာလိုချင်၊ ဘေးထိ
ရောက်ခါ၊ ပြုလာတုံဘိ၊ မိမိအကျိုးငှာ၊
မှီလာပေါင်းယှဉ်၊ လေးယောက်စဉ်ကား၊
အညာဒတ္တုဟရတည်း”

လောက၏ဆိုးရိုးစကားရှိသည့်အတိုင်း နှုတ်ဖြင့်
မြှောက်၍ပေါင်းစားတတ်သည့် မိတ်ဆွေတု မိတ်ဆွေ
ယောင်များကို ရှောင်ကွင်းနိုင်ခြင်းသည် လောကတွင်
ကြီးပွားတိုးတက်ရာ လမ်းကြောင်းတစ်ခု အပါအဝင်
ဖြစ်ပါသည်။

(ပါထိကဝဂ္ဂပါဠိ-၁၅၁။)

(သာသနာရေး)
(၁၈-၁-၂၀၀၇)

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရား၏ ဒေသနာကျမ်းဂန်တော်မှ
ဂိဟိဝိနယ ဆုံးမစာ အမှတ်စဉ် (၈)

**ချစ်ဖွယ်ကိုသာ ဆိုတတ်သော
အဆွေခင်ပွန်းတု (၄) ဇယာက်**

ချစ်ဟန်ဆောင်သောသူသည် မုန်းဟန်ပြုသူ
ထက်ပင် ကြောက်မက်ဖွယ်ကောင်းသော အဆွေ ခင်ပွန်းတု
ဖြစ်ပါသည်။ ထိုအဆွေခင်ပွန်းတုမျိုးသည်-

- မိမိမသိနားမလည်၍ မကောင်းမှုလမ်းမှားကို
လွဲမှားစွာပြုလုပ်နေသည်ကိုပင် ကောင်းပါ
သည်ဟု ပြောဆိုတတ်သူ၊
- မကောင်းသောအမှုကို မိမိမသိနားမလည်၍
ပြုလုပ်ရန် ကြံရွယ်တိုင်ပင်လျှင်လည်း ၎င်း
အနေဖြင့် ဆင်ခြင်သုံးသပ် တားမြစ်ခြင်းမရှိ၊
ခွင့်ပြု အားပေးတတ်သူ၊
- မကောင်းမှုပြုလုပ်သည်ကို ကောင်းမှုပြုလုပ်
သယောင် ဖုံးကွယ်ပြီး ရှေ့တွင် ချီးမွမ်းစကား
ပြောဆိုတတ်သူ၊
- ရှေ့တွင် ချီးမွမ်းထားသော မကောင်းမှုမျိုးကို
မျက်ကွယ်ရောက်မှ ကဲ့ရဲ့ပြောဆိုတတ်သူ၊

ဤသူလေးဦးတို့သည် လောကတွင် ရှောင်ရှား
ရမည့် မပေါင်းအပ်သူ လေးဦးတို့ပင် ဖြစ်ပါသည်။ တစ်နည်း
ဆိုရသော် ရန်သူကို ရန်သူဟု မြင်၍ ရှောင်ကြဉ်ရ လွယ်ကူ
သော်လည်း အထက်ဖော်ပြပါ မိတ်ဆွေတုများကို သိရှိ
နားလည် ရှောင်ကြဉ်ရန် ခက်ခဲသဖြင့် ရန်သူထက်ပင်
ကြောက်စရာကောင်းသူများ ဖြစ်ပါသည်။

(ပါထိကဝဂ္ဂပါဠိ-၁၅၁။)

(သာသနာရေး)
(၁၈-၁-၂၀၀၇)

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရား၏ ဒေသနာကျမ်းဂန်တော်မှ
ဂိဟိဝိနယ ဆုံးမစာ အမှတ်စဉ် (၉)

**ကျေးဇူးရွက်ဆောင်သော
အဆွေခင်ပွန်းစစ် (၄) ဇယာဏ်**

မိမိ၏ကျေးဇူးကို ဆောင်ရွက်လိုသော အဆွေ
ခင်ပွန်းစစ်တို့မှာ အောက်ပါအရည်အချင်းနှင့် ပြည့်စုံသူ
များသာလျှင် ဖြစ်ပါသည်-

- မိမိက ကောင်းမှုကုသိုလ်ဆောင်ရွက်ရန်
မေ့လျော့နေလျှင်ပင် သတိပေး၍ ကောင်းမှု
ကုသိုလ်ကို ဆောင်ရွက်စေတတ်သူ၊
- မိမိဥစ္စာကိုပင် သူပိုင်ပစ္စည်းကဲ့သို့ အလေအလွင့်
ပျက်စီးခြင်းမရှိအောင် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်
ကူညီပေးတတ်သူ၊
- မိမိတွင် ကံမကောင်း အကြောင်းမလှ၍
ဘေးဒုက္ခ တွေ့ကြုံရသည့်အခါ၌ အားကိုးစရာ
ကပ်ခုအနေဖြင့် ကူညီစောင့်ရှောက် ဖေးမ
အားပေးတတ်သူ၊
- မိမိတွင် ပြုဖွယ်ကိစ္စများရှိ၍ ငွေကြေးဥစ္စာ
လိုအပ်သည့်အခါ၌ မိမိအလိုရှိသော အတိုင်း

အတာထက် သာလွန်၍ နှစ်ဆမျှလောက်
ပေးကမ်း ချေးငှားတတ်သူ၊

“မေ့လျော့စောင့်လား၊ ဥစ္စာစောင့်ရွှောက်၊
ဘေးရောက်ကိုးကွယ်၊ ပြုဖွယ်ရှိက၊ နှစ်ဆ
ဥစ္စာ၊ ချေးပေးလာသည်၊ လေးဖြာ ဥပကာရ
တည်း”

အထက်ပါအရည်အချင်းနှင့် ပြည့်စုံသူများသည်
ကျေးဇူးဆောင်ရွက်တတ်သော အဆွေခင်ပွန်းစစ်များဖြစ်
သည့်အတွက် အမြဲမပြတ် ချဉ်းကပ်ပေါင်းသင်းထိုက်သူများ
ဖြစ်ပါသည်။

(ပါထိကဝဂ္ဂပါဠိ-၁၅၂။)

(သာသနာရေး)

(၂၄-၁-၂၀၀၇)

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရား၏ ဒေသနာကျမ်းဂန်တော်မှ
ဂိဟိဝိနယ ဆုံးမစာ အမှတ်စဉ် (၁၀)

ဆင်းရဲမကွာ၊ ချမ်းသာမပစ်သော

အဆွေခင်ပွန်းစစ် (၄) ဝေဟင်္ဂ

မိမိဆင်းရဲသည့် အခါတွင်ပင် ခွဲခွာသွားခြင်းမရှိဘဲ
သူ့ချမ်းသာသည့်အခါတွင်လည်း မိမိအား ပစ်မပြေးသော
အဆွေခင်ပွန်းစစ်တို့မည်သည် အောက်ပါအတိုင်း ကျင့်ကြံ
သူများ ဖြစ်ပါသည်-

- မိမိအတွက် လျှို့ဝှက်စကားကို သူကြားသော်
လည်း သူတစ်ပါးမသိအောင် မိမိကဲ့သို့ လျှို့ဝှက်
ထိန်းသိမ်းပေးသူ၊
- မိမိဘေးအန္တရာယ်နှင့် တွေ့သည့်အခါ မိမိ အား
ထား၍ စွန့်ပစ်မပြေးသူ၊
- မိမိအပေါ်တွင် မတွန့်မတို ပေးကမ်းတူညီသူ၊
- မိမိ အန္တရာယ်နှင့်တွေ့ကြုံသည့်အခါတွင် လို
အပ်ပါက သူ့အသက်ကိုပင်စွန့်၍ ကယ်တင်
ဆောင်ရွက်ပေးသူ၊

“လျှို့ဝှက်စကား၊ ကြားစေတုံလျက်၊ သူ့လျှို့
ဝှက်၍၊ ဘေးတွေ့မစွန့်၊ မတွန့်တိုပါ။ သူ့ကို

ညွှာလျက်၊ ကိုယ့်သက်စွန့်မြောက်၊ ဤ
(၄)ယောက်ကား၊ မျှလောက်ချမ်းသာ၊
ဆင်းရဲတည်း။”

အထက်ဖော်ပြပါ အဆွခင်ပွန်းစစ်များသည်
ဆင်းရဲမကွာ၊ ချမ်းသာအတူ၊ အမြဲရှိနေသင့်သူများသာ
ဖြစ်ပါသည်။

(ပါထိကဝဂ္ဂပါဠိ-၁၅၂။)

(သာသနာရေး)

(၂၆-၁-၂၀၀၇)

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရား၏ ဒေသနာကျမ်းဂန်တော်မှ
ဂိဟိဝိနယ ဆုံးမစာ အမှတ်စဉ် (၁၁)
အကျိုးစီးပွားကို ပြောတတ်သော
အဆွေခင်ပွန်းစစ် (၄) ယောက်

လောကတွင် သူတစ်ထူး၏ကောင်းကျိုးကို လိုလား
တတ်သော အဆွေခင်ပွန်းကောင်းများ အများအပြား
လည်း ရှိနိုင်ပါသည်။ ထိုအထဲတွင် သူတစ်ပါး၏ ကောင်း
သောသတင်းနှင့် အကျိုးစီးပွားကိုသာ ရည်ရွယ်ပြော
ဆိုတတ်သော အဆွေခင်ပွန်းစစ် လေးယောက်ကို
ထုတ်ဖော်ပြသရပါမူ-

- မကောင်းသောအမှုကို မပြုမိစေရန် စေတနာ
ဖြင့် တားမြစ်ပေးသူ၊
- ကောင်းသောအမှုကိုသာ ပြုလုပ်တတ်စေရန်
ကူညီပေးမအားပေး တိုက်တွန်းတတ်သူ၊
- မကောင်းသော သတင်းဆိုးများကို ပြောကြား
ခြင်း မရှိဘဲ ကောင်းသောသတင်း များကိုသာ
သူတစ်ပါး ဝမ်းသာအောင် အကြောင်းကြား
လာတတ်သူ၊

- ထက်ဘုံနတ်ရွာသို့သွားမည့် လမ်းကောင်း
လမ်းမြတ်ကိုသာ ညွှန်ပြတတ်သူ။

ဤလေးဦးသော ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးသည် မိမိအတွက်
ပေါင်းသင်းအပ်၊ ပေါင်းသင်းထိုက်သော မိတ်ဆွေစစ်
မိတ်ဆွေမှန်များသာ ဖြစ်ပါသည်။

“မကောင်းမြစ်ထာ၊ ကောင်းရာသွင်းထား၊
မကြားစတောင်း၊ အကြောင်းကြားလာ၊
နတ်ရွာလမ်းပြ၊ ဤလေးဝကား၊ မည်ရ
အတ္ထက္ခာယိတည်း” ။

(ပါထိကဝဂ္ဂပါဠိ-၁၅၃။)

(သာသနာရေး)
(၂၈-၁-၂၀၀၇)

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရား၏ ဒေသနာကျမ်းဂန်တော်မှ
ဂိဟိဝိနယ ဆုံးမစာ အမှတ်စဉ် (၁၂)
ပျက်စီးလွယ်သောသူ (၄) ဝေယျာဏ်

လောကတွင် လူကောင်းများရှိသကဲ့သို့ လူညံ၊
လူဖျင်း၊ လူပျင်းများလည်း ရှိတတ်ပါသည်။ ထိုလူ
အမျိုးအစားများမှာ-

- အရက်သေစာကို စွဲစွဲလမ်းလမ်း အလွန်အကျွံ
သောက်တတ်ခြင်း၊ (ကျန်းမာရေးနှင့် လူမှုရေး
အရ အကြောင်းအကျိုး ခိုင်လုံစွာ အနည်း
အပါး သောက်သုံးရသည်ကို မဆိုလိုပါ)
- အကြောင်းအကျိုး ခိုင်လုံမှုမရှိဘဲ ညဉ့်နက်
သန်းခေါင် အလေအလွင့် လှုပ်ရှားသွားလာ
တတ်သူ၊
- ပွဲလမ်းသဘင်ကို အလွန်အကျွံ ခုံမင်တွယ်တာ
ကာ ရှုစားတတ်သူ၊ (တစ်ခါတစ်ရံ စိတ်အပန်း
ဖြေရန် ကြည့်ရှုခံစားခြင်းကို အပြစ်မဆိုနိုင်ပါ)
- လောင်းကစားမှုကို တစ်စိုက်မတ်မတ် စွဲလမ်း
ဆောင်ရွက်တတ်သူ။ (လောင်းကစားဟူသည်
နည်းသည်များသည်မဟု ဘာတစ်ခုမျှ အကျိုး
မပြုနိုင်ပါ)

“သောက်ထုပ်သေရက်၊ ညဉ့်နက်လမ်း
သွား၊ ရှုစားသဘင်၊ ပျော်ရွှင်အန်စာ၊ လေးရပ်
မှာပင်၊ တကွထင်သည်၊ လေးအင်ပါယ်သဟဲ
တည်း”

မိဘများသည် မိမိတို့ သားသမီးများအား အထက်
ဖော်ပြပါ လူပေါ့လူပျက် အမျိုးအစားများထဲတွင် ပါမသွား
အောင် သွန်သင်ဆုံးမကြရန် လိုအပ်သည်။ လူငယ်
အပေါင်းတို့သည်လည်း မိမိတို့ကိုယ်တိုင် လူပေါ့လူပျက်၊
လူညံ့များ မဖြစ်ရလေအောင် မိမိကိုယ်ကို မိမိ ထိန်းသိမ်း
ကာကွယ် စောင့်ရှောက်သွားရပေမည်။ သို့မှသာ နိုင်ငံ
သားကောင်းများ ပေါများပြီး နိုင်ငံတော် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး
အတွက် လူ့စွမ်းအားအရင်းအမြစ်များ ရရှိနိုင်မည်
ဖြစ်သည်။

(ပါထိကဝဂ္ဂပါဠိ-၁၅၂။)

(သာသနာရေး)
(၃၀-၁-၂၀၀၇)

မြန်မာတို့၏ ဆိုရိုးစကား စကားကြီး (၁၀)မျိုး

မြန်မာတို့သည် မြန်မာစကား၊ မြန်မာစာပေဟူ၍ အခိုင်အမာသမိုင်းရှိသော လူမျိုးတစ်မျိုးဖြစ်သည့်အား လျော်စွာ မြန်မာတို့သုံးသော စကားလုံးများသည် လွန်စွာမှပင် ပေါများကြွယ်ဝ အဓိပ္ပာယ်လေးနက်လှ ပါသည်။

သံခင်း၊ တမန်ခင်း ပြောဆိုခြင်းများမှအစ လူမှုရေး နယ်ပယ်အတွင်း မိမိဆောင်ရွက်ကြသည့် ကိစ္စများအပေါ် မူတည်၍ ဥပမာ ဥပမေယျများဖြင့် ပြောဆိုတတ်ကြပါ သည်။

စကားပြောဆိုရာ၌ ကျမ်းကျင်လိမ္မာစေရန် စကား ပြောနည်းဆယ်မျိုးကို ခွဲခြားသတ်မှတ်ထားသည်။ မြန်မာလူမျိုး တို့က စကားကြီး (၁၀)မျိုးဟု ခေါ်ဆိုကြသည်။ ယင်းစကားကြီး (၁၀)မျိုး၏ အမည်ကို မှန်တိုင်ပင် ဆရာတော်က မှတ်သားရလွယ်ကူစေရန် သုံးပုံတံချူ ကျမ်း၌ အောက်ပါအတိုင်း လင်္ကာစီထားပါသည်-

- ရေကူးညာတင်
- ကောက်ပင်ရိတ်လှီး
- ရေစီးဖောင်ဆန်

- အိုးတန်ဆန်ခတ်
- ဆီပွတ်ကျည်ပွေ
- ဆင်ဝှေ့ရန်ရှောင်
- တောင်သူယာခုတ်
- ကြက်ဆုတ်ခွပ်ပစ်
- ရေစစ်သည့်အင်
- ခက်တင်မောင်းနင်း

အခြင်းဆယ်ပါး၊ ဤစကားကို၊ မှတ်သားဝမ်းတွင်း
လေ့စေမင်း။

ရေကူးညာတင် စကားပြောနည်း (စကားကြီး ၁၀-မျိုးမှ)

မြစ်တစ်ဘက်မှ လိုရာဘက်ကမ်းသို့ ကူးလိုလျှင် မြစ်
ညာမှစတင်၍ကူးမှ လိုရာသို့ စတင်၍ ရောက်သကဲ့သို့
မိမိ အလိုရှိရာသို့ရောက်အောင်အထက်က တင်ကူး
ပြောဆိုခြင်းသည် “ရေကူးညာတင်စကားပြောနည်း”
မည်၏။

ရေကူးညာတင်စကားပြောနည်းဖြင့် ပြောဆိုခဲ့သည့်
ပုံပြင်ထုံး တစ်ခုကို သာဓကပြု၍ ပြောဆိုရပါလျှင်
တစ်ခါက သူဌေးသားတစ်ဦးသည် ဝမ်းတွင်း၌ အူထုံးဖွဲ့
နေရာ သမားတော် ဇီဝကသည် ရက်သတ္တပတ် တစ်ပတ်မျှ

ကုသလျှင် ပျောက်နိုင်မည်ဟု ရည်ရွယ်သိသော်လည်း သူဌေးသား ကြောက်ရွံ့ ငြင်းဆန်မည်ဖြစ်၍ ကုသရန် မလွယ်ကြောင်း ဥပဿိတံမုညဖြင့် ခုနစ်လအိပ်သော်မှ ကုနိုင်မည်ဟု ပြောဆိုခဲ့ပြီးနောက် အလီလီနိမ်ချ၍ ငါးလ၊ သုံးလ၊ တစ်လ အချိန် အိပ်ရမည်ဟု အချိန်တောင်းဆို ခဲ့သည်။ နောက်ဆုံး အမှန်တကယ် အချိန်ကုန်မည့် ရက်သတ္တ တစ်ပတ်ကို အိပ်ရာထဲတွင် နေပါမည်ဟု သူဌေးသားက သဘောတူ လိုက်လျောခဲ့ရာ ခုနစ်ရက် အိပ်ပျော်စေပြီး ထုံးနေသော အူကို လွယ်ကူစွာဖြေရှင်းကာ မူလအတိုင်း သွတ်သွင်း၍ ခွဲစိတ်မှုအရာ ပြီးမြောက် စေခဲ့ပါသည်။ ဤကဲ့သို့ မိမိလိုရာ နောက်ဆုံးရောက်အောင် ကြိုတင်၍ အလီလီ ပြောဆိုခြင်းကို “ရေကူးညာတင် စကားပြောနည်း”ဟု မှတ်သားကြပါသည်။

(သာသနာရေး)
(၂၃-၉-၂၀၀၆)

ကောက်ပင်ရိတ်လှီး စကားပြောနည်း (စကားကြီး ၁၀-မျိုးမှ)

စပါးရိတ်လျှင် ကောက်ပင်ကို လက်တစ်ဖက်ဖြင့် ဆုပ်သိမ်းကာ တံစဉ်ဖြင့် အရင်းမှဖြတ်၍ ရိတ်ယူသကဲ့သို့ တစ်ဖက်လူ၏စကားကို သိမ်းကျုံးဖမ်းယူပြီးမှ အရင်းက ဖြတ်၍ ပိုင်လောက်အောင် ပြောဆိုခြင်းသည် “ကောက်ပင်ရိတ်လှီး စကားပြောနည်း”မည်၏။

ကောက်ပင်ရိတ်လှီး စကားပြောနည်းကို သာဓက အနေဖြင့် ပုံပြင်တစ်ခု ဆိုစမှတ်ပြုခဲ့သည်မှာ ရှေးအခါက ဥစ္စာပစ္စည်း ပေါကြွယ်ဝသည့် သူဌေးသားတစ်ဦးသည် မြားပစ်ရာဝယ် လွန်စွာကျွမ်းကျင်လှပါသည်။ တစ်ခါတွင် သူဌေးသားသည် ဗျင်းငှက်တစ်ကောင်ကို အလွယ်တကူ ပစ်ယူရရှိခဲ့ရာ ဗျင်းငှက်၏အနီး မလှမ်းမကမ်းတွင် ရှိနေသူ တစ်ဦးက အကြံအဖန် အမြတ်ထုတ်လိုသဖြင့် သူဌေးသား ပစ်လိုက်သော ဗျင်းငှက်သည် ၎င်း၏ ဗျင်းငှက်ဖြစ်ကြောင်း၊ ထိုဗျင်းငှက်သည် နေ့စဉ်နေ့တိုင်း ရွှေစင်တစ်ကျပ်သား ချီ၍ ၎င်းအား ပေးအပ်ကြောင်း အလျော်ရရေး စကားဆို လေ၏။ ထိုအခါ သူဌေးသားက သင်၏ ဗျင်းငှက်သည် ယခုကဲ့သို့ နေ့စဉ် ရွှေစင်တစ်ကျပ်သား ချီ၍ ပေးအပ်ခဲ့

သည်မှာ အချိန်မည်မျှ ကြာနေပြီနည်းဟု မေးသည့်အခါ ဗျိုင်းရှင်ဟု ဆိုသူက ၃၆၅ ရက် (တစ်နှစ်)ခန့် ကြာပြီဖြစ်ကြောင်း ပြောသည့်အခါ သူဌေးသားက ဤသို့ဆိုလျှင် ငါ့အိမ်ရှေ့တွင် ခင်ကျင်းထားသော ရွှေပြား ၃၆၅-ချပ် ပျောက်ဆုံးနေသည်မှာ သင့်ဗျိုင်းငှက် ခိုးယူခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ သင့်မှာလည်း ခိုးရာပါပစ္စည်း လက်ခံထားသူဖြစ်ရာ အမြန်ပေးလျော်ရမည်။ မလျော်နိုင်ပါက တရားစွဲဆို အရေးယူမည်ဟု ပြောကြားသောအခါ ဗျိုင်းရှင် ဆိုသူမှာ မနေဝံ့ဘဲ ရွှေပြားများကို ပေးလျော်နိုင်စွမ်း မရှိသဖြင့် အပြစ်မှ ခွင့်လွှတ်ပါရန် သူဌေးသားအား ကြောက်ရွံ့ ထိတ်လန့်စွာ တိုးလျှိုးတောင်းပန်ရလေသည်။ ဤကဲ့သို့ တစ်ဖက်သား ပြောသည့်စကားအပေါ်မှာ အခြေခံ၍ အပိုင်စီးနင်း ဆုပ်ကိုင်ပြောဆိုခြင်းသည် “ကောက်ပင် ရိတ်လှီး စကားပြောနည်း”ဟု ဆိုစမှတ် ပြုကြပါသည်။ သံခင်းတမန်ခင်း စကားပြောဆိုရာတွင် အတုယူ ဆောင်ရွက်ဖွယ်ရာ ကောင်းလှပါသည်။

(သာသနာရေး)
(၂၅-၉-၂၀၀၆)

ရေစီးဖောင်ဆန် စကားပြောနည်း

(စကားကြီး ၁၀-မျိုးမှ)

လှေ၊ ဖောင်များ မြစ်ညာသို့ ဆန်တက်သောအခါ လိုရာဆန္ဒရှိသမျှ ပစ္စည်းများကိုတင်ဆောင်၍ ရေစီး၊ ရေလာ၊ ရေကြောင်းသွားလာမှုကိုကြည့်ပြီး ဖြည်းညင်း သာယာစွာ ဆန်တက်ပါက လိုရာခရီးသို့ ရောက်နိုင် သကဲ့သို့ စကားပြောဆိုရာတွင်လည်း အများနားထောင်ရ သည်မှာ ခံသာ နားလည်အောင် ဥပမာ၊ ဥပမေယျတို့ဖြင့် လိုရာရောက်အောင် ဖြည်းညင်းသာယာစွာ ပြောဆို ခြင်းသည် “ရေစီးဖောင်ဆန်စကားပြောနည်း” ဟူ၍ မှတ်သား ရပါသည်။

ရေစီးဖောင်ဆန် စကားပြောနည်းကို ဥပမာပြုရ သော် ခွါရာဝတီဘုရင်မင်းသည် တနင်္သာရီသို့ စစ်မက်ချီ စဉ် ခဏ စခန်းချနေကြောင်း ရာဇာဓိရာဇ်ဘုရင် သိရှိ သဖြင့် တနင်္သာရီသို့ စစ်ခင်းခြင်းအား သည်းခံပါရန် တောင်းပန် စကား ပြောဆိုလိုသဖြင့် ပညာရှိအမတ်တစ်ဦးအား သဝဏ်လွှာစာပို့ စေလွှတ်ခဲ့ပါသည်။ ထိုစာကို ခွါရာဝတီ မင်း ဖတ်ရသောအခါ စကားအသုံးအနှုန်းတွင် “အဆွေတော်”ဟု သုံးနှုန်းထားသည်ကို နှစ်သက်ခြင်း မရှိဘဲ အမုက်ဒေါသ ထွက်ခဲ့လေသည်။

ဒွါရာဝတီမင်း၏ ထင်မြင်ချက်မှာ အချင်းချင်း ဖြစ်၍ “အကြည်တော်” ဟူသော အသုံးအနှုန်းကို သုံးနှုန်းလက်ခံလိုသည့် စိတ်ထားရှိဟန်တူပါသည်။ ထိုအခြင်းအရာကို သိမြင်ရသည့် ရာဇာဓိရာဇ်မင်း၏ ပညာရှိအမတ်က အဆွေတော်ဟူသော အသုံးအနှုန်း သည် ရှေးကျမ်းဂန်များ အလာအရ မည်မျှအဆင့်မြင့် မြင့်မြတ်လှကြောင်းကို လျှောက်ထားခဲ့သည်မှာ မင်းမဖြစ် သေးသော သူတို့အချင်းချင်း ဆက်ဆံကြရာဝယ် အကြည် တော်ဟူ၍သာ သုံးနှုန်းခဲ့ကြပြီး ဧကရာဇ်မင်း ဖြစ်ပြီးသော သူများသာလျှင် ဧကရာဇ်မင်းအချင်းချင်း “အဆွေတော်” ဟု သုံးနှုန်းခဲ့ကြောင်း ရှေးထုံးသာဓကအဖြစ် ဒွါရာဝတီမင်း နားဝင်အောင် လျှောက်ထားသည့်အခါ ပညာရှိအမတ်၏ လျှောက်ထားချက်စကားကို ဒွါရာဝတီမင်း လွန်စွာမှပင် အားရချီးကျူး ချီးမြှောက်မှုပြုခဲ့ပါသည်။

ဤသို့ စကားပြောရာတွင် နားဝင်လာအောင် လိမ္မာ ပါးနပ်စွာဖြင့် ပြောကြားခြင်းမျိုးကို “ရေစီးဖောင်ဆန် စကားပြောနည်း”ဟု မြန်မာတို့ ဆိုစမှတ်ပြုခဲ့ကြသည်။

(သာသနာရေး)
(၇-၁၀-၂၀၀၆)

အိုးတန်ဆန်ခတ် စကားပြောနည်း (စကားကြီး ၁၀-မျိုးမှ)

အိုးနှင့်ဆန်သည် တန်အောင်ချက်လျှင် နူးညံ့စွာ သုံးဆောင်ရသကဲ့သို့ စကားအရာတွင်လည်း လိုရင်းရောက်အောင် မယုတ်မလွန် ပြောဆိုခြင်းဖြင့် လိုရာဆန္ဒ ကိစ္စ ပြီးမြောက်ရသည်။ ဤသို့ပြောဆိုခြင်းကို “အိုးတန်ဆန်ခတ် စကားပြောနည်း” ဟု ဆိုပါသည်။

အိုးတန်ဆန်ခတ် စကားပြောနည်းကို သာဓက ထင်ရှားအောင် ပြဆိုရပါမူ တစ်ခါက ဗာရာဏသီ ပြည်ရှင်မင်းသည် မုဆိုးအသွင်ဖြင့် တောလည်ရာတွင် မျက်မမြင် မိဘနှစ်ပါးအား လုပ်ကျွေးနေသော ဘုရားလောင်း သုဝဏ္ဏသာမမင်းသားကို သားသမင်ထင်မှတ်၍ မြားဖြင့်ပစ်ခတ်မိရာတွင် သုဝဏ္ဏသာမ မြားဆိပ်သင့်၍ သေငယ်ဇောဖြင့် မေ့မြောနေခဲ့ပါသည်။ ထိုအခြင်းအရာကို သိရှိသော သိကြားမင်းသည် သုဝဏ္ဏသာမ၏ မိဘနှစ်ပါးအား “အသင်တို့ မပူကြလင့်၊ အသင်တို့သား အသက်အရှင်လို့မူ၊ အသင်တို့၏ မျက်စိမြင်လို့မူ၊ ရွှေအသပြာများထည့်ထားသော ရွှေအိုးရလို့မူ ဤသုံးဆုတွင် သင်တို့လိုရာ တောင်းနိုင်ပါသည်” ဟု သိကြားမင်းက ပြောကြားသောအခါတွင် သုဝဏ္ဏသာမ၏ မိခင်

ဖခင်များဖြစ်ကြသည့် ဒုက္ခလနှင့် ပါရိကာတို့သည် စကား
 သုံးမျိုးအား တစ်မျိုးတည်းဖြင့် ပြီးမြောက်အောင် ပြောဆို
 သည်မှာ “သားရွှေအိုးထမ်းလာသည်ကို မြင်လို့
 ပါသည်” ဟု အားလုံးအကျုံးဝင်အောင် သိမ်းပိုက်ပြောဆို
 နိုင်ခဲ့သဖြင့် စကားတစ်ခွန်းတည်းဖြင့် လိုရာကို ပြီးပြည့်စုံစွာ
 ရရှိခဲ့ပါသည်။

ဤသို့ စကားပြောနည်းကို “အိုးတန်ဆန်ခတ်
 စကားပြောနည်း” ဟု ဆိုစမှတ်ပြုခဲ့ကြသည်။

(သာသနာရေး)
 (၉-၁၀-၂၀၀၆)

ဆီပွတ်ကျည်ပွေ့.ပြောနည်း (စကားကြီး ၁၀-မျိုးမှ)

ဆီကိုရအောင် ပွတ်သည့်အခါ အထပ်ထပ် အခါခါ ပွတ်ရသကဲ့သို့ အလိုရှိသောစကားကိုလည်း (၁)ကြိမ်နှင့် မအောင်မြင်လျှင် (၂)ကြိမ်၊ (၂)ကြိမ်နှင့် မအောင်မြင်လျှင် (၃)ကြိမ် စသည်ဖြင့် အချိန်အခါ အခြေအနေ အရိပ်အကဲကို ကြည့်၍ အထပ်ထပ်အခါခါ ပြောဆိုခြင်းဖြင့် လိုရာဆန္ဒကို ပြည့်ဝစေခြင်းသည် “ဆီပွတ်ကျည်ပွေ့. စကားပြောနည်း” မည်၏။

ဆီပွတ်ကျည်ပွေ့. စကားပြောနည်းအား ထင်ရှားမြင်သာအောင် ဥပမာသာဓကပြဆိုရလျှင် အခါတစ်ပါး မဟာစေတီတည်ရာ၌ ပိန္နဲတိုင်စိုက်ထူရန်အတွက် မကျည်းနှစ်သားကို အသုံးပြုလိုသဖြင့် “မန်ကျည်းနှစ်သား မာပါ၏လား” ဟု မေးကြားသောအခါ ပညာရှိအမတ်က လျှောက်ထားသည်မှာ “မန်ကျည်းနှစ်သားလည်း မာပါသည်၊ ကျွန်းသားလည်း မာပါသည်” ဟု လျှောက်ထားရာ နောက်တစ်ခါ ဘုရင်က “ရှားနှစ်သား မာပါသလား” ဟု မေးသည့်အခါ “ရှားနှစ်သားလည်းမာပါသည်၊ ကျွန်းသားလည်း မာပါသည်” ဟု ထပ်မံ လျှောက်ထားပြန်၏။ ထိုကဲ့သို့ ပညာရှိအမတ်မှ ဘုရင်ပြောကြားသည့်စကားကို

ပယ်ရှားရိုးမဟုတ်ဘဲ အမှန်တကယ်မာသည့် အသုံးပြုမည့် ကျွန်းသားကို မကျည်းနှစ်သား၊ ရှားသားကဲ့သို့ မာကြောင်း ထပ်တလဲလဲ လျှောက်ထားသည့်အခါ ဘုရင်ဧကရာဇ် သည် ကျွန်းသားစစ်ကို နှစ်သက်ချမ်းမြေ့ သဘောတော် တွေ့ပြီး ဘုရားပိန္နဲတိုင်အဖြစ် စိုက်ထူရန် သဘောတူခဲ့ လေသည်။

ဤကဲ့သို့ အထက်အကြီးအကဲ၏ စကားကိုလည်း မပယ်ရှား၊ အမှန်တကယ်ဖြစ်သည်ကိုလည်း အကြီးအကဲ သိအောင် စကား(၂)ခုကို ပူးတွဲကာ ထပ်တလဲလဲ ပြောဆိုခြင်းဖြင့် မိမိအကြီးအကဲများ သိရှိလက်ခံ လာအောင် ပြောဆိုခြင်းမျိုးကို “ဆီပွတ်ကျည်ပွေ့ စကား ပြောနည်း” ဟု ခေါ်ဆိုပါသည်။

(သာသနာရေး)
(၁၁-၁၀-၂၀၀၆)

ဆင်စော့ရန်ရှောင် စကားပြောနည်း (စကားကြီး ၁၀-မျိုးမှ)

ဆင်စော့ရန် လိုက်လာသည့်အခါ လွတ်ရာလွတ်ကြောင်း လှည့်ပတ်တိမ်းရှောင် ပြေးတတ်သဖြင့် အသက်ဘေးမှ ချမ်းသာရာ ရရှိသကဲ့သို့ စကားပြောရာတွင်လည်း မိမိ အသက်ဘေးအန္တရာယ်ကျရောက်မည့် အကျဉ်းအကျပ် စကားမျိုးကို အန္တရာယ်မှ ကင်းလွတ်အောင် စကားပရိယာယ်ဖြင့် ရှောင်လွှဲ ပြောဆိုတုတ်ခြင်းကို “ဆင်စော့ရန်ရှောင် စကားပြောနည်း” ဟု ပြောစမှတ်ပြုသတ်မှတ်ကြပါသည်။

ဆင်စော့ရန်ရှောင် စကားပြောနည်းကို ဥပမာထင်ရှားအောင် ပမာပုံဆောင်ပြုရပါမူ အခါတစ်ပါး ဘုန်းခေါင်ညီရင်း အိမ်ရှေ့မင်းသည် ကြည်ညိုခြင်းသဒ္ဓါ လွန်ကဲသောကြောင့် ကျောင်းဆောက်လှူဒါန်းရာ၌ ကျောင်း၏ အောက်ခြေရက်မအောက်ထိ အောက်ပိုင်းများကိုပါ ရွှေချထားသည်ကို မြို့ဝန်မင်းတွေ့ရှိသောအခါတွင် မသင့်လျော်ကန်သည့်အတွက် အောက်ပိုင်းမှရွှေများကို ဖျက်စေခဲ့ပါသည်။

ထိုအခြင်းအရာကို အိမ်ရှေ့မင်းသား တွေ့မြင်သည့်အခါ ဒေါသအမုက် ပြင်းစွာထွက်သဖြင့် မြို့ဝန်အား ချက်ချင်းသတ်မည်ဟု ခေါ်စေခဲ့ရာတွင် မြို့ဝန်မင်းက

အိမ်ရှေ့မင်းသားအား လျှောက်ထားရာ၌ “အရှင်မင်းသား သည်းခံတော်မူပါဘုရား၊ အရှင်မင်းသားသည် ဘုန်းသမ္ဘာ ပြည့်စုံသောကြောင့် မလွဲဧကန် ဘုရင်ဧကရာဇ် ဖြစ်မည့်သူ ပါဘုရား။ ထိုကဲ့သို့ ဘုရင်ဖြစ်သည့်အခါမှသာလျှင် ကျောင်းတစ်ကျောင်းလုံးကို အောက်ခြေမှမကျန် ရွှေချ နိုင်ရန်အတွက် ယခုခေတ္တ ချန်လှပ်ထားတော်မူပါ ဘုရား” ဟု လျှောက်ထားရာတွင် အိမ်ရှေ့ မင်းသားသည် အမျက် တော်ပြေ သဘောတော်ကျသဖြင့် ဆုလာဘ်များပင် ပေးသနားစေခဲ့ပါသည်။

ဤကဲ့သို့ တစ်ဖက်သားအား အမျက်ပြေစေရန်နှင့် မိမိလည်း အန္တရာယ်မှကင်းဝေးစေရန်အတွက် စကားအရာ လိမ္မာပါးနပ်စွာဖြင့် လှည့်ပတ်ပြောဆိုတတ်ခြင်းကို “ဆင်ဝှေ့ရန်ရွှောင် စကားပြောနည်း”ဟု နောင်လာ နောက်သားတို့ အတုယူခေါ်စမှတ် ပြုကြပါသည်။

(သာသနာရေး)
(၂၄-၁၂-၂၀၀၆)

တောင်သူယာခုတ် စကားပြောနည်း (စကားကြီး ၁၀-မျိုးမှ)

တောင်သူတို့သည် လယ်ယာစိုက်ပျိုးရန်အတွက် တောင်ယာများ ခုတ်ထွင်ရှင်းလင်းရာတွင် ချုံနွယ် ပိတ်ပေါင်း၊ သစ်ပင်ငယ်တို့ကို ဦးစွာရှင်းလင်းပြီးမှ သစ်ပင် ကြီးများကို ခုတ်လှဲရှင်းလင်းသကဲ့သို့ စကားအရာ တွင်လည်း ပထမဦးစွာ တန်ဖိုးနည်းသော စကားငယ်၊ စကားပရိယာယ်များကိုသာလျှင် ပြောကြသည်။ နောက်ဆုံး အဆုံးအဖြတ်ပေးမည့် တန်ဖိုးကြီး စကားများဖြင့် အဆုံးသတ်ပြောကြားခြင်းမျိုးကို “တောင်သူယာခုတ် စကားပြောနည်း” ဟု စကားအရာ ပညာအားဖြင့် ခေါ်ဝေါ် ပါသည်။

ထိုကဲ့သို့ တောင်သူယာခုတ်စကားပြောနည်းကို ဥပမာအားဖြင့် ထင်ရှားအောင် ပြဆိုရပါမူ မိတ္ထီလာပြည်ရှင် ဝိဒေဟရာဇ် မင်းကြီး၏ သိန်းအမတ် အပါအဝင် သုခမိန်ကျော်အမတ်ကြီး လေးပါးနှင့် ဘုရားလောင်း ပညာရှိ သုခမိန် မဟော်သဓာအမတ်တို့ စကားစစ်ထိုး ကြရာ၌ သိန်းအမတ်ကြီးက ပြောကြားရာတွင် ပညာနှင့် ဥစ္စာ နှစ်ခုအနက် ဥစ္စာပစ္စည်းသာလျှင် အဓိကကျ အရေးကြီးကြောင်း ပြောကြားသောအခါ မဟော်သဓာ

အမတ်က ပညာသာလျှင် အမြတ်ဆုံးဖြစ်ကြောင်း တင်
လျှောက်ခဲ့သည်။

ထိုအခါဝယ် သိန်းအမတ်က မဟော်သဇာသည်
ငယ်ရွယ်သူဖြစ်သည့်အတွက် မှန်ရာကို မသိခြင်းသာ ဖြစ်ပါ
သည်။ အမှန်စင်စစ်မှာ ဥစ္စာရှိမှသာလျှင် လူအများတို့ ခယ
ဝပ်တွားပြီးမှ စကားနာခံသည်ဟု ထပ်မံလျှောက်ထားပါ
သည်။

သိန်းအမတ်၏ ပြောဆိုစကားကို မဟော်သဇာက
ပြန်လည်ချေပ လျှောက်ထားခဲ့ရာတွင် အချို့သော လူတို့
တွင် ဥစ္စာမရှိ ပေါများကြွယ်ဝပါသော်လည်း ရောဂါဥပဒ်
တစ်စုံတစ်ရာ ကပ်ငြိသောအခါတွင် မည်သို့မျှ ကုသရန်
တတ်နိုင်စွမ်းမရှိသဖြင့် ပညာရှိရှေ့သို့သာ အရောက်
လာ၍ ဆည်းကပ် မှီခိုကြရသည်ဟု မဟော်သဇာက
ဝိဒေဟရာဇ် မင်းကြီးအား ထပ်မံလျှောက်ထားခဲ့ပါသည်။

သိန်းအမတ်သည် မဟော်သဇာ၏ စကားရပ်ကို
ချေပနိုင်ရန်အတွက် ဘုရင်ကြီးကိုပင် သူ့ဘက်ပါအောင်
စည်းရုံး သိမ်းသွင်း ပြောဆိုခြင်း ပြုခဲ့သည်မှာ “မှန်လှပါ
အရှင်မင်းကြီးဘုရား၊ အရှင်မင်းကြီးသည် ဥစ္စာ
ရတနာနှင့် ပြည့်စုံပြီး ပြည်ရွာရပ် အစိုးရ ဖြစ်နေ
၍သာ လူပေါင်း ခညောင်းဝပ်တွား၍ ရိုသေနေကြ
ခြင်းဖြစ်ပါသည်ဘုရား” ဟု လျှောက်ထားခဲ့ပြန်ရာ
ဝိဒေဟရာဇ်မင်းကြီးပင်လျှင် ဇဝေဇဝါ ဖြစ်ခဲ့ရပါသည်။

သို့သော် ပညာရှိ မဟော်သဓာအမတ် နောက်ဆုံး လျှောက်ထားခဲ့သည့်အချက်မှာ ပဏ္ဍိတက ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ စိန္တေယျာမှာ ဥစ္စာမရှိ သို့ဖြစ်ဘိလည်း ဉာဏ်ကြီးမြူတေ ထွန်းတောက်ဝေ၍ ဒေဝဗြဟ္မာ မနုဿာတို့ ပူဇော်ခယ ကိုးကွယ် ဆည်းကပ်ကြရပါသည်ဘုရား။ မြတ်စွာဘုရား မှာ ကြီးမားသော သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်မှအပ မည်သည့် ဥစ္စာမှ တွယ်တာ စုဆောင်းခြင်းမရှိ၊ လူနတ်ဗြဟ္မာတို့၏ ရွှေတောင်ကြီးအလား အားထားရသည်ကို ကြည့်ခြင်း အားဖြင့် ပညာသည်သာလျှင် အမြတ်ဆုံးဟု နောက်ဆုံး လျှောက် ထားခဲ့ ရာ သိန်းအမတ်ကြီး အပါအဝင် အမတ်ကြီး လေးပါးစလုံး ရေငုံနှုတ်ပိတ် ဆိတ်ဆိတ်နေပြီး အရှုံးပေးလိုက်ကြရသည်။

ဤကဲ့သို့ ငယ်ရာမှ ကြီး၊ နည်းရာမှ များ စကား ပရိယာယ်ကြွယ်ဝစွာဖြင့် အချက်အလက် ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် ပြောဆိုခြင်းကို “တောင်သူယာခုတ် စကားပြောနည်း” ဟု လောကတွင် ခေါ်စမှတ်ပြုကြပါသည်။

(သာသနာရေး)
(၆-၁၂-၂၀၀၆)

ကြက်ဆုတ်ခွပ်ပစ် စကားပြောနည်း (စကားကြီး ၁၀-မျိုးမှ)

တိုက်ကြက်တိုက်သဘောသည် ခွပ်မည်ပြုသော အခါ နောက်သို့ဆုတ်ဟန်ပြု၍ တကယ်ခွပ်သော အခါမှ သာ အားမာန်အပြည့်ဖြင့် စီး၍ခွပ်သကဲ့သို့ စကားအရာ တွင်လည်း တစ်ဖက်လူ၏အလိုကို ထိုက်တန်သရွေ့ လိုက်၍ ပြောဆိုပြီးလျှင် မိမိဘက်က အသာစီးရသည့် အခါမှသာ အထက်စီးဖြင့် ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် ပြောဆိုသော စကားကို “ကြက်ဆုတ်ခွပ်ပစ် စကားပြောနည်း”ဟု ဆိုစမှတ် ပြုကြပါသည်။

ကြက်ဆုတ်ခွပ်ပစ် စကားပြောနည်းကို ထင်ရှားအောင် ဥပမာသာဓကဖြင့် ပြောဆိုရပါလျှင် တစ်ချိန် တစ်ခါက အိမ်နီးနားချင်းနိုင်ငံမှ တိုင်းတစ်ပါးသား သံအမတ်နှင့် အင်းဝနေပြည်တော်ရှိ ပညာရှိအမတ် ဦးပေါ်ဦးတို့ စကားစစ်ထိုး ပြောဆိုခဲ့ကြပြီးနောက် နှစ်နိုင်ငံပြည်ရွာတို့ သာယာဝပြောကြကြောင်း၊ မြန်မာပြည်တွင် ၁၂-လ ရာသီအလိုက် ပွဲတော်များကျင်းပကာ စည်ကား သိုက်မြိုက်လျက် ရှိကြောင်း အမတ်ကြီး ဦးပေါ်ဦးက မြန်မာပြည်၏ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်သာယာပုံကို ချီးမွမ်းခန်းဖွင့် ပြောဆိုခဲ့ပါသည်။

ထိုသို့ ဦးပေါ်ဦး ပြောသောစကားကို အိမ်နီးနားချင်း နိုင်ငံမှ တိုင်းတစ်ပါးသား သံအမတ်က ပြန်လည်ပြောကြားရာတွင် မြန်မာပြည်၌ ပွဲလမ်းသဘင်သည်သာ စည်ကားသည် မဟုတ်ပါ။ ကျွန်ုပ်တို့သံအဖွဲ့ အင်းဝနေပြည်တော်သို့ လာရောက်ရာတွင် လမ်းတစ်လျှောက်၌ လူကြီး၊ လူငယ်၊ လူလတ်မရွေး တအံ့တဩ ရင်သပ်ရွှေမော ကောင်းချီး ဩဘာပေး ကြည့်ရှုကြပါသည်ဟု တိုင်းတစ်ပါးသား သံအမတ်က ဝင့်ကြွားစွာ ပြောဆိုလိုက်ပါသည်။

အိမ်နီးနားချင်းနိုင်ငံမှ တိုင်းတစ်ပါးသား သံအမတ် ၏ ဝင့်ကြွားသော ထိုးနှက်ချက်စကားရပ်ကို ပညာရှိ အမတ်ကြီး ဦးပေါ်ဦးက တန်ပြန်ချေဖျက်ပြောဆိုခဲ့သည်မှာ ကျွန်ုပ်တို့ အင်းဝနေပြည်တော်တွင် ဘုရင့်စွယ်စုံဆင်ကို ကကြိုးတန်ဆာများဆင်၍ တစ်နေ့သုံးကြိမ် ရေချရေချိုး ဆင်းသော်လည်း မည်သူတစ်ဦးတစ်ယောက်မျှ လာ ရောက်ကြည့်ရှုခဲ့ခြင်းမရှိပါ။ သို့သော် အခါတစ်ပါး သစ်ဆွဲ ဆင်၊ တောဆင်ရိုင်းတစ်ကောင် မြို့ပေါ်ရောက်လာသည့် အခါတွင် လူကြီး၊ လူငယ်၊ လူရွယ် မကျန် အားလုံးထွက်၍ အထူးအဆန်းသဖွယ် ကြည့်ရှုကြပါသည်ဟု ပြောဆိုလိုက် ရာ တိုင်းတစ်ပါးသား သံအမတ်သည် မည်သို့မျှ ချေပ ပြောဆိုနိုင်ခြင်းမရှိဘဲ ငြိမ်သက်သွားခဲ့ပါသည်။

ဤကဲ့သို့ တစ်ဖက်သားအား လိုက်လျောသလို
နောက်ဆုတ်ပြီး ပိုင်နိုင်သည့်အခါမှ ရွှေ့ထွက် ထိုးနှက်
ပြောဆိုခြင်းကို “ ကြက်ဆုတ်ခွပ်ပစ် စကားပြောနည်း”
ဟု ဆိုစကား ရှိကြပါသည်။

(သာသနာရေး)
(၁၂-၁၂-၂၀၀၆)

ရေစစ်ပမာ စကားပြောနည်း (စကားကြီး ၁၀-မျိုးမှ)

ဓမ္မကရိုဏ်ခေါ်သော ရေစစ်ကို ရေတွင်နှစ်၍ ရေပြည့်လျှင် အပေါက်ကို လက်ဖြင့်ပိတ်ယူပါက ရေမထွက်နိုင်သကဲ့သို့ တစ်ဖက်လူ၏ စကားကို ပိတ်မိအောင် ပြောဆိုခြင်းသည် “ရေစစ်ပမာ စကားပြောနည်း”မည်၏။ (ဓမ္မကရိုဏ်ခေါ် ရေစစ်ကို မြင်သာအောင် ရှင်းလင်းပြရပါမူ ပရိက္ခရာရှစ်ပါးတွင် ပါသော ရဟန်းတော်သုံး ရေစစ်ခွက်သည် အဝကျယ်ပြီး ထိပ်ပိုင်းတွင် လက်မဝက်ခန့်ရှိသော ခေါင်းငယ်လေးပါရှိသည်။ ထိုလက်ကိုင်ခေါင်းတည့်တည့်တွင် လေပေါက်ဖောက်ထားပါသည်။ ခွက်၏အဝကို ပိတ်ပါးဖြင့် အလုံအုပ်၍ စွပ်ထားပါသည်။ ရေစစ်လိုသောအခါ ခေါင်းပိုင်းမှ အပေါက်ငယ်လေးကို ဖွင့်ထားပြီး ရေတွင် ရေခွက်ကို နှစ်မြှုပ်ပါက ရေများစိမ့်ဝင်လာပါသည်။ ထိုရေခွက်ခေါင်းထိပ်ရှိ အပေါက်ငယ်အား လက်မဖြင့် ပိတ်၍ မ,ယူလိုက်သောအခါ လေဖြင့်စုပ်၍ ရေများဖိတ်မကျဘဲ ပါလာသည့် ရေစစ်ခွက်မျိုးကို ဓမ္မကရိုဏ် ရေစစ်ခွက်ဟု ခေါ်သည်။)

“ရေစစ်ပမာ စကားပြောနည်း” ကို ထင်သာ မြင်သာအောင် ဥပမာပြရလျှင် တစ်ခါက လူငယ် လေးယောက်နှင့် အဘိုးအို တစ်ယောက်တို့သည် ယုံတမ်း စကားပြောတမ်း ကတိသစ္စာပြုကြပါသည်။ တစ်ဖက်က ပြောဆိုသည့် စကားကို တစ်ဖက်က မယုံဟုဆိုလျှင် မယုံသည့်ဘက်မှ အရှုံးဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့ ကတိကဝတ် ထားပြီး အပြန်အလှန်စကား ဆိုကြရာဝယ် လူငယ်များ ပြောစကားသည် ခပ်ပေါ့ပေါ့စကားမျိုးသာ ပြောကြား မေးမြန်းနိုင်ခဲ့သဖြင့် ယုံပါသည်ဆိုသော်လည်း အန္တရာယ် မရှိပါ။ ခပ်ပေါ့ပေါ့အသွင်လောက်သာ ဖြစ်ပါ သည်။

သို့သော် လူအိုမေးရသည့်အလှည့်သို့ ရောက်သော အခါ လူအိုက လူငယ်များအား ပြောကြားသည်မှာ သင်တို့ သည် ငါ့အိမ်တွင် မွေးခဲ့သော ငွေဝယ်ကျွန်များမှ ပေါက်ဖွား လာသူများ ဖြစ်သဖြင့် သင်တို့လေးယောက်စလုံး ငါ့အတွက် ကျွန်အဆစ်ကလေးများသာ ဖြစ်သည်ဟု ယုံ မယုံ မေးမြန်း ပြောကြားလိုက်ရာ လူငယ်များအတွက် မယုံကြည်ပါဟု ပြန်ပြောလျှင်လည်း ကတိစကားအရ အရှုံးဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ ယုံကြည်ပါသည်ဟု ပြောပါကလည်း အလိုအလျောက် ကျွန်ဖြစ်သွားပေလိမ့်မည်။ ထိုကဲ့သို့ တစ်ဖက်လူ ရှောင်လွှဲမရနိုင်စေရန် ပိတ်မိအောင် ပြောဆို

ခြင်းမျိုးကို “ရေစစ်ပမာ စကားပြောနည်း” ဟု ခေါ်ဆို ကြပါသည်။

ဤစကားပြောပုံနှင့် ပတ်သက်၍ မျက်မှောက်ခေတ် တွင် အဖြစ်အပျက်တစ်ခုရှိခဲ့သည်မှာ ပုသိမ်မှ ဟင်္သာတ အသွား ရထားပေါ်တွင် လူငယ်အရာရှိတစ်ယောက်နှင့် ဟင်္သာတသား လူအိုလူကြီးတစ်ယောက်တို့ တွေ့ဆုံရာ တွင် လူငယ်သည် ခပ်ကြွားကြွား စကားများများ ပြော တတ်သည်ကို လူကြီးက ပညာပေးလိုသဖြင့် လူငယ်အား “မင်းနဲ့ငါ အပြန်အလှန် မေးမြန်းစကား ပြောဆိုမည်၊ မေးမြန်းသူကို မဖြေနိုင်သူက လျော်ကြေးပေး စတမ်း” ဟု ကတိပြုခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် လူကြီးက လူငယ်အား “မင်းမှာမူ လူငယ်ဖြစ်ပြီး သွက်လက်ချက်ချာ ဗဟုသုတ များသဖြင့် လူငယ်ရှုံးလျှင် တစ်ဆယ်ကျပ်ပေးရန်နှင့် လူကြီး မှာမူ အိုမင်းရင့်ရော် မေ့တတ်နေပြီ ဖြစ်သဖြင့် လူကြီး မဖြေနိုင်ပါက ငါးကျပ်သာပေးရန်” နှစ်ဦးနှစ်ဖက် သဘော တူညီခဲ့ပါသည်။

လူကြီးက စတင်မေးမြန်းသည့်အခါ လူငယ်က မဖြေ နိုင်သဖြင့် တစ်ဆယ်ကျပ်ပေးလိုက်ပါသည်။ လူငယ် အလှည့် ရောက်သည့်အခါ လူကြီးအား မေးမြန်းရာ၌

လူကြီးကလည်း မဖြေနိုင်သဖြင့် ငါးကျပ်ပြန်လည်
 ပေးလိုက်ပါသည်။ ဤကဲ့သို့ အမေးအမြန်းသုံးကြိမ်မျှ
 အပြန်အလှန်ပြုလုပ်ပြီးသောအခါ လူငယ်မှာ ဆယ့်ငါးကျပ်
 နှုံးပြီးမှ လူကြီး၏ ပညာသားပါသော အလောင်းအစား
 ကတိစကားကို ရိပ်စားမိသွားပါသည်။ ဤစကားမျိုး
 ပြောနည်းသည်လည်း မလွတ်တမ်း အနိုင်ရအောင်
 ချောင်ပိတ်ပြောဆိုခြင်းဖြစ်၍ “ရေစစ်ပမာ စကား
 ပြောနည်း” ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။

(သာသနာရေး)
 (၁၄-၁၂-၂၀၀၆)

ခက်တင်မောင်းနင်း စကားပြောနည်း

(စကားကြီး ၁၀-မျိုးမှ)

သူ့စကားကို ဟုတ်သည်ဟုလည်းမဆို၊ မဟုတ်ဘူးလည်း မဆိုဘဲ၊ မတင်မကျ ပြောဆိုခြင်းသည် “ခက်တင်မောင်းနင်း စကားပြောနည်း”မည်၏။

“ခက်တင်မောင်းနင်း စကားပြောနည်း” ကို ရှေးသာဓကအဖြစ် ပြဆိုရပါမူ တစ်ခါက မှူးမတ်ဗိုလ်ပါ တစ်စုသည် ယုတ်မာ ဆိုးညစ်လှသော သူခိုးစစ်၊ သူခိုးမှန် တစ်ယောက် ကို သတ်ပစ်အံ့ငှာ ဖမ်းလာခဲ့ပါသည်။ ထိုအခါ သူခိုးဖြစ်သူက ပရိယာယ်ဖြင့် ဖမ်းသူများ ဇဝေဇဝါဖြစ်စေရန် သူသည် သူခိုးမဟုတ်ပါ။ သူခိုးအစစ်မှာ သူ့ရှေ့တွင်ပင် ထွက်ပြေးသွားပြီးဖြစ်ပါသည်။ သူကား တောင်ဖီလာ ဆရာတော်ထံတွင် ပညာသင်ကြားနေသော တောင်ဖီလာ ဆရာတော်၏ တူအရင်းဖြစ်ပါသည်ဟု ပရိယာယ်ဖြင့် ပြောဆိုသော အခါ အမတ် ဗိုလ်ပါတို့လည်း ဇဝေဇဝါဖြစ်ပြီး ၎င်းအား ခေါ်ယူကာ တောင်ဖီလာ ဆရာတော်ထံသွားရောက်၍ ဆရာတော်၏တူ ဟုတ် မဟုတ် မေးမြန်း လျှောက်ထားခဲ့ပါသည်။

ထိုအခါဝယ် ဆရာတော်က စဉ်းစားခဲ့သည်မှာ “မြွက်ဖော် ငါ့တူပြောလိုက်မူက ငါ့မှာ မုသားမလွတ်ငြား

ချေ”ဟု စဉ်းစားတွေးမိ၍ အကယ်၍ ငါ့တူမဟုတ်ပါဟု
 ငြင်းဆိုလိုက်ပါကလည်း ထိုသူ သေတော့မည်ကို ဆင်ခြင်
 မိ၏။ သူ့အတွက် ဉာဏ်ဆင်ခြင်၍ “ဤလူငယ် ငါ့တူ
 အရင်းမဟုတ်ဘူးဟု မည်သူက ပြောကြားသလဲ” ဟု
 မြွက်ဆို မိန့်ဟပြီ မျက်မှောင်ချ၍ ကူရှေ့ဖြင့် နေလိုက်
 သည့်အခါ မျူးမတ်ဗိုလ်ပါတို့လည်း ဆရာတော်၏
 မတင်မကျ ပြောသည့်စကားကို ထပ်မံစဉ်းစား မေးမြန်း
 ခြင်းမပြုတော့ဘဲ တူအရင်းဟု ထင်မှတ်ကာ ဖမ်းလာသည့်
 လူငယ်အား ပြန်လွှတ်ပေးလိုက်ပါသည်။

ဤသို့ မတင်မကျ ပြောသော အသွင်ကို
 “ခက်တင်မောင်းနှင်း စကားပြောနည်း” ဟု လောက
 တွင် ဆိုစမှတ်ပြုကြပါသည်။

(သာသနာရေး)
 (၁၈-၁၂-၂၀၀၆)

နိုင်ငံဝန်ထမ်းရွေးချယ်ရာ၌ ပြည့်စုံရမည့်

အင်္ဂါရပ်များ

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဟော ကျမ်းဂန်များနှင့် နိတိကျမ်းများပါ နိုင်ငံဝန်ထမ်းများ ရွေးချယ်ခန့်ထားရာတွင် အောက်ပါ အင်္ဂါရပ်များနှင့် ပြည့်စုံမှသာ နိုင်ငံတော်အတွက် ဝန်ထမ်းကောင်းများ ရရှိပြီး တိုးတက်ကြီးပွားလာမည် ဖြစ်ပါသည်။

- အကြားအမြင် ဗဟုသုတရှိခြင်း၊
- ကိုယ် နှုတ် အမှုအရာ ယဉ်ကျေး၍ တင့်တယ်သော ရုပ်ဆင်းအင်္ဂါနှင့် ပြည့်စုံခြင်း၊
- ကိုယ်ကျင့်တရားကောင်းမွန်သူဖြစ်ခြင်း၊
- ရဲရင့်သူ (ရဲစွမ်းသတ္တိရှိသူ)ဖြစ်ခြင်း၊
- ဇွဲလုံ့လ ဝီရိယရှိခြင်း၊
- အမှုကိစ္စတာဝန်ကျေအောင် ထမ်းဆောင်သူဖြစ်ခြင်း၊
- ကာယဗလ ဉာဏဗလ ဖွံ့ဖြိုးခိုင်မာခြင်း၊
- ဥစ္စာကို မမက်မောခြင်း၊

ဤ အထက်ဖော်ပြပါ ဂုဏ်အရည်အချင်းများနှင့် ပြည့်စုံသူတို့ကိုသာ ဝန်ထမ်းအဖြစ် ရွေးချယ်ရန် “မယဒေဝလင်္ကာသစ်” အဖွင့်ကျမ်းတွင် မှတ်သားရလွယ်ကူရန် အောက်ပါအတိုင်း လင်္ကာဖြင့် ဖော်ပြထားပါသည်။

“မြင်ကြားရှိခြင်း၊ အဆင်းအကျင့်၊
ရဲရင့်လုံ့လ၊ ကိစ္စပြီးစီး၊
အားကြီးခိုင်မာ၊ ဥစ္စာမမက်၊
ရှစ်ချက်အင်ကြံ၊ ကုံလုံပြီးသူ၊
ထိုသည့်လူကို၊
ကောက်ယူရွေးချယ် ပါကုန်လော့”

ဟု ညွှန်ပြခဲ့သည်။

ပညာအရည်အချင်း (ဉာဏဗလ)မရှိ၊ ရဲစွမ်းသတ္တိ
ကင်း ညံ့ဖျင်းသူ၊ ဗဟုသုတနည်းပါး၍ ကိုယ်ကျင့်တရား
ပျက်ပြားသူတို့ကို အရည်အချင်းမရှိဘဲ နီးစပ်ရင်းနှီးမှုအရ
ဝန်ထမ်းများအဖြစ် ခန့်ထားမိပါက နိုင်ငံပျက်ပြားဖို့သာ
ဖြစ်၏။ ကိုယ် နှုတ် အမှုအရာ မယဉ်ကျေးသော ဝန်ထမ်း
များကြောင့် အုပ်ချုပ်သူများနှင့် ပြည်သူတို့အကြား စိတ်ဝမ်း
ကွဲပြားမှု ပြဿနာများပင် ပေါ်လာနိုင်၏။

ထိုကဲ့သို့သော “လူမွေယောကျ်ား၊ မင်းစေ
များ”ကို “ပြည်သူ့မီးပွား”ဟုဆိုရ၏။ ဆန္ဒာဂတိ လိုက်၍
ဖြစ်စေ၊ တံစိုးလက်ဆောင်စား၍ ဖြစ်စေ ထိုပြည်သူ့ မီးပွား
တို့ကို နိုင်ငံဝန်ထမ်းများအဖြစ် အရွေးမမှားစေရန် အထူး
သတိထားရပေမည်။

(သာသနာရေး)
(၂၉-၉-၂၀၀၆)

သစင် (အလုပ်ရှင်) ကျင့်ဝတ် (၅) ပါး

မြတ်စွာဘုရားသည် သိင်္ဂါလောဝါဒသုတ္တန်တွင် လောကီလောကုတ္တရာ အကျိုးစီးပွားနှစ်ဖြာ ဖြစ်ထွန်းစေရန် အတွက် အလုပ်ရှင်၊ အလုပ်သမား တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး အပြန် အလှန် လိုက်နာထိန်းသိမ်းကြရမည့် ကျင့်ဝတ်များကို အောက်ပါအတိုင်း ဟောကြားခဲ့ပါသည်။

- အလုပ်ရှင်သည် မိမိ၏အလုပ်သမား တပည့် သားများအား ခွန်အားအလျောက်သာ အလုပ် ကို ခိုင်းစေခြင်း၊
- ထမင်းရိက္ခာ (သင့်တင့်လျောက်ပတ်သော လစာ) ပေးခြင်း၊
- မိမိအလုပ်သမား မကျန်းမာသည့်အခါ ပြုစု ယုယ ဆေးဝါးကုသပေးခြင်း၊
- ထူးကဲသော အရသာ (ကာယ စိတ်ဓာတ် နှစ်ဖြာ)ကို ခွဲဝေပေးခြင်း၊

- အခါအားလျော်စွာ အားလပ်ခွင့်ပေးခြင်း၊
အဝတ်တန်ဆာ (အချိန်ပိုလုပ်ခ) စသည်
ပေးခြင်း။

သင်္ဂဏဆရာတော်က သခင်(အလုပ်ရှင်) ကျင့်ဝတ်
ငါးပါးကို မှတ်သားရလွယ်စေရန် လင်္ကာဖွဲ့ဆို ထားပါ
သည်-

သခင်(အလုပ်ရှင်) ကျင့်ဝတ်(၅)ပါး လင်္ကာ
ဝစ္စာကျေးဇူး၊ ပြုရေးစီရင်၊
နာလျှင်ကုစေ၊ ငှဝေရသာ၊
အခါကိုလွတ်၊ အရှင်ဝတ်၊ မချွတ်ငါးခုသာ-
ဟု လင်္ကာစပ်ဆိုထားပါသည်။

ဤသို့အားဖြင့် သခင် (အလုပ်ရှင်)များဘက်က
မိမိတို့၏ လုပ်သားများအပေါ်တွင် အင်္ဂါငါးရပ်နှင့်အညီ
တာဝန်ကျေစွာ ဆောင်ရွက်ပေးမည်ဆိုပါက အလုပ်ရှင်၊
အလုပ်သမား နှစ်ဦးနှစ်ဝ ချစ်ကြည်ကြ၍ လုပ်ငန်းများကို
တိုးတက် ကြီးပွားပြီး အလုပ်ရှင်၊ အလုပ်သမား နှစ်ဦးစလုံး
ကောင်းကျိုးချမ်းသာ ရကြမည်မှာ မလွဲသာတည်း။

(ပါထိကဝဂ္ဂပါဠိ-၁၅၅။)

(သာသနာရေး)
(၃၀-၉-၂၀၀၆)

လုပ်သား (အလုပ်သမား)

ကျင့်ဝတ် (၅) ပါး

သိင်္ဂီလောဝါဒသုတ္တန်လာ အလုပ်သမားများ ဘက်မှ တစ်ဖန် ထိန်းသိမ်းရမည့် ကျင့်ဝတ် (၅)ပါးရှိကြောင်း ဗုဒ္ဓမြတ်စွာက သိင်္ဂီလောဝါဒသုတ္တန်တွင် အတိအလင်း ဟောကြားထားပါသည်။ လုပ်သား (အလုပ်သမား)တို့ လိုက်နာရမည့် ကျင့်ဝတ် (၅)ပါးမှာ-

- အရှင်၏ ရှေးဦးစွာ အိပ်ရာမှထလေ့ရှိခြင်း၊
- အရှင်အိပ်ရာဝင်ပြီးနောက်၌ လုပ်သား (အလုပ်သမား) အိပ်လေ့ရှိခြင်း၊
- ပေးသည်ကိုသာ ယူလေ့ရှိခြင်း၊
- အမှုကိစ္စကို ကောင်းစွာပြုလေ့ရှိခြင်း၊
- အရှင် (အလုပ်ရှင်)၏ ဂုဏ်သတင်းကို ဆောင်လေ့ရှိခြင်း။

လုပ်သားများ လိုက်နာရမည့် ကျင့်ဝတ်ငါးပါးကို လင်္ကာဖြင့် ဖွဲ့ဆိုထားသည်မှာ-

လုပ်သား (အလုပ်သမား)
ကျင့်ဝတ်(၅)ပါး လင်္ကာ

အိပ်သော်နောက်ကျ၊ ထသော်ကားရေး၊
ပေးမှယူအပ်၊ စေ့စပ်ဆောင်ရွက်၊
ကျေးဇူးမြွက်၊ ငါးချက်လုပ်သား ကျင့်ရာတည်း။

လုပ်ငန်းတစ်ခု အောင်မြင်ရေးအတွက် အလုပ်ရှင်၊
အလုပ်သမား ညီညွတ်ရေးသည် အထူးပင် အရေးပါလှ
ပေသည်။ အလုပ်ရှင်ဖက်မှ ကျင့်ဝတ်ငါးဖြာနှင့် လိုက်နာ
ဆောင်ရွက်နေပါလျှင် အလုပ်သမားများဖက်မှလည်း မိမိ
အလုပ်ရှင်အပေါ် မှန်ကန်သောအသိနှင့် ယှဉ်၍ ကျေးဇူး
တုံ့ပြန်ခြင်းဖြင့် နှစ်ဦးနှစ်ဖက် တိုးတက်ကြီးပွားမည်မှာ မလွဲ
သာတည်း။

(ပါထိကဝဂ္ဂပါဠိ-၁၅၅။)

(သာသနာရေး)
(၁-၁၀-၂၀၀၆)

သီးလုံးဆရာတော်ကြီး၏

ဆုံးမခြင်း

လောကလူ့ရွာ၊ ဘုံဓမ္မတာတွင်၊

ကံသာအမိ၊ ဆိုရိုးရှိလည်း၊

ဝီရိယလျှင်၊ ဉာဏ်နှင့်ယှဉ်မှ၊

စီစဉ်သမျှ၊ မှုကိစ္စတို့၊

လုံးဝအောင်မြင်၊ ဖြစ်လိမ့်ပင်ဟု၊

လူတွင်အထွတ်၊ ဘုရားမြွက်သည်၊

ဟောလတ်သေချာ၊ မယွင်းတည်း။

(သာသနာရေး)

(၃-၁၁-၂၀၀၆)

အဘိဓမ္မမဟာရဋ္ဌဂုရု၊

အဘိဓမ္မအဂ္ဂမဟာသဒ္ဓမ္မဇောတိက

တိပိဋကဓရ ဓမ္မဘဏ္ဍာဂါရိက

ဆရာဇောတိဦးဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသ ၏

ဆုံးမခြံဝါစ (၁)

သူများမျက်ရည်နှင့် ခြေမဆေးချင်နှင့်၊

သူများကို ဒုက္ခပေးပြီးမှ ရရှိမည့်ချမ်းသာမှုမျိုးကို

လိုချင်သော သူသည် ရန်သူနှင့် ဆက်ဆံနေရသကဲ့သို့

ရန်မှ မလွတ်နိုင်ချေ။

(ဓမ္မပဒ၊ ပကိဏ္ဍကဝဂ်။)

(သာသနာရေး)

(၁၃-၁၁-၂၀၀၆)

အဘိဓမ္မဟာရဋ္ဌဂုဇု၊
အဘိဓမ္မအဂ္ဂမဟာသဒ္ဓမ္မဇောတိက
တိပိဋကဓရ ဓမ္မဘဏ္ဍာဂါရိက
ဆရာတော်ဦးဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသ၏

ဆုံးမဩဝါဒ (၂)

ပြာဖုံးမီးခဲ လောင်မခဲ

ညစ်ခါစနိုသည် မချဉ်မသိုး
အခိုးမထွက်သကဲ့သို့၊
မကောင်းမှုသည် ပြုခါစ၌ အခိုးမလွတ်တတ်၊
ပြာဖုံးသော မီးကျိုးခဲကဲ့သို့
လူမိုက်ကို တငွေ့ငွေ့လောင်ကျွမ်းလျက်ရှိရ၏။

(ဓမ္မပဒ၊ ဗာလဝဂ်-၂၃။)

(သာသနာရေး)
(၇-၁၁-၂၀၀၆)

အဘိဓမ္မမဟာရဋ္ဌဂုဇ၊
အဘိဓမ္မအဂ္ဂမဟာသဒ္ဓမ္မဇောတိက
တိပိဋကဓရ ဓမ္မဘဏ္ဍာဂါရိက
ဆရာတော်ဦးဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသ၏

ဆုံးမဩဝါဒ (၃)

စောင့်ကြည့်ပါ

မကောင်းမှုကား အကျိုးမပေးသေးသမျှ လူမိုက်
သည် မကောင်းမှုကို ပျားရည်ကဲ့သို့ ချိုသည်ဟု
ထင်မှတ်၏။

အချိန်တန်၍ မကောင်းမှုအကျိုးပေးလာသော
အခါ၌ကား လူမိုက်သည် လွတ်လမ်းမရှိ၊ ဆင်းရဲ
ဒုက္ခအတိ ရောက်ရလေသည်။

(ဓမ္မပဒ၊ ဇာလဝဂ်- ၂၃။)

(သာသနာရေး)

(၉-၁၁-၂၀၀၆)

ရွှေဟင်္သာဆရာတော်ဘုရားကြီး၏

ဆုံးမဩဝါဒ (၁)

အောင်မြင်ရေးတရား (၄)ပါး

စိတ်ဆိုးသူအား မေတ္တာပွား မှတ်သား အောင်နိုင်ရာ၊
မကောင်းသူအား စိတ်ကောင်းထား မှတ်သား
အောင်နိုင်ရာ၊

စဉ်းလဲသူအား (မေတ္တာ)ပေးကမ်းငြား မှတ်သား
အောင်နိုင်ရာ၊

မုသားစကား မှန်စကား ပြောကြားအောင်နိုင်ရာ။

(သာသနာရေး)

(၁၁-၁၁-၂၀၀၆)

ရွှေဟင်္သာဆရာတော်ဘုရားကြီး၏

ဆုံးမခြေစာ (၂)

အများအကျိုး၊ ဇွတ်သယ်ပိုးကာ၊

ခန်းခနဲ၊ ဆိုကဲ့ရဲ့လည်း၊

မဖဲ့စကောင်း၊ ကိုယ့်လမ်းကြောင်းကို၊

စိတ်ကောင်းနှင့်ယှဉ်၊ ရှေးရှုနှင့်လော့။

(သာသနာရေး)

(၁၃-၁၁-၂၀၀၆)

ဆန်ပါလေ

- လောကသည် လျော့သက်နိမ့်ဆင်းနေ၏။
- လောကနှင့်ရော၍ မလျော့သက်ပါစေနှင့်။
- လောကသည် ရှုပ်၍ရှုပ်၍ ဆုတ်ယုတ်နေ၏။
- လောကအရှုပ်နှင့်ရော၍ မဆုတ်ယုတ်ပါစေနှင့်။
- လောကသည် အစုန်ရေကြော၌ ဒလဟောမျောနေ၏။
- လောကကိုလှန်၍ ဆန်တက်ပါလေ။

ဘဒ္ဒန္တမာနိတသိရိဘိဝံသ

(သာသနာရေး)

(၂၈-၁၁-၂၀၀၆)

ချမ်းသာချင်လျှင် စိတ်ကောင်းထားပါ

သတ္တဝါတိုင်းသည် ချမ်းသာကို အလိုရှိကြကုန်၏။
 ဤချမ်းသာသုခကို မိမိ၏ မိဘ၊ ဆွေမျိုးကအစ မည်သည့်
 တန်ခိုးရှင်၊ မည်သည့်ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးကမျှ ပေးနိုင်မည်မဟုတ်ပါ။
 “စိတ္တေန နိယတေ လောကော” ဆိုသည့်အတိုင်း လောက
 ကြီးကို စိတ်က ဦးဆောင်နေသည့်အတွက် မိမိသန္တာန်မှာ
 ထားသည့် ကောင်းမြတ်သောစိတ်ကသာ ချမ်းသာသုခကို
 ပေးစွမ်းနိုင်ပါသည်။

ထို့ကြောင့် ချမ်းသာသုခကို အလိုရှိလျှင် အရာရာမှာ
 စိတ်ကောင်းထားတတ်ရန် လိုအပ်ပါသည်။

ဘဒ္ဒန္တသာသနာဘိဝံသ

မန္တလေး၊ မြတောင်ကျောင်းတိုက်

(သာသနာရေး)

(၃၀-၁၁-၂၀၀၆)

၃၈-ဖြာ မင်္ဂလာတရားတော်

၃၈-ဖြာ မင်္ဂလာတရားတော် ပေါ်ပေါက်ခဲ့ရသည့် အကြောင်းများမှာ နတ်ပြည်၊ လူ့ရွာ သတ္တဝါအပေါင်း တို့သည် နိဗ္ဗာန်တည်းဟူသော အေးငြိမ်းမှုသုခကို ရလိုကြသဖြင့် တရားဓမ္မနှင့်အညီ ကောင်းမြတ်သော အကျင့်များကို ကျင့်ကြံအားထုတ်ရန် ဆန္ဒပြင်းပြလိုလားခဲ့ ကြပါသည်။ သို့သော် မင်္ဂလာရှိသည်၊ မရှိသည်ကို တရားဓမ္မဖြင့် သုံးသပ်ဆင်ခြင်နိုင်ကြခြင်း မရှိဘဲ နံနက်ချိန်ခါ ဒေါင်းဖန်ဝါနေမင်းကြီးပေါ်ထွက်ခြင်းမျိုးကို မင်္ဂလာရှိသည် ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ရွှေဥဒေါင်းမင်း၏အသံကို ကြားရ သည်ပင် မင်္ဂလာရှိသည်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ နွားချေးပုံ တွေ့သည်ကိုပင် မင်္ဂလာဟူ၍ အသီးသီး အယူအဆအမျိုးမျိုး ယုံကြည်ကြသကဲ့သို့ အိမ်ရှေ့တွင် လင်းတနားလျှင် မင်္ဂလာမရှိ၊ ကြွက်သေကောင်တွေ့လျှင် အမင်္ဂလာဟူ၍ အသီးသီးအယူအဆရှိကြပါသည်။ သို့အတွက် ထိုမင်္ဂလာ ဟူသောတရားကို သိရှိနိုင်ရန် လူနှင့်နတ်တို့ တစ်ဆယ့်နှစ် နှစ်တာကာလပတ်လုံး တွေးတောကြံဆ ငြင်းခုံခဲ့ကြသော် လည်း တကယ့်စစ်မှန်သော မင်္ဂလာတရားကို တွေ့ရှိ ခဲ့ကြခြင်း မရှိပါ။

ထိုအချိန်အခါတွင် မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် သာဝတ္ထိ ပြည် ဇေတဝန်ကျောင်းတော်၌ သီတင်းသုံး နေတော်မူစဉ် ညဉ့်ဦးယံအလွန် သန်းခေါင်အခါ၌ အမျိုးအမည်အားဖြင့် မထင်ရှားသော နတ်သားတစ်ပါးသည် မင်္ဂလာတရား၏ အစစ်အမှန်ကို သိရှိလိုသဖြင့် မြတ်စွာဘုရားအား လျှောက်ထားခဲ့ပါသည်။

အမျိုးအမည်အားဖြင့် မထင်ရှားသည်ဟု ဆိုသော် လည်း ထိုနတ်သားသည် သိကြားမင်းနှင့်တကွ လူနတ် ဗြဟ္မာ သတ္တဝါအပေါင်းတို့၏ကိုယ်စား လျှောက်ထား ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ထိုနတ်သား၏ လျှောက်ထားမှုကို အကြောင်းပြု၍ လူ နတ်ဗြဟ္မာ သတ္တဝါ အားလုံးအတွက် လောကတွင် ယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့ မင်္ဂလာ ရှိစွာ နေထိုင်ကျင့်ကြံပြီး နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်သည့် တိုင်အောင် အထောက်အကူပြုနိုင်ရန်အတွက် ဤ ၃၈-ဖြာ မင်္ဂလာ တရားတော်ကို ဟောကြားခဲ့ပါသည်။

၃၈- ဖြာ မင်္ဂလာတရားတော်ကြီးသည် လူမျိုးမရွေး၊ ဘာသာမရွေး ယုံကြည်စွာ ကျင့်ကြံအားထုတ် လိုက်နာ ဆောင်ရွက်သူများအား ငြိမ်းချမ်းမှုသုခကို အမှန်တကယ် ပေးစွမ်းနိုင်သော တရားတော်ကြီး ဖြစ်ပါသည်။ ၃၈-ဖြာ မင်္ဂလာ တရားတော်နှင့်အညီ ကျင့်ကြံနေထိုင်ကြသည့်

ကမ္ဘာတစ်ဝန်း မည်သည့်ဒေသမဆို ငြိမ်းအေးမှု သန္နိဿယကို ပေးစွမ်းနိုင်သကဲ့သို့ ထိုတရားနှင့် ဆန့်ကျင်ဖိလာကင်းကွာစွာ နေထိုင်ကြပါကလည်း ဒုက္ခမျိုးစုံနှင့် တွေ့ကြုံရတတ်ကြပါသည်။

၃၈-ဖြာ မင်္ဂလာတရားတော်ကြီးသည် လောကအကျိုးစီးပွားအတွက် ပေါ်ပေါက်လာသော မင်္ဂလာတရားတော်ကြီးပင် ဖြစ်ပါသည်။

၃၈-ဖြာမင်္ဂလာတရားတော်တွင်လည်း ပထမဦးဆုံးအရေးကြီးသည့် မင်္ဂလာတရားတော်မှာ သူ့မိုက်နှင့် အတူတကွ နေထိုင်ပေါင်းသင်းဆက်ဆံခြင်းကို ရှောင်ကြဉ်ကြရန် အဓိကထား ဟောကြားခဲ့ပါသည်။

အသေဝနာ စ ဗာလာနံ

သူ့မိုက်တို့ကို မမှီဝဲ မဆည်းကပ်ခြင်းသည်လည်း မင်္ဂလာ တစ်ပါးမည်၏။

သူ့မိုက်ဆိုသည်မှာ-

- ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ် အကောင်းအဆိုးကို ခွဲခြားမသိသူ၊
- အယုတ်တရား၊ အမြတ်တရားတို့ကိုလည်း ခွဲခြားမသိတတ်သူ၊
- အပြစ်ရှိ၊ အပြစ်မဲ့ဖြစ်ကုန်သော တရားတို့ကိုလည်း ခွဲခြားမသိတတ်သူ၊

- မည်းညစ်သော၊ ဖြူစင်သော တရားတို့ကို
လည်း ခွဲခြားမသိတတ်သူ၊
ထိုသို့ သဘောရှိကုန်သော သူတို့သည် သူမိုက်
မည်ကုန်၏။

ဗာလပဏ္ဍိတသူတ္တန်လာ ဗာလလက္ခဏာ
သုံးမျိုးမှာ-

- (၁) ကောင်းဆိုးနှစ်ပါး၊မသိငြား၊ မှတ်သား
သူမိုက်သာ၊
- (၂) ဒုစွရိတ၊ (ဒုစရိုက်တရား) ကျင့်ကြံကာ၊
မှတ်ကြ သူမိုက်သာ၊
- (၃) ကြံ၊ ပြော၊ လုပ်မှု၊ ဤသုံးခုများ၊
မကောင်းငြား၊ မှတ်သား သူမိုက်သာ။

ဓမ္မအမြင်ဖြင့် တွေ့မြင်နိုင်သော သူမိုက်လက္ခဏာ
များရှိသကဲ့သို့ မျက်မှောက်လောက အမြင်ဖြင့် တွေ့ရှိရသော
သူမိုက်လက္ခဏာများလည်းရှိပါသည်။ ယင်းတို့မှာ-

- မရသေးသော စည်းစိမ်ဥစ္စာများကို ရရှိ အောင်
ကြိုးစားအားထုတ်မှု မရှိခြင်း၊
- ရရှိပြီးသား စည်းစိမ်ဥစ္စာ ရာထူးများကို ခိုင်မြဲ
တည်တံ့ တိုးပွားအောင် ထိန်းသိမ်းနိုင်မှုမရှိခြင်း။

- စည်းစိမ်ဥစ္စာရာထူး ရာခံများကိုလည်း မြတ်
 သော သမ္မာအာဇီဝနည်းဖြင့်သာ ရရှိအောင်
 ကြိုးစား ကားထုတ်ခြင်း မဟုတ်ဘဲ မကောင်း
 သော ဖြတ်လမ်းနည်းဖြင့် ကြိုးစား အား
 ထုတ်ခြင်း-

စသော ထိုသူတို့များမှာလည်း အသက်ရှူနေရ၍ အသက်
 ရှိနေသော်လည်း လူ့ဇာတိစာရင်းဝင်များသာ ဖြစ်ကြ
 ပါသည်။

ရှေးနိပါတ်တော်များတွင် သူမိုက်နှင့်ပေါင်း၍
 သူတော်ကောင်းစကား မမြွက်ကြားနိုင်သည့် သာဓက
 တစ်ခုရှိခဲ့ပါသည်။ သိုက်မြွတ်တစ်ခုထဲတွင် မွေးဖွားခဲ့သည့်
 ကျေးသားညီနောင်ဝတ္ထုတွင် လေမုန်တိုင်းဒဏ်ကြောင့်
 တကွတပြားဖြစ်သွားကြရာမှ သူမိုက်တို့ထဲတွင် ရောက်သွား
 သော ကျေးသားသည် တောကစားရာမှ မျက်စိလည်
 လမ်းမှား၍ သူမိုက်စခန်းအနီးသို့ ရောက်လာသော ဘုရင်
 ကြီးအား ကျေးသားငယ်က “ခုတ်ပါလား၊ ထိုးပါလား၊
 သတ်ပါလား” ဟူသောစကားဖြင့် ယုတ်ရင်းကြမ်းတမ်းစွာ
 ပြောခဲ့သည်။ သူမိုက်နှင့်ပေါင်းသင်းမိသည့် ကျေးသား
 သည်ပင်လျှင် ယုတ်ကြမ်းသောစကားကို ဆိုတတ်ခဲ့လေ
 သည်။

ပြည့်ရှင်မင်း၏ လွန်စွာမှပင် ယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့သော
မင်္ဂလာဆင်တော်ကြီးသည်ပင်လျှင် ဆင်တင်းကုပ်အနီးတွင်
လာရောက်ဆွေးနွေးကြသည့် လူဆိုး၊ ဓားပြတို့၏ ဆိုစကား
များကို ကြိမ်ဖန်များစွာ ကြားရသည့်အခါတွင် လူဆိုးဓားပြ
စိတ် သက်ဝင်လာပြီး လွန်စွာမှပင် ရိုင်းစိုင်းသော ဆင်ဆိုးကြီး
အဖြစ် ကူးပြောင်းသွားခဲ့ပါသည်။

အဇာတသတ်မင်းသားငယ်သည်လည်း သူမိုက်
ဖြစ်သည့်ဒေဝဒတ်ဆရာအား ဆည်းကပ်ပေါင်းသင်းမိခဲ့
သည့် အတွက် မိမိအား အသက်ပေး၍ ချစ်မြတ်နိုးသွားခဲ့သူ
ဖခင်အရင်း ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီးအား ရက်စက်စွာ ညှဉ်းဆဲသတ်
ဖြတ်စေသည်အထိ မိုက်မဲခဲ့ရသည်။

ဤဇာတ်တော်လာ ဝတ္ထုသာဓကများအရ သူမိုက်
သည် မည်မျှကြောက်စရာကောင်းကြောင်း သိသာထင်ရှား
လှပေသည်။

ဤမျက်မှောက်ကာလတွင်လည်း သူမိုက်နှင့်တစ်ဦး
ချင်း ပေါင်းသင်းသူသည်လည်း ဒုက္ခရောက်ရ၏။

မိသားစုတစ်ခုအတွင်း သူမိုက်တစ်ယောက်ပါလာ
လျှင်လည်း ထိုမိသားစု စိုးရိမ်သောက၊ ဆင်းခဲ့ဒုက္ခရောက်
ကြရ၏။

အလားတူ ရပ်ကွက်၊ ကျေးရွာ၊ မြို့ပြ၊ နိုင်ငံ၊ ကမ္ဘာ
မည်သည့်နေရာမဆို သူမိုက်တို့ ကြီးစိုးလာလျှင် ဒုက္ခရောက်
ကြရသည်ချည်း ဖြစ်သည်။

ဤလောက၌ ဘေးဒုက္ခဟူသမျှသည် သူမိုက်ကို
သာအကြောင်းပြု၍ ဖြစ်ပေါ်လာကြကုန်၏။

ထို့ကြောင့် တရားတော်တွင်လည်း သူမိုက်သည်
မီးခဲနှင့် သဏ္ဍာန်တူကြောင်း ဟောကြားခဲ့ပါသည်။

မီးရှိုနေတုန်း အသွင်ရဲရဲမီးခဲကို ကိုင်မိပါကလည်း
ပူလောင်တတ်သည်။

မီးငြိမ်းသွားပြီး မီးမရှိသည့် မီးသွေးခဲကို ကိုင်မိတော့
လည်း ကိုင်သူအား မည်းညစ်ကျန်ခဲ့သည်။

သို့အတွက် သူမိုက်ကိုမူ အရှိန်အာဏာတန်ခိုးကြီး
ထွားစဉ် ပေါင်းသင်းပါကလည်း ထိုသူမိုက်ကို အကြောင်း
ပြု၍ ပေါင်းသင်းသူလည်း အမုန်းခံရတတ်သည်။

အရှိန်အဝါ ကျဆင်းသွားသည့်သူမိုက်ကို ပေါင်း
သင်းသူသည်လည်း ပေါင်းသင်းသူ၏ဘဝပါ မှေးမှိန်
ညစ်ထေးသွားရတတ်သည်။

တန်ဖိုးမဲ့သော သူမိုက်တစ်ယောက်ကြောင့် တန်ဖိုး
ကြီးသော လူကြီးလူကောင်း အများအပြား ဆုံးရှုံးခဲ့ရသည်
ကိုလည်း သတိပြုသင့်ပါသည်။

ပမာအားဖြင့် သူမိုက်သည် အိမ်ကြီး၊ အိမ်ကောင်း၊
တိုက်တာကြီးများကြားမှ အိမ်သေး၊ အိမ်စုတ်ကလေးများ
သဖွယ် ရှိနေသဖြင့် ထိုသို့ အိမ်သေး အိမ်ငယ်များ မီးလောင်
ရာမှ တိုက်တာအိမ်ကြီးများ ဆုံးရှုံးခဲ့ရသည်လည်း ရှိသည်။

သူမိုက်နှင့်ပတ်သက်၍ အခြားဥပမာပြု ဟော
ကြားသော တရားတစ်ပုဒ်မှာ သူမိုက်သည် ငါးပုပ်နှင့်
အသွင်တူသည်။ ငါးပုပ်ကို ထုပ်ယူလာသော ဖက်တို့သည်
ငါးပုပ်မှ ကင်းကွာသွားသော်လည်း အပုပ်နဲ့သည် ဖက်တွင်
စွဲကျန်ရစ်သကဲ့သို့ သူမိုက်နှင့် ပေါင်းသင်းမိသူသည်လည်း
အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် သူမိုက်နှင့် ကွဲကွာသွားခဲ့
သော်လည်း သူမိုက်၏ မကောင်းသော အနံ့အသက်
များသည် ပေါင်းသင်းသူတွင် စွဲကျန်ရစ်ခဲ့မည်သာတည်း။

ဤမျှဆိုလျှင် “အသေဝနာ စ ဗာလာနံ” လူမိုက်ကို
ရှောင်ကြဉ် မပေါင်းသင်းရန်ဆိုသော မင်္ဂလာတရားသည်
မည်မျှအရေးကြီးကြောင်း ထင်ရှားလှပါပေသည်။

(သာသနာရေး)
(၁၇-၄-၂၀၀၇)

မ.မ.ဝ.စ.ရ - ၂၂ / ၂၈ . ၆ . ၂၀၀၇ (၅၀၀၀) လစဉ်။

